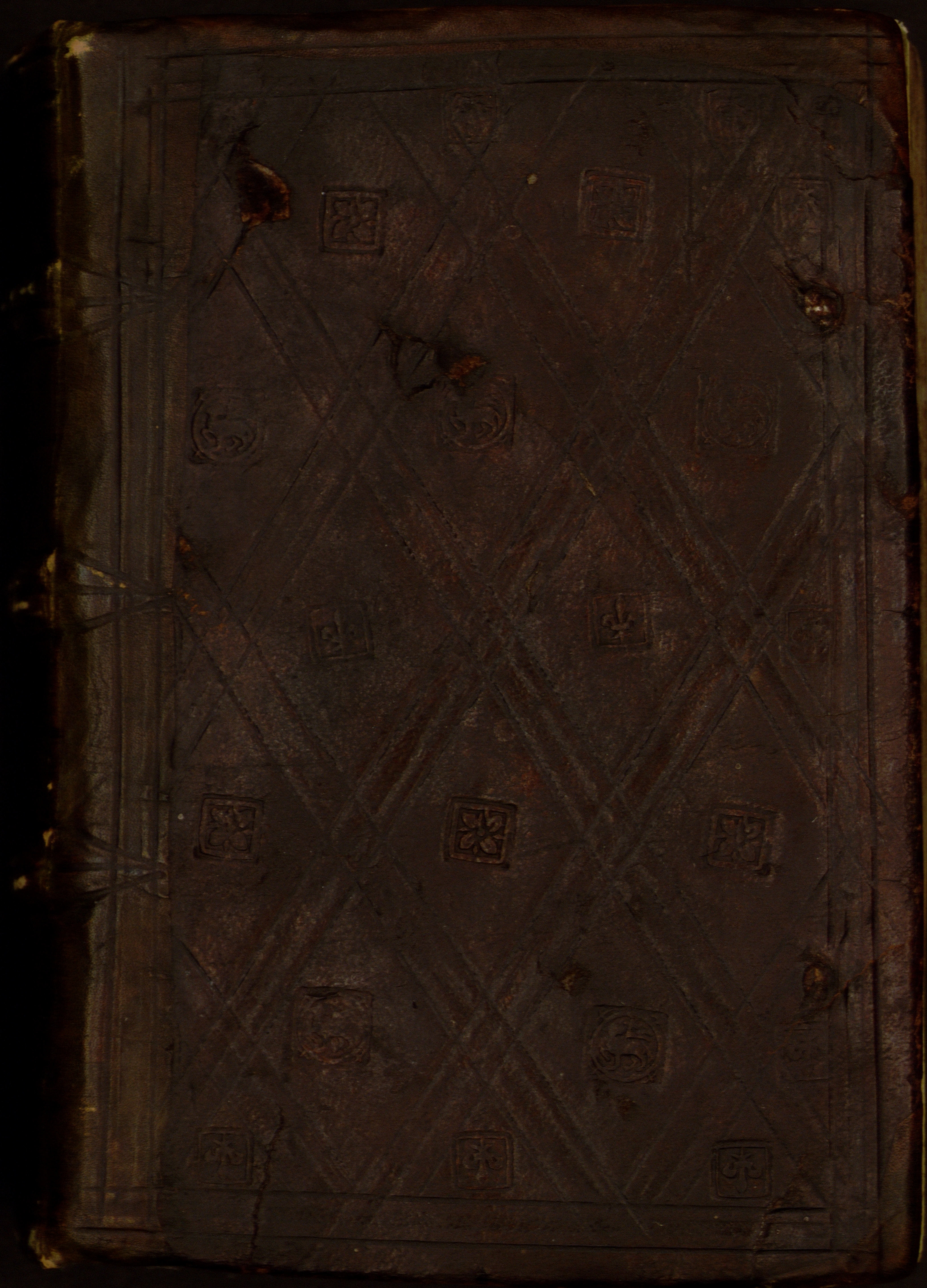




sacramta in infantib; quid dixit iohannis

q ... uisu eri
d ... emur.
n ... nno n̄
me gnaque ... ancsel

uendie· intenta fecerim caritate ue ra m·

in nomine dn̄i cras qd inde dederit disseremus;

SERMO V· 1496 (= 52 ff. =)

Ab eo qd scriptū ē omis qui natus ē ex dō n peccat

quia semen eius in eo man&· usq; ad id· filioli

n̄ dilig&mus uerbo ut lingua· sed opere et ueritate

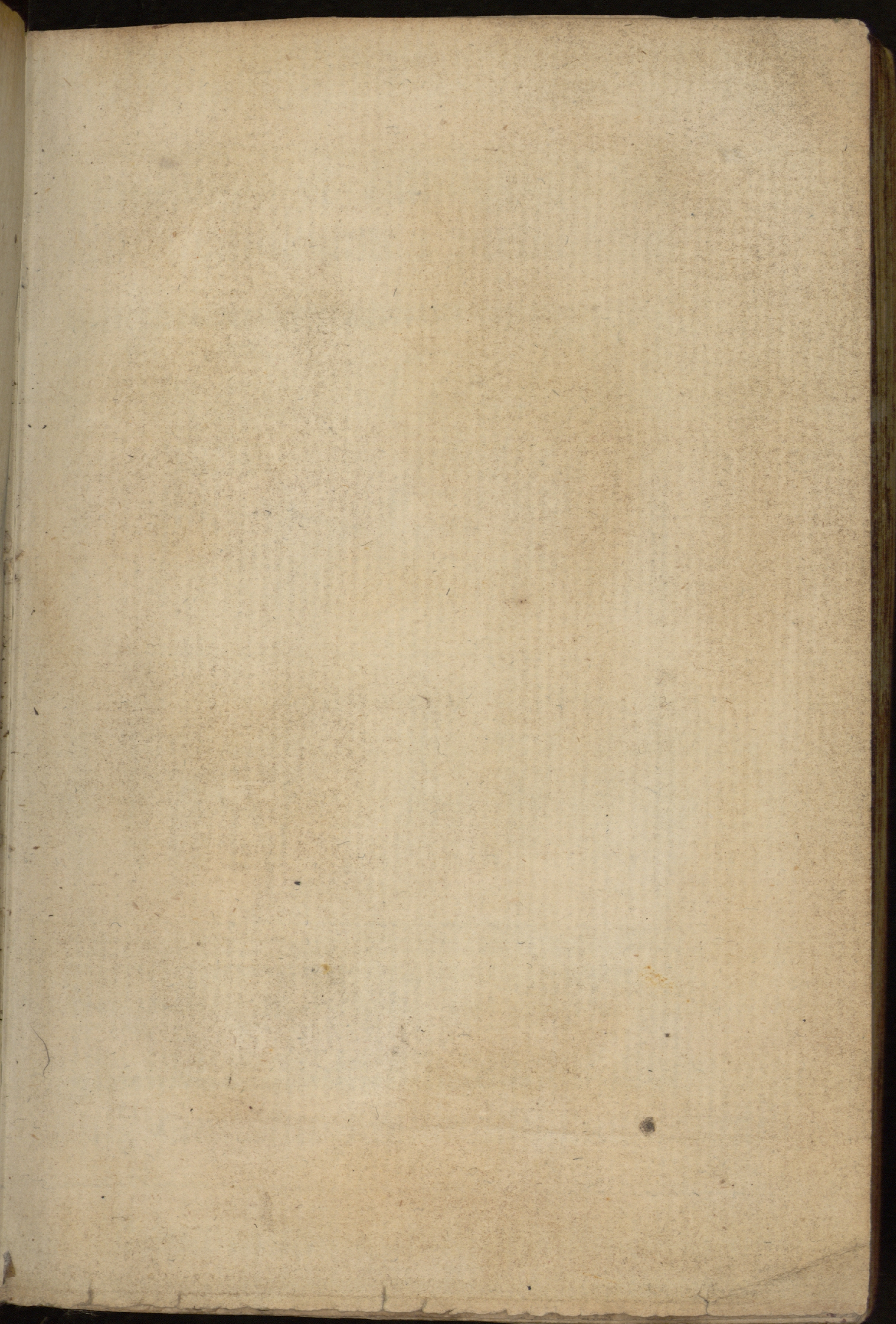
... audite obsecro uos· qui ueres n̄ minimi

... ratur in medio; Et n̄ dubito quies terno

die intenta cd fuistis· qd et hodie intentius

conuenistis; Est enim parua questio· quomodo

dicat in ista ep̄la· qui natus ē ex dō n̄ peccat



¶ Minorica elucidatiua rationa=
bilis separationis fratruz minorũ de obseruãtia ab
aliis fratribus eiusdem ordinis.



Continetur in hoc libello materia multū exquisite ventilata et discussa qua lectori via paratur. vt clarius et perfectius sciat originē ⁊ differētiā fratrū minorū de obseruātia vulgariter nūcupatorū sub vicarijs christo militantiū. Et illorū fratrū minorū qui de coītate seu colete vel coletani nominant ⁊ sub ministris referunt deo seruire. ¶ Nouerit quapropter huius libelli lector et inspector ꝙ in eo sint duo tractatus. Quorum primū cōposuit q̄dam epūs frater minor qui pridē aliquot annis cōiunxit se fratribus de obseruantia. Sed rediens ad suos fratres de coītate suffraganeus ordīatus vitam et cōuersationē dictorum fratrum de obseruantia nō tam subtiliter ꝙ nequiter fraudulenter et maliuole in hoc suo tractatu nititur impugnare maculare pariter ⁊ dānare. ¶ Scdm aūt tractatū cōposuisse ꝓbatur q̄daʒ zelator paupertatis et pauperū amator. false doctrine et errorū extirpator veritatis atq̄ orthodoxe fidei fidelis propugnator. Quē tractatū alio noīe Apologiam possumus appellare. In quo turpiter ꝑ dictū suffraganeū epm detruncata totaliter redintegrāt nequiter obfuscata clarius elucidātur. dolose falsificata veraciter rectificant: prout cūctis d uos supradictos tractatus legētibus ⁊ ruminātibus patescit ¶ Item habetur etiā in hoc libello decretū concilij Constātieñ. Et ꝯfirmatio eiusdē decreti a Martino papa q̄nto. necnō ⁊ cōfirmatio suꝑ eodē decreto cōcilij Basilieñ. Etiaʒ disputatio et determīatio famosi sacre theologie doctoris Parisieñ. magistri Ioānis brixij suꝑ decreto Constātiensis cōcilij. Et bulla

Eugenii pape quarti. In quibus luculenter patet quare necessariũ fuerit si stabilis in ordine fratrum minoruz fieri debuit reformatio. sepissime priorib⁹ annis attẽptata sed semꝑ frustrata. diuidere et separare fratres illos qui dicũtur de obseruãtia ꝛ sub vicariis militant et domino deo vota sua ꝑsoluunt ab his fratribus minoribus qui nuncupantur colete seu coletani. vel fratres de cõmunitate ꝛ degunt sub ministris. Item finaliter in isto libello cõtinent statuta et declaratio regule minoruz Martini pape quinti. que alio nomine dicit martiniana In quib⁹ lector dirigit et docetur q̃d frater minor professus: siue fuerit frater de communitate ·nũcupatus. siue quocũq; alio vocabulo: teneatur ad minus de necessitate obseruare. si sue professioni satisfacere desiderat. Et animam suam saluare.

¶ Finit prologus.

¶ Tractatus cuiusdam episcopi ordinis minorum impugnatiuus status eiusdem ordinis fratrum de obseruantia dictorum. Nam prefatus episcopus hic quedam compendiose tractat vt ea legentem a deuotione clare obseruātie auertat. Et quia se a sctō spū moueri īsinuat: quasi qui sine lumine in tenebris ambulat diuersis allegatiōib⁹ suū errorez multiplicat et sic vndiqꝫ semetipsuz īfamia vulnerat.

PLacet magnopere in obseruātib⁹ vita regularis et monastica Aliqua tñ et signanter quattuor de statu eoꝝ solēt occasionē hesitādi scrupulosis ꝛ timoratis sepius ministrare. ¶ Primū nempe horum est. Quia contra formaz regule sctī Francisci loco generalis siue ministrorū et custodū impetrati ꝛ cōcessi sunt ipsis vicarij. Aut superiores alijs noībus appellati ꝙ regla p̄fata expresserit fratrib⁹ minoribus. ¶ Scdm ꝙ dicti professores regule sancti Francisci sinunt patienter et absqꝫ importuna cōtradictione se obseruantes vulgariter p vniuersa mūdi clymata nuncupari. quasi de regno celesti eēnt certi quod talibus ī professiōe

promittitur. ¶ Tertiū q aliquos cōfratres eorum non taliter nominatos solent frequenter vitare contemnere molestare. ac per obloquia īgeniose ꝛ subtiliter mordere. quasi nō fraternalē caritatē. sed potius infixum ꝛ latens odiū aduersus eos haberēt. ¶ Quartum q ātedicti frates plusq ceteri religiosi predicando in ecclesia dei solent per eorū sermones vulgo ꝛ secularibus contra prelatos ecclesie et totū clerū siue ꝓprios cōfratres duriter inuehere. siue p diffamationes ꝛ seuas obiurgatiōes populū īcitare ad male sentiendū de multitudine presbiterorum quasi ipsi soli non essent sicut ceteri. Sed magis honorādi et colendi. tanq iustiores singulis ecclesiasticis et monasticis personis.

Cum siquidem ambiguitates in meliorē partē veniant interpretande. Et ꝓpheta illi impcet. ve qui malū bonū dicit et bonū malū ponendo tenebras lucem. amarum dulce. et ecōuerso. sicut dicit Esaias. v. suo caplo. Expauescerem nō parump in tantarum partiū diuersitate ꝛ controuersia. quippiam sententialiter differere qd in posterū alicubi vel a quocūq melius sentiente rephensionis notā mereretur. Nec etiam est humilitatis meevel mēsure tam eminētes materias quomodolibet definire. Cum nō sufferant grādes macerias teste Hieronymo ingenia parua. Hinc iudicium hoc maiorib9 reseruans. Statuo solū circa primū dubiū scruplosi viri de impetratis vicariis et variatione prelatorū. Argumenta. Solutiones et rationes partium que vtrobiq disputatiue consueuerunt allegari ad aliquam regulam redigere. Quatenus curiosi scrutatores occasionē habeant. Et viam pertingendi vsq

ad intellectum dicte partialitatis. ¶ Tandem quo ad alia tria puncta intentionē scrupulosorū ꝛ dubitantium aliquātisper dilatabo ꝛ aperiam. Ut illi ꝓpter quos oritur dubiorū tēpestas: causam habeāt rectificandi illud quod obliquū cōuincitur. aut cuꝫ venia ꝛ humilitate ac sine iniuria vt decet respōdendi Quia vt dicit. vij. q̄stiōe prima. c. Si quis. et. C. de postulando. l. Quisquis. Si q̄s adeo procax fuerit vt non ratione sed probris putat esse certanduꝫ opinionis sue diminutionē patietur.

PRo euidentia nāq3 et deductione primi pūcti non est nouuꝫ aut mirabile si plures timorati et scrupulosi trepident et ambigant de variatione prelatoruꝫ in congregatione obseruantuꝫ. Quoniā ab aduersarijs omnino illicita asseritur. Ab obseruantibus vero et vicariorum sectatoribus necessaria et sancta predicatur. Cuꝫ igitur vt habetur. C. quibus ad libertateꝫ proclamare non licet. l. tertia q̄ res per negationeꝫ efficitur dubia. Possūnt non immerito scrupulosi ꝛ hesitantes excusari si scrupuluꝫ vel perplexitatē habeant ꝓpter antedictam p̄latorū variationem. Nam pro iustificatione eoruꝫ qui obseruantes appellant: dicit amator vicariorū tres rationes fortiter stringentes ꝓpter quas fide indubitabili existimat obedientiā vicariorum fore necessariam cōmendabilē sanctam. atq3 etiam meritorie a pluribus amplectendam. ¶ Prima ratio ipsius est. Quia cōcilium constantiense. Et romani pōtifices. martin⁹ Eugenius. Nicolaus Calixtus Pius Paulus Sixtus Et innocentius In quib⁹ residet plenitudo potestatis hāc obediēdi formā cōcesserūt. Necnō ap̄licis munimētis roborādo sollē=

Amator vi[illegible] [illegible] necessaria et [illegible] [illegible] prima [illegible]

niter cõfirmauerũt Quorum determinatõibus vel indultis nephas esset et penitus illicitũ velle ptina citer aduersari aut quouismodo contradicere illis. ¶ Secũda ratio. Nisi talis obediẽtia rationabilis esset laudabilisq̃ et sublimiter extollenda. nunq̃ tot laudabiles siue timoratos et intelligẽtes habuisset imitatores. Nõne etiã taliũ sonus in omnẽ terram exiuit. et in fines orbis tre verba eorum recepta fuere: et formidabilia apparuerũt. ¶ Tertia ratio Si status memoratus aliquomodo inutilis esset. aut tanq̃ viciosus et impugnabilis nunq̃ fuisset ita aduersis mũdi statibus acceptabiliter fauorizatus. His profecto rationibus profunda discussione consideratis. astruit cõstanter vicariorum amator dictam obseruãtiam faciliter esse cõmendandã. necnõ omnino probabilẽ in cuius robur et cõfirmationẽ oppido suffragatur illud qd aristoteles dicit ante finẽ primi topicorum sic hoc inquiens est probabile qd videtur omnibus aut pluribus et maxime notis aut sapientibus et precipuis. hec ille. Cum igitur vt dictum est tales persone statum antedictũ approbasse necnon et plurimum coluisse pmemorant satis videt suã iustificasse ptem pdictus vicariorum amator. ¶ Licet iam dcã aliquorum cõsciẽtijs quietis possent vtcũq̃ sufficere. Nichilominus tñ cã exercitij et ad acuẽdũ igeniũ. necnõ et p sua iformatõe scrupulosus dubitator modicũ vult istare Et hoc sic. Nã pria forma obediẽdi scz gñali mistro et puicialibus custodibus a deo fuit scõ frãcisco reuelata Attñ quãtũlibet ipe sctũs eẽt nõ ab ecclia regule sibi inspirate pfirmatõem obtinere voluit nisi pus aplicam sedẽ p miraculũ devolũtate dei certioratã et istructã reddidisset Quo tñ facto: ad ppetuã

Arguit scrupulosus contra institutionem vicariorum

rei mēoriā ab Honorio extitit sollēnissīe approbata ꝛ ꝯfirmata. Cū igit̄ nouim⁹ singuli hoīez nō eē deo sapiētiorē. Quis auderet ꝯstātu affirmatōe hāc nouaz et īsolitā vicarioꝝ obediētiā ab hoībus factiose vt timetur practicatā aliqn̄ esse cōmendandā velut deo acceptabilē ꝛ gratā. Unde scrupulosus ipē dubitatori rōne. ꝛ quo ad pfectōem dicit illā tm̄ distare a pria obediētia scʒ scti frācisci q̄tuz distat ortus ab occidēte. Nimirū qꝛ vir eminēs ꝛ deo ḡtissimus ac sctūs a deo illā accepit et p reuelatiōem illius ac miraculū ꝯfirmari īpetrauit ppetuo esse duraturā. Istā eandēqͫ regl̄am nicolaus tertius in decretali Exijt q̄ seminat. de v̄boꝝ s̄. li. vi. tam firmit̄ obseruādā atqͫ credendā censuit. vt illū denūciauerit male dictū q̄ sue expositōi quā iuxta scti frācisci mētē edidit quippiā supaddere vnq̄ p̄sumeret. hec ille. nusq̄ vero in cronicis vel historijs exaratū reperitur hūc nouū modū obediendi typum a deo vel sctis dei ortum sumpsisse. Ergo scrupulosis viris et plerisqͫ intelligētibus duruz est credere q̄ hec mutatio fuerit dextre excelsi. que circa tantā regulā a tanto viro ꝛ tā sollēniter facta cernit̄. Preterea velle etiā hmōi obediētiaz stabilire p eā multitudinē sapientū que supius fuit adducta. paꝝ roboris admīstrat. Quia multitudo sepius est in scelere. Nōne oēs circa passionē xp̄i defecisse legūtur p̄ter solā virginē mariaz in qua tunc supposita fuit sola fides. Hūc igit̄ multitudinis errorē ꝛ defectuz volens innuere dn̄s dicit Exodi. xxiij. Nō suscipies vocē mēdacij. nec iunges manū tuam vt pro impio dicas falsum testimoniuz. Non sequaris turbam ad faciendū malū. nec in iudicio plurimoꝝ acq̄escas sententie vt a vero deuies.

Insup ad denotandū q multitudo delinq̄re soleat nota textū pulchrū. C. de peīs. l. decurionū filij. vbi dicit q vane pplorū voces nō sūt audiēde. Hic glosa accur. dicit q peccauit pilatus. q2 ad voces multitudinis snīam crucis aduersus xpm ptulit Ad ostēdendū hūc passuz sunt innūerabiles scripture. p q̄s faciliter aliq̄s iualesceret cōtra sequelā multitudīs in fauorē paucorū et sanioris ptis. Ad qd etiam est singularissim⁹ textus. xxxi. dis. c. Nycena synodus vbi habetur q solus pannucius cōfessor suo cōsilio sapiētissimo contradixit vniuersitati Et ibidē glosa dicit q vnus pōt ɔtradicere vniuersitati si habuerit rōnabilē causā. vt extra de his q̄ fiunt a maiori pte capli. c. cū in cūctis Et hec sufficiant ad relinquēdā obedientiā vicariorū valde hesitabilē. et nō tam ptinaciter defēdendā. ¶ Amator vicariorū euacuare cupiēs q̄ aduersus dicta sua fuerunt allegata. Pro solutiōe dicit nō modicū oberrare dubitatorez scrupulosum. Asserens q vel nō intelligit potestatez romanorū pōtificū. Aut ex incuria/ipsius culmē ꝛ eminētiā nō aduertit Cui⁹ tn̄ efficacia et vigore hec vicarioꝝ obediētia fuit totiens cōcessa ꝛ sollēniter approbata. Ad ipius igit ꝛ alioꝝ dubitātiū īstructōez de dicta ptāte aliqua hic breuit tangā ꝛ ɔmēorabo Dicit igit amator vicariorū hanc facultatē eē tā magnā vt ēt maiores cause fidei ad illā referēde veniāt vn̄ mathei. xvi. dcm̄ est petro ꝛ vnicuiq3 successoruz eius. Quodcūq3 ligaueris sup terrā erit ligatū ꝛ in cel. Itez. xxiiij. q. i. c. Hec ē fides papa btīssime. quā in catholica didicim⁹ eccl̄ia quā q2 semp tenemus i qua si minus pite aut parū caute forte aliq̄d positū sit. hoc emēdari cupim⁹ a te q̄ petri sedem tenes et

Amator vicariorum

fidem.hec hiero.q enim maiores fidei conclusiones
et cause a papa determinari debeant habet in ca.et
glosa Quod trāslationem de officio legati.et in ca.
maiores de baptismo.Et in ca.pervenerabilē extra
q̄ filij sunt legitimi Et de excessib⁹ p̄latorū.c.Sicut
vnire Et.xxiiij.q.i.c. Non turbat.Nota etiā multa
pulchra de hac ptāte pape.xxi.dis.c.in nouo.Et ex-
tra de trāslatiōe p̄latoꝝ.c.Quāto Et.xix.c.Sic oēs
sanctiōes.Et xl.dis.c.non nos Et.xij.dis.c.nō decet.
Et circa hoc notat multa pulchra de auctoritate pa
pe rosarius.Si igitur hec maiora fidei negocia pōt
ipe papa.quō igit qđ min⁹ est nō esset in celis liga-
tū qđ eius sctitas in terris ligauit quo ad obediētiā
vicarioꝝ Reticescat igit scrupulosus dubitator vel
melius discat pfundare ītueri ꝛ ptēplari auctorita
tem summorū pōtificū. ¶ Scrupulosus dubitator
ptra hanc solutionē datam replicat ꝛ iterato arguit
dicēs ante oīa se de ptāte summorū pōtificū firmis-
simā habere fidē ꝛ sciam Etiā si allegationes dicte
ad ipm nunq̄ peruenissent Sed est apud dubitatorez
ipm vehemēs suspicio.q2 vicarioꝝ amator nō satis
ppria allegata intellexerit.Causam ānectit Nam
q̄uis dcā plenitudo ptātis resideat in pōtificib⁹ ro-
manis.nō tn̄ pōt ex hoc sufficiēter pcludi q oīa sint
deo grata Aut etiaz vtilia q̄ ab eisdē fieri patenter
solēt Et deducit hec ppositio ita Qm̄ licet plenitu
do ptātis p̄fata sit in pōtificib⁹ romaīs atn̄ nichil-
facere pn̄t nisi cū ptāte clauiū et cuz debita modera
tione Et maxīe illud qđ singulare est veluti colligi-
tur ex mltis scripturis.vn̄ mathei.xxiij.hētur text⁹
q̄ facit ad hoc scz Sup cathedrā moysi sederunt scri
be ꝛc. Itez.xxvi.q.vij.Alligāt aūt onera.Itē de pe

Scrupulos[illegible]

nitētijs et remissionib⁹.c.Cū ex eo Ibi fatetur met papa ptātis plenitudinē in eo moderandā esse Ni-mirū qꝛ nūq̄ ē intētiōis ei⁹ aliqd agere ꝯtra iusticiā sicut notat in ca.sup eo De officio iudicis delegati Idē de arbitris.c.Exposita. Et in clemētīs.c.pastoralis de snia ⁊ re iudicata.Ex istis patet q̄ papa sepe deuiat.et ī agēdis nesciēs oberrat: et ꝯtra iusticiā facit Hec tñ nō p̄sumit scrupulosus p̄ma fronte ab ei⁹ sctītate ortū cape:ꝑpter falsas nugosoꝝ īformatiōes q̄ frequēti⁹ ad ipaȝ deferunt.quēadmodū papa met ꝯfitet in ca.Si qñ de rescriptis.ibi īdulget scđam iussionē posse expectari.qꝛ vt dcm̄ est ⁊ hētur in hoc ca.Nō ē intētiōis ipi⁹.q̄ in illis sibi obediat q̄ falsa insikatiōe eidē fuere suggesta.Et ad hūc sensuȝ dicit glosa Accur.in auctē.de mādatis p̄ncipuȝ collatōe.iij.§.neq3 Qđ est argumentū ꝯtra miseros p̄latos eccłie.q̄ timēt ītm̄ litteras dñi pape. vt non audeant easdē lr̄as reclamare ⁊c. Per hec tñ dicta nō ꝯtimescāt vł īdignent pie aures.si dicāt sūmi pōtifices aliqñ errare cū ipimet illđ clare fateāt. sicut patet in ca.A nobis.ij.extra de snia excōmunicationis.vbi đt papa q̄ iudiciū eccłie nōnūq̄ opīonē sequtur.quā ēt fallere ⁊ falli sepe ꝯtingit.hec ibi.qui etiā legisset gesta et actū scolasticū:atq3 obiurgatiōes et ꝯtradictiōes īter pōtificē romanū et venerabilē occham ⁊ michaelē de sisenna tūc gn̄alem minoꝝ.Et quō illi vsq3 ad minas scribēdo restiterunt circa materiā ꝑaupꝑtatis xp̄i ⁊ scti frācisci.Ille nō formidaret audire vel etiā dicere q̄ pōtifices romaī sepe errāt. Et idip̄m industriosus lector clare videre posset in dyalogo occham p̄refati.vbi caute cōspicitur cōtra papam durius inuehere ¶ Deniq3 q̄ non sit nouuȝ

Occham
[illegible]

aliqua in papa rephēdere. ptz diffuse in libro de cōsideratōe ad eugeniū. vbi bernardus hūiliter papā increpat de his q̄ male agere et dispensare solet. In multis etiā passibus decreti. et determiationib⁹ cōciliorū reperiuntur plura retracta que olim facta a romanis pōtificib⁹ fuerūt Sz ad ꝯfirmationē oīm p̄dictorum dicit notāter in summa copiosa hostiensi De filijs p̄sbiterorum circa finē Hic nota de papa Sz vnū tñ nō omitto: q papa sine causa pōt dispēsare d plenitudine ptātis pro eo q nō habz supiorē in hoc mūdo. Attamē cū homo sit peccare pōt ꝯtra dn̄orū dn̄z et pōtificū oīm pontificē. et si sine penitētia decederet puniretur: ideo nouerit sibi terribili⁹ īminere iudicium q̄ alijs. vt habetur. ix. questione tertia. c. Aliorum. et ca. sequēti. Et est optimū argumētum. C. de iudicijs. rem non nouā circa mediū. hec ille. Ex his ꝓfecto in vnū ꝯflatis vult scrupulosus dubitator īuere q amator vicariorum nō deberet merito tm̄ inherere determiationib⁹ pontificū. vt p easdē arbitretur sufficiēter posse ꝯcludi cōtra illa q̄ a spū sctō et sctis viris olim impetrata fuerūt et concessa Hoc em̄ notum est omni theologo Juriste et fidem habenti q ecclesia nō errat in his que fidei sunt protegente sc spū sācto iuxta illud. rogaui pro te petre vt fides tua nunq̄ deficiat. In alijs tamē hoīm agēdis pōt errare et deuiat cōmuniter papa sicut alius homo. Hanc siquidē materiā diffinitiue resoluūt doctores super. c. A nobis scdo supius memorato Et beatus thomas in vna questione suorum quolibetorum scz vtrū ecclesia errat et errare possit in canonizatōe sctōrū. ¶ Ex quo igitur prima obedientia vt dictum est a sctō francisco p miraculū ac scti spūs operationem

confirmata sit insuper et ab ecclesia dei et non secũda scz vicariorum. dicit eque cõstanter scrupulosus valde dubitandũ esse de sepefato vicariorum statu. ¶ Amator vicarioꝝ se defendẽs cõtra hãc ĩuectõez potentissimã Concedit plenitudinẽ potestatis ĩ põtifice moderandã esse atqꝫ etiã papã errare posse ex falsis informatõibus. Si tñ scrupulosus dubitator cõsequẽter vellet inferre Conciliũ aut põtifices oli ꝑ nugosas et falsas narrationes deceptos fuisse in his vicarioꝝ cõcessionibus ⁊ ex his tandẽ oberrasse Hoc viuacit ⁊ apte negat vicariorũ amator dicens scrupulosuz tãgere mõtes et os ponere ĩ celũ necnõ et errorẽ maxim cõmittere. ¶ Et pro ostensiõe veritatis vt dubitator melius agnoscat ꝙ conciliũ constanciense ⁊ põtifices et optima narratione causam habuerũt vrgentẽ ⁊ summopere necãriam ad limitãduz hũc regule passum de obediẽtia generalis ⁊ ministrorum et institutione vicariorum. Notanduz ꝙ obseruantũ ⁊ vicarioꝝ sollicitatores olim dolẽtes ⁊ lachrymabiliter exposuerũt Concilio cõstancieñ. et rõnis põtificib⁹ quõ vix aut nequaꝙ possibile erat bonis fratribus regulã obseruare spũaliter Aut vitam ducere cõgruentẽ sub obedientia ꝑlatorũ regule gñalis dũtaxat ministroꝝ et custodũ ꝓpter vitaz eorum prauã insolẽtem et discolam. Et qr in hmõi casu intentio erat bti francisci vt frẽs deberent ad mĩstros ⁊ superiores recurrere qui tenebant eisdẽ de remedio oportuno ꝓuidere Visuz tñ est prefatis sollicitatorib⁹ nullũ eẽ incõueniẽs ad ecclesiam recurrere cuz gñalis ⁊ mĩstri mĩme curabãt eoꝝ querel tribuere locum. Optauerũt igit frẽs timorati a Cõcilio ⁊ põtificibus in hac necitate oibus regula-

riter viuere cupientibus: loco ministri generalis et
prouincialiũ ĩdulgeri vicarios bone ⁊ reglaris vite.
Quorũ directiõe: exemplis et presidẽtia. p bonos
salubrius regula potuerit obseruari. Nõne iux oĩũ
scripturaruз testimonia pontifices summi obligati
fuerunt et sunt. vt quosqз ad eorum magnitudinis
apices cõfugientes dirigant ⁊ possetenus ꝯsolẽtur
iustis et iustorũ petitionibus misericorditer annuẽ
tes. Dicit ergo amator vicariorũ ex dicta necessita
te ⁊ ad p̃fatam narrationẽ concilium Constantiẽse
et pontifices apostolicos dudum clemẽter indulsis-
se hanc nouã obediendi formã scilicet sub vicariis.
Et vt fratres deuoti ⁊ obseruãtialiter degere anhe-
lantes sub tegmine et alis militarent vicariorũ qui
met cuncta vsqз ad minimũ quadrantẽ obseruant.
Nec esset aliquo mõ p̃sumendũ ꝙ tam multi ⁊ lõgo
temporis spacio veram cõtinuassent obseruantiaз.
Non enim animas querunt ministri ꝓuinciales q̃
iesu christi sunt. Sed potius cõtributiones munera
propinas et immensas donationes ac cõmoda pro
pria. Veruз sunt apd̃ dictos generales ⁊ ministros
in capitulis eoꝝ Gardianatus. lectoratus. cursora
tus. studiũ Parisieñ. Custodiatus. Atqз alie admi
nistrationes vel dignitates ordinis ita prochdolor
venales sicut vacce oues et boues atqз vniuersa cã
pi pecora in foro publico nundinarũ Ita ꝙ de illis
non immerito potest dici qđ de Jeroboã et de vita
eius pessima tertiũ regum. xiiĳ. textus eloquitur. scз
Quicũqз volebat implebat manũ suam ⁊ fiebat sa-
cerdos excelsorũ. Necnon et de eisdẽ dicit. xi. q. iiĳ.
ca. Pauper dum non habet quod offerat nõ solum
ludibri cõtemnitur. sed etiã cõtra veritatẽ opprimit.

Cito violatur auro iusticia: nullaq̄ꝫ reus pertimescit culpā quā redimere nummus existimat. hec ibi. vnde recitat Aristoles ī poetria sua. q̄ poete iambici vocauerūt dona sua cōpedes. Quia sicut cōpeditus nō potest incedere quo vult. sed stringitur ad ābulandū scd̄m mensuraꝫ quā cōpedes sibi limitant et ꝓcedūt Ita et mīstri recipiētes munera q̄tūcūqꝫ sint deuoti et iusti videātur: sentiunt se restrictos et quasi cōpeditos ne libere malos corrigāt. sed in peccatis sinunt ꝑseuerantes. Nōne clara luce videm⁹ ꝑ eosdē ministros deputari lectores studentes atqꝫ etiā magistros. quibus etiaꝫ iuste improperari pōt illud ad hebreos. v. sc꜀ Etenī cuꝫ debeatis magistri esse ꝓpter tēpus rursuꝫ indigetis vt vos doceamini que sunt elementa exordij sermonū dei ꝛ facti estis quib⁹ lacte opus sit nō solido cibo ꝛc̄. Nō eñ dicti magistri attentius illud ꝯsiderāt qd̄ habet. xxxvij. dis. caplo. De quibusdā. vbi ex synodo dicitur sc꜀ de q̄busdam locis id refertur. Neqꝫ magistros neqꝫ curam īueni pro studio litterarū. idcirco ab vniuersis episcopis subiectis plebibus ꝛ alijs locis in quib⁹ necessitas occurrerit omnino cura ꝛ diligētia habeatur. vt magistri et doctores ꝯstituantur qui studia litterarum liberaliumqꝫ artiū dogmata assidue doceant. q: in his maxime diuina manifestantur ꝛ declarātur mandata. hec ibi: insuꝑ ad ignominiā ꝛ cōdēnationē indigne promotorū ꝛ promouētiū. Nota glosam in caplo Qualis. viij. q. pma. que dicit q̄ in hoc quidā discipuli decepti sunt quia nimis festinant ad cathedram. Et dum delectātur in loco glorie fiūt alijs auctores ruine. magr̄ nempe cathedrā facit: non cathedra magistrum. xl. dis. caplo Multi

Magistri eniꝫ moribus scientia ⁊ facundia debent alios precellere. C. de ꝓfessoribus. et in eadē. l. magistros. Et erit talis magister cuius ꝯparatōe disci puli palea dicanť. hec glosa. de hac materia multa ꝑclara notantur in glosa capľi cū ex litteris. de restitutionibꝰ in integrū circa verbū instructus ⁊. C. de his qui veniaꝫ etatis impetrauerūt. l. ij. et. C. de athletis. l. ꝑma in apparatu. nec facile eloquio pos sit euolui. quot scandala. quot ve errores et scisma ta dissemināt in prouincijs eorū ministri. qui eoruꝫ cupidine et lucro indoctos ꝓmouent extollunt et multiplicant. cum tales neqꝫ ad prelia scholastica descēdere formident: neqꝫ etiam ad custodiendum sarcinas diuinoꝝ cultuum se quouismodo applica re volunt priuilegiuꝫ schole ⁊ promotiones allegā tes. qui tñ ꝓpter ignorantiā eoꝝ irrisione ⁊ scanda lo digni sunt. Quis em̄ monastice ⁊ regulariter viuere desiderans regulā suā posset spiritualiter obs uare sub obediētia illoꝝ qui similes sunt maiorib⁹ olim in israel: de quibus dicit Ezechiel. xx. scꝫ ꝑnci pes eius in medio illius quasi lupi rapiētes predā ad effundendū sanguinē et ad perdendas aīas et auara sectāda lucra. Hi em̄ dicti ꝓlati ⁊ superiores fratrū iuxta illud Hieremie ꝑmo. non euellunt nec destruunt vicia: neqꝫ disperdere et dissipare curant luxuriosos insolētes ⁊ ꝓprietarios per visitationū efficax scrutiniū: et salubres correctiones delinquē tium. Neqꝫ em̄ edificāt ꝑ exempla pietatis ⁊ patiē tie: neqꝫ em̄ plātare satagūt fratres doctos ītelligē tes et timoratos. Si em̄ ministri aliquē cōuentum nouerint inopē rebus: aut fercula delicata ꝓparare minime valentē illuꝫ visitare aut cuꝫ mora tēpo

ris debite lustrare penitus abominanť. quō igiť ta
les vtiliter p̄esse possent qui ad ingluuiē carnalita
tis ꝛ ꝓpria cōmoda semꝑ inhiant ꝛ aspirant. Ubi
eñ diuitie ꝛ rerū abundantia ac donationes verisi
militer expectanť. ibidez solēt ministri suas facere
ostentatiōes. in talibus quippe locis breuis hora:
longi tēporis victū cōsumit. cum tamē visitatores
acte lardo ꝛ minutis deberēt esse contenti: quēad
modū pulcre habeť in capľo et glosa Cū apľus. de
censib⁹ et exactionibus. et in capľo illud. viij. q. i.
et. xxxix. dis. c. Ecce. nec de seip̄is corā deo et subdi
tis suis: ministri ꝛ custodes dicere possunt ꝙ de ali
quib⁹ sparsim ī scripturis legiť. et p̄mo de abrahā
geñ. xiiij. cū eñ illi per regem sodomoꝝ diceretur.
Da michi aīas cetera tolle tibi: respondit. leuo ma
nuz meaz ad dñm excelsuz possessorē celi et terreꝗ
a filo subtegminis vsqꝫ ad corrigiā calige non exci
piaz ex oībus q̄ tua sunt: ne dicas ego ditaui abra
ham. ¶ Scdo nec possunt dicere ministri et custo
des illđ Moysi numeri. xvi. hic ait ad dñm de filijs
israel q̄ suberant sibi. scꝫ Tu scis ꝙ nec asellū q̄dez
vnꝙ accepi ab eis: nec afflixerā quempiaz eorum:
¶ Tertio nec illud qđ de samuele optimo legiť p̄
lato. p̄mi reg. xij. hic dixit filijs israel q̄ suberāt sibi
itaqꝫ cōuersatus sum vobiscuz ab adolescētia mea
vsqꝫ ad hanc diē. ecce p̄sto sum loq̄mini de me corā
domino et corā christo eius. vtrum bouē cuiuscūqꝫ
tulerim aut asinum. si quempiam calumniatus suz
si oppressi aliquez: si de manu cuiusquā mun⁹ acce
pi. et cōtemnā illud hodie restituāqꝫ illud vobis. et
dixerunt. Non es calūniatus nos: neqꝫ oppressisti
neqꝫ tulisti de manu alicuius quippiaz. ¶ Quarto

nec pñt dicere illud Pauli actuū.xx. Argentum et
aurū aut vestē nullius concupiui sicut ipi scitis qm̄
ad ea q̄ michi opus erant et his qui mecū sunt mi
nistrauerūt manꝰ iste. Diceret fortasse ad ista scru-
pulosus dubitator ministros huius tp̄is nichil ca-
pere a fratribus nec vnq̄ accepisse. Respondet ad
hoc sectator vicarioꝝ. huiusmodi luculēta haberet
experiētia si id quotidie fierz qd̄ de patricio legitur.
Quidā nāq; ouē vicini sui furatꝰ. erat atq; ēt come
derat et cū sepiꝰ hortaret furē patricius qs ille eēt
et nullus appareret Cum semel totus populus ad
ecclesiaz venisset precepit patricius in virtute iesu
christi: vt in cuius ventrē ouis intrasset corā oībus
balatū daret. et mox de reo ita factū ē. et penitētiā
de furto ꝯfusus egit. Si inq̄ deo iubēte: hec vox ac
ceptorū munerū de ventribus plerūq; ministroꝝ et
custodū insonaret vt predicitur. audiret incunctan
ter non cymbaluz tinniens: aut dulcia cātica drag-
matis. sed potius rumor sonorosus argenteoꝝ co-
cleariū: tassearuz: crusibiliū: pecunie: beghinaꝝ: spe
cierum: equoꝝ: ouium atq; volatiliū: necnō cultello
ruz: pannorū nobiliū. sed qd̄ his diebus occultatū
remanet: postmodum clarius apparebit. veluti pa
tet exemplariter secundi machabeorum. xij. ibi de
donarijs idolorum sub tunicis interfectorū: iudas
et sui inuenerunt dum corpora prostratorum sepe-
lire debebant. quid plura concludit ex his et mul-
tis alijs ministrorū et custodum deformitatibus.
Nullatenus possibile esse spiritualiter obfuare re-
gulā sub eis: q̄ cōtra deū et debitū cure pastoralis
pecuniam et contributiones exigunt a fratribus.
quam tamen habere et cōtrectare oīno etiam pro-

Scrupulosus
Amator

hibentur. iuxta regulā et clementinā· Exiui de paradiso. Absurdum etiā esset ꝙ ad p̄dictam narrationem querulosam cōciliū et pōtifices romani non debuerunt vicarios bone vite bonis fratribꝰ indulgere. Cū statuta martini pape quinti: que in ordie magne auctoritatis estimant: expresse determinēt ministro generali ꝓuincialibus et custodibus amplius non esse obediendū quando cōtributiōes tales exigāt. Dicit igit hic vicariorū amator. optimā veridicā et necessariā pontificibus querelā de vita mala superiorū fuisse olim expositā. Atqꝫ eis adeo patentē et clarā ꝙ nulla tergiuersatione pōt celari Quare opus fuit licitū et cōueniens: vicarios loco taliū ꝓcedere. atqꝫ etiā idipm impetrare. cū scriptū sit. ij. q. viij. in ca. Admonendi sunt subditi ne plus ꝙ̄ expediat sint subiecti. Et hec sufficiant ꝯtra scrupulosuꝫ dubitatorē. ¶ Pro solutiōe et īualidatiōe argumēti precedētis iterato scrupulosus arguit: fortius insurgit ꝯtra p̄dicta. Asserens nunc magis audacter totuꝫ assumptū fuisse ruinosum. cui amator vicariorū innititur. Ratio est hec. Nam si iuxta ꝓpositionē iuris famosissimā et vulgarē: is nichil impetrat qui falsum narrat Apparet p̄ma frōte sollicitatores vicarioꝝ corā deo et in foro eccl̄ie possessoribus huiꝰ obediētie nichil vel parū acquisiuisse Cū narratio prefata iiusta execrabilis obliqua et suspectissima esse censeatur. et hoc ꝓpter rōnes quinqꝫ vrgentissimas. ¶ Prima. nā si non sit possibile spiritualiter reglaꝫ obseruare sub obediētia gn̄alis et ministroꝝ ꝓuincialiū: qr pernitiose et irregulariter viuunt. Videtur ꝙ deus ipe qui hanc obediētie formā inspirauit: necnō ꝛ sanctus franciscus illius

impetrator.et etiā ecclesia que eaȝ cōfirmauit frēs in futurū ad legē aliquā arctare voluerūt que tēporuȝ successu nō fuisset aliqñ obseruabilis. Sed hoc sapere omnino est erroneū et incōueniēs:cū impossibiliū nulla est obligatio. Nec pōt etiaȝ lex aliqua esse nisi sit honesta possibilis et iusta. velut dicit capituluȝ Erit aūt lex dis. iiij. Ex quo igit regula sācti Frācisci lex quedā sit celitus sancto frācisco data. et per operationē sancti spūs cōfirmata quo mediāte ecclīa nō potest errare. Certum est ⁊ indubitabile p̄fatam regulā nichil ꝯtinere. nisi omnē. honestatem iusticiā et possibilitatē ergo ⁊c. ¶ Secunda rō est. sanctus frāciscus fuit per visionē anagogicam edoctus de totali fratrum et ordinis cōtingentia. et cōfessus est sibi ostensuȝ fuisse ꝙ generalis ⁊ ministri prouinciales custodes ⁊ gardiani in futuruȝ pessime viuerēt. Si eñ licuisset vel necessariū existimasset in huiusmodi casu vicarioꝝ institutionē procurare. velut pretendit narratio olim facta cōcilio cōstantieñ. pontificibus romanis atq̄ modernis p̄latis. Quis tam insanus qui diceret virū dei id ꝓ testamento nō ordinasse:cum nullus profecto post eū in ordine est natus qui flammigeraȝ charitateȝ tam humiliter habuit. quiq̄ tantuȝ in secretis dei scire credit⁹ fuit Ipse tamē ad morteȝ vsq̄ in illo p̄seuerauit ꝙ fratres generali et ministris humilit̄ et sine ꝯtradictione semp̄ obedirēt. Legitur ꝙ sanctus ipse per modū suadele ⁊ testamenti fratribus reliquit:vt scȝ nunꝙ curiā romanā accederēt impetraturi priuilegia. sȝ esset p̄uilegiū eoꝝ nichil habere:qd̄ nunꝙ dixisset si ꝓpter malam vitaȝ ⁊ discordiam quā preuidit in ordine credidisset necessariū

procurare vicariorum institutionem. quare per consequens videtur prefata narratio penitus et omnino execranda.
¶ Tertia ratio est. nam supposito quod olim fuerunt in ordine superiores irregularis vite. non tamen sequitur propter hoc impossibile fore regulam spiritualiter observare sub obedientia talium prelatorum: veluti sonat sepefata narratio. cum in scripturis historiis et cronicis legatur ecclesia christi in multiplicatione martyrum et iustorum hominum valde profecisse. etiam dum grassaretur seua tyrannorum persecutio. vnde canticorum secundo dicitur. Sicut lilium inter spinas sic dilecta mea inter filias. hoc tantum est dicere. quod sicut rose et lilia florescunt inter spinas. sic dilecte anime iustorum ad sublimia spiritualium carismatum frequentius tendere solent. hinc dicitur gen. xix. et. xl. dis. ca. Quelibet occulta. quod loth in ciuitate peruersa iustus fuit. et in monte peccauit. idem historie veteres testantur de Joseph et mardocheo thobia daniele et plerisque aliis. qui etiam apud gentiles et inter pessimos deum celi coluerunt et cognoscebant. idipsum notatur. xi. q. iii. ca. iulianus imperator quamuis esset apostata habuit tamen sub christianos milites. quibus cum dicebat producite aciem pro defensione reipublice obediebant ei. Cum autem diceret producite arma contra christianos: non obediebant ei. sed cognoscebant imperatorem celi. propterea numquam credit beati francisci plantula tam sterilis aut arida extitisse quin in eadem fuerunt aliqui conuentus reformati. imo et multi boni fratres etiam inter discolos qui non libenter damnassent suas animas et idem dicit papa Martinus in declaratione sua circa regulam quod semper fuerunt in hoc ordine aliqui boni et excellentes in deuotione quare potest non immerito aliter sentientibus illud improperari quod dominus. iii. regum. xix. dicit helye Qui credidit quod solus iustus derelictus

esset: scilicet derelinquā michi in israeli: septē milia virorum quorū genua non sunt curuata ante baal. sic verisimiliter est presumenduz q hodierno tēpore plures sunt deo diditi inter vanos et lascinos. q more beati francisci carnis petulantiam vitantes. cor non apponunt ad diuitias licet ille affluant. hi vero diebus et noctibus deum colunt. malis prelatis in licitis et honestis humiliter obediendo: protestantur etiam coram deo q propter eos non stat quo minus regula a multitudine obseruetur. quis si quidem sane mentis hos fratres bone volūtatis et inter malos bene viuētes: dānandos predicare auderet. propter hanc igitur rationem dicit scrupulosus dubitator vicariorum sectatores iniustam fecisse narrationem concilio et romanis pontificib9.

¶ Quarta ratio est propter quā non caret magna suspitione narratio prememorata qm̄ expresse videtur militare aduersus clara oīm scripturarum testimonia presbiterorum et sanctoruz notissima exempla. necnon et sententias doctorum siue concordata. omniū quoqꝫ vox vna est. vt scilicet boni subditi malis prelatis: humiliter ꝛ absqꝫ rebellione obediant. q̄diu malum non iubent vl' illicitum qd habetur. xi. questione. iij. capitulo Si dominus. ꝛ ca. Julianus. et ca. Qui resistit. Ad euidentiaz huius dicti occurrunt exempla veterum Unde hely ad mortem vsqꝫ fuit a populo israel obeditus attamen qr non satis dure correxit filios suos testante Hieronymo fuit damnat9. videat historia primi regū. ij. insup quia recusabāt filij hely subesse accusantes eor maliciā: ac regē postulātes filij isrl' habuerunt deū īdignatuz vt legit primi regū. viij. Un̄ elici pōt

q̃ inferiorum accusatio contra ꝑlatos delinquẽtes nõ sit fundata in mõtibus sanctis sicut Nicolaus de lyra dicit. q̃ prefati filij hely peccabãt cuꝫ mulieribus. iudiciũ peruertebãt ꝛ munera accipiebant. Preterea. saul fuit a deo reprobatus atq̃ viuens diabolo traditus. tamẽ samuel ꝓpter regiam maiestatem eũ honorabat. et multo tẽpore postea filij israel obediebãt eidem vsq̃ ad mortẽ. videatur historia primi regũ. xviij. ꝛ vltra vsq̃ ad finẽ primi regũ Talis deniq̃ dauid cum esset homicida et adulter interrogatus a ꝓpheta sententiã in diuitem dedit qui ouem pauperis rapuit dicendo. Judico reum hũc mortis. secũdi regũ. xij. Jteꝫ achab q̃uis baal coluit attamẽ israhel sine cõtradictione iudicabat. noteẜ historia illius. iij. regũ. xvi. vsq̃ ad finẽ tertij. Multi etiã alij tam in veteri q̃ in nouo testamẽtis inueniũtur: quorũ vita cuꝫ esset blasphemabilis tñ eorũ sententia quia ex officio suo et nota iudiciarij ordinis integritate processit inuenitur seruata. hec oĩa ꝯmemoranẜ ĩ capitulo Sacerdos. iij. q̃stiõe. vij. Quid plura vt habeẜ ecclesiastici. xlix. ꝑter dauid ezechiam ꝛ iosyam oẽs peccatũ cõmiserũt. nam dereliquerunt legem altissimi reges iuda ꝛ contẽpserunt timorẽ dei. Nichilominus vt preferẜ obediti semꝑ fuerunt. licet erant pessimi. Jtẽ in nouo testamento mathei. xxiij. Oĩa quecũq̃ dixerint vobis seruate et facite. vnde. xciij. dis. Dñs nr̃ iesus christus rex ꝛ iudex et deus noster vsq̃ in diẽ passionis seruauit honorẽ põtificibus et sacerdotibus. q̃uis illi non timorẽ dei nec agnitionẽ christi seruassent. Item i prime Petri secũdo Serui subditi estote in omni tẽpore dñis: nõ tantũ bonis et modestis. sed

etiã discolis. Preterea sctũs frãciscus fundator or dinis cuius nõnulli volunt sectatores vocari perfe ctiores. necnon ꝛ regule ipsius boni obseruatores dicere cõsueuit ꝙ si datus illi fuisset nouicius vnius anni gardianus. eidẽ fuisset obedire paratus sicut antiquissimo ꝛ discretissimo fratri rationẽ hãc assi- gnans scilꝫ. nã q̃to is cõtemptibilior est q̇ presidet tanto magis humilitas obediẽtis placet. et in pro posito similẽ rationẽ et quasi sub eisdem verbis re- colo me olim florentie in tertio scripto Alexandri de hales legisse et in eandem sententiã oms docto res theologie cõcordant. quare prefati vicariorum sollicitatores videntur iura humilitatis multũ vio lasse necnõ ꝛ a scripturarũ testimonĳs longe reces- sisse. vnde poterant ꝛ debuerunt sub obediẽtia ma leviuentiũ optime ꝛ regulariter viuere. ¶ Quinta ratio ꝓpter quã indecens fuit sepefata narratio q̃- rulosa. nam ꝛ si narratũ fuit necessariũ: scꝫ habere vicarios bone vite pro bene viuentibus Sequeret ex eadem rõne ꝙ necessariũ esset in oĩ statu ꝛ cõgre gatione preter ordinarios p̄latos alios habere scꝫ vnuꝫ pro bonis. et aliũ pro malis. Quantũ ãt hoc supuacuũ foret ꝛ rep̄hensibile in ierarchico statu ec clesie nõ facile potest euolui. cum talis multiplica- tio vetita dicat ꝛ pessima. Qualis eñ decor si duo essent romani pontifices in ecclesia vnica christi si duo ordinarĳ in quolibet episcopatu. et duo abba- tes in qualibet abbatia. scđm tamẽ opinioneꝫ p̄di ctorum hec necessitas locum oĩno habere videtur. Sed quia veritas huiusmodi errorẽ euomendo re- spuit. apparet scrupuloso dubitatori ꝙ aliq̇ pauci ĩ ecclesia dei nõ debuerũt talẽ singl'aritatẽ assumere

vbi tot sancti tot excellētes tot ve religiosi in eccle=
sia dei:et christiana religiōe cōtenti fuerūt sub obe
dientia male viuentiū iuxta dei voluntatē.et scdm
doctores humiliter ⁊ sine vlla rebellione militādo
obedire.nulla sidem ⁊ honestas.immo in scriptu
ris legimus satis exprobratū superiorū vitam cor=
rodendo accusare.hinc dicit.ij.q.vij.caplo plerūq
circa finē q infames sunt vt canonū tradit auctori
tas qui in patres armantur.et qui doctorū suorū
vitā reprehendūt vl accusant:nullus aūt infamis in
accusatione platorū audiendus est nisi forte a fide
exorbitauerit.cū ergo subditi eo ipso q in accusati
one plator prosiliūt efficiant infames. infamibus
autē copia accusandi denegetur. patet q subditi p
latos accusare nō possunt.hec ibi.extra de accusati
onibus caplo Qualiter ⁊ quādo. secūdo dicitur q
plati sunt signū positū ad sagittaz.et qr nō possunt
oibus complacere cum ex officio suo teneātur non
soluz arguere sed etiā increpare.quin etiā interdū
suspendere nonnunq vero ligare: frequēter odiuz
multorū incurrunt et insidias patiūtur.et ideo san
cti patres puide statuerūt vt accusatio plator nō
facile admittat.ne cōcussis colūnis corruat edifi=
cium totuz.hec ibi. Quid plura.aut oēs per gyruz
christianitatis peccauerūt nō acquirētes vicarios
bonevite in cōgregationibus suis iuxta necessitatē
supradictā:vel isti vicariorū procuratores veniunt
grauiter obiurgandi.ex quo soli hanc nouitatem
singularem insolitam et contra tantoruz opiniōes
et scripta introducere laborauerūt. propter autem
has quinq rationes putat scrupulosus dubitator
narrationem pro vicarijs impetrandis oino vanā

insufficientem atqꝫ suspectam esse ergo ꝛc.

¶ Explicit tractatus detractorius et impugnatiuus.

¶ Sequitur Apologia vel tractatus defensorius ꝛ respõsiuus.

¶ Apologia siue tractatus cuiusdaꝫ zelatoris veritatis amatoris et erronee falsitatis extirpatoris defensorius ac responsiuus sup articulis in precedẽti opere male collectis ꝛ cõscriptis ꝯfusibiliterqꝫ deductis.



Quidam nimiũ scrupulosus frater vt ex suis ꝑpendit scriptis de sacro ordine minoꝝ. quendam libellũ edidit ĩ quo iustos q̃s de obseruantia regulari vocat condemnãs: et quosdaꝫ alios ĩiustos iustificans quos nesciens qualiter debeat vocare non sic ait nominatos. qui tamen apud plurimos frẽs colete vocant. miror si hoc ignoret eo ꝙ ꝑmitꝰ in ꝓuincia Burgundie occasione cuiusdaꝫ sororis ordinis sctẽ Clare q̃ coleta diminutĩe: sed Nicolaa baptismali noĩe vocabat. Quidã fratres ꝛ ꝯuẽtus

eam sequi volētes. et cū ea solum hoc incōueniens scđm eorū arbitrium vitare intēdentes videlicet ꝙ prelati eorꝫ non vocētur vicarij sed ministri vt regula continet se a fratrū minorū de obseruantia nūcupatorū consortio. et ex cōsequēti a prouisione sacri concilij cōstantiensis pro regule obseruantia edita separauerūt et hoc iuxta predicte sororis baptismale nomen rectius Nicolaite (vt pluribus videt) possent vocari. qđ parum ad rem ꝑtinet siue sic aut aliter nominētur dum tamē illius sororis errorē non imitentur. que cum pluribꝰ annis cū suis sororibꝰ sub cura fratrum de obseruantia vixisset. syllabarꝫ ac nominū sonū magis ꝙ rei significate per ea veritatem attendēs. id est vt vicariorū nomē vitaret. et obtineret ministrorꝫ more muliebri sensui ꝓprio nimiuꝫ inherens: et illum ꝑferens sacri cōcilij decreto. ab eorundē fratrum obseruantuꝫ cura se subtraxit. ac dictos ꝯuentus Burgundie et fratres ad se sequendū induxit. et qr id fecerūt vt dixi soluꝫ vt ꝑlatos ministrorū nomīe vocatos haberēt. qđ minimum est scđm beati Francisci intentionē in regula eiusdē manifestatā. vbi nomen ministri gñalis mutat in custodē scilicet octauo capitulo. ⁊ vbi etiā nomine ministrorꝫ custodes gardianos ac vicegardianos et quoscunqꝫ ordinis prelatos cōprehendit decimo caplo. vbi sic ꝑcipit. firmiter ꝑcipio eis vt obediant suis mīstris ⁊c̄. Exinde ī trāsgressionē sue regule grauiter impegerūt ac scandalū diuisionis in obseruantia ꝓduxerūt ministris trāsgressoribꝰ regule notorijs. et ideo minime sufficiētibus vt regula precipit ad cōmunē vtilitatē fratruꝫ incōsulte adherendo. vñ accidit eis ⁊ illud poeticuꝫ. Decidit in

scillam cupiens vitare caribdim. ac etiã in hoc illi⁹ aduene dyaconi Nicolai qui fuit de septez primis imitant̃ exemplum. qui sicut legitur vt notam zelo typie in ꝓpriam vxorẽ iniuste ab aliquib⁹ sibi ĩpositam vitaret. eandez illis cõtra diuinũ preceptum exposuit ꝯmunẽ. de quo Apocalipsis scd̃o dicit̃. Et ãgelo ephesi ecclesie scribe. sed hoc habes ꝙ odisti facta nycolaitarũ que ⁊ ego odi. et ibidẽ rursuz de eodẽ angelo pergami ecclesie dicit̃. habes ibi tenẽtes doctrinã Balaam qui docebat Balach mittere scandaluz corã filijs israel. edere ⁊ fornicari. ita habes ⁊ tu tenentes doctrinã nicolaitarũ. ꝓpter cui⁹ nicolai scrupulosã imitationẽ ac dicte nicolae erroris sequelã Nicolaite vl̃ colete diminutiue fratres predicti diuisi amplius merito nũcupant̃. hos igit̃ dict⁹ frater scrupulosus iustificare volẽs. alios fratres q̃s ipsemet de obseruãtia dicit ⁊ vocat de regulari vita. quantũ potest cõdemnat p̃fatũ libellũ cõtra eos cõponendo ⁊ iniustã in eos ꝓferendo calũniam. ꝓpter quod ne fictis vel falsis eius assertionibus quiq̃ simplices scãdalisati. et velut ceci a ceco ꝑducti cadãt in foueã sue falsitatis. censui iuxta mee exiguitatis cõceptum suam huiusmodi falsitatem rationibus tantũ apparentibus et nõ existentibus vtcunq̃ cõiectam christi iuuante gratia clare detegere qua detecta fratres simplices sicuti pestiferum venenum cautius deuitent. ac etiã vt ipse si velit ab eadez sua falsitate desistendo: de calumnia falso suis imposita fratrib⁹ debite peniteat ac veritatez quã nisus est impugnare de suo vtcunq̃ satisfaciendo peccato vt tenetur palã cõfiteatur atq̃ defendat. et michi parcat si odio sui peccati nõ ꝑsone

quã nõ noui durius euz quandoqꝫ alloqui videoꝛ. qꝛ veritas neminez palpat. et apostoli p̃cepto debe rem cum patiẽtia tamẽ ac doctrina peccãtes argu ere. sanamqꝫ doctrinam non sustinẽtes etiam incre pare. et qꝛ sub nomine scrupulosi vtplurimum loq̇ tur. idcirco sub eodem nomine eũ sepius alloquoꝛ. Et sic exoꝛdiendo queram ab eo.

QUia tu asseris frater scrupulose ꝙ tibi magno pere placeat in obseruantibꝰ vita regularis. Cur non vt pꝛefaris sic scrupulose hesitando: sꝫ po tius asserẽdo ꝛ pꝛobãdo quantũ pꝛeuales cõtra re gule foꝛmã conaris ostẽdere ipsos fratres obseruã tes impetrasse. et sacrũ cõciliũ eis cõcessisse: alioꝛuz nominũ pꝛelatos scilicet vicarios loco ministroꝛuz Si ergo obseruantes sunt vt pꝛemittis atqꝫ vite re gularis: quomõ valebis pꝛobare simul esse verum ꝙ aliquid faciant ꝯtra regule foꝛmã? Nam foꝛma est que dat esse rei. quapꝛopť aliquos dicere obser uãtes regl̃az ꝛ de regulari vita. ꝛ eosdẽ illico simul asserere aliquid agere cõtra regule foꝛmã manife sta cõtradictio est. vnde credo ꝙ iusto dei iudicio p̄ missum sit vt tali contradictiõe tuũ p̃fatũ iniciaris libellũ. quatenus tue falsitatis rethe frustra expan deres ante ocl̃os pẽnatoꝝ. quibꝰ scꝫ est facillimuz aduertere fallacias callidoꝛũ. ꝛ ad simpliciũ caute laz eas detegere: et qm̃ ex tui ꝓcessu libelli de reli giõe mioꝝ saltẽ ꝓfessiõe eẽ videris in hoc p̃cipue ꝙ illoꝝ q̈s dicis mĩstros notabiles defectus et exces sus sic distincte in p̃sona amatoꝛis vicarioꝝ sciuisti pꝛodere: miroꝛ satis. ꝙ cõtra ꝓfessiõez tue regule ꝛ religionis ac sacri cõcilij in spũ sctõ legitime cõgre gati vniuersalẽ ecclesiam repꝛesentãtis ac summo

rum põtificũ auctoritatẽ supmã in ecclesia militan
te videaris ĩpugnare. in hoc videlꝫ ꝙ ausus sis af=
firmatiue loquendo in tuoprimo hesitabili ponere
contra regule formã eos fratribus de obseruantia
aliqͣd cõcessisse aut statuisse. nãvelis nolis si fratrũ
minoꝝ regulã professus es ꝑ ipsã tue professionis
formã ꝛ regulã. preceptꝭ eorumdẽ ꝛ statutis es pe=
culiariter aut specialiter subiectꝰ ſm ꝙ in ipius re
gule pͥncipio beatus frãciscus in ꝑsona oĩm frm̃ tã
ꝙ eoꝝ caput ꝓtestatur dicens. Frater frãciscus ꝓ
mittit obediẽtiã ꝛ reuerentiã dño pape honorio. ac
eius successoribus canonice intrantibus ꝛ ecclesie
romane. ꝛ in fine eiusdẽ regule adijcit vt semp sub=
diti ꝛ subiecti pedibꝰ eiusdẽ sctẽ romãe ecclesie ꝛc.
Que ecclesia etiam omnia que fidẽ ac bonos mo=
res concernunt habet diffinire atqꝫ determinare.
et regulas quasqꝫ quas suscepit et approbauit de=
clarare et interpretari. xi. q. ij. ca. Excellẽtissimus.
C. de legibus. l. vltima. extra de sententia excõicati
onis ca. Inter alia. extra de iudicijs ca. cũ venissẽt.
et extra de ver. significatõibꝰ ca. Exijt qui seminat
. §. vltimo. miror inꝙ multũ cum regula tua iubeat
formaliter ei reuerentiam exhibere quã seruare ꝓ
misisti. qua fronte p̃sumis asserere ꝙ contra regule
formaꝫ aliquidstatuerit aut concesserit professori=
bus eius agere propter aliquorũ ordinis prelatoꝝ
noĩm mutationẽ. cũ ita sit ꝙ ꝑ seipm ipa regula sit
ei formaliter subiecta ac etiã totꝰ ordo. ĩmo vt veꝝ
fatear formalit̃ ꝯ formã rl'e tuijꝑe facis expsse tale
figmẽtũ formãdo ꝯtra reuerẽtiã sedis apostolice.
Qui etiã ĩ hoc de eiꝰ auctoritate male viderꝭ sẽtire
q̃si scꝫ nõ sit licitũ: et ꝙ eã dicis ꝯcessisse ꝯ rl'e formã

Qui aũt de summi põtificis ⁊ ecclesie romane iuris ditione aliter sentit ꝙ ipse cũ sua cõmuni ⁊ vniuersali ecclesia sentit non est censendus verus catholicus. qđ sic probatur. aliter em̃ sentire de potestate pape ⁊ ecclesie ꝙ ipse cum ipsa sentit est nedũ indirecte sꝫ directe ecclesiaꝫ dei destruere que est corpꝰ xp̄i. sed ecclesiã dei destruere scismaticũ est ⁊ hereticuꝫ. xxiiij. q. ij. Nõ vos hoĩm. ⁊. xxiiij. q. p̄. ca. loquitur dñs ꝗ ⁊c. Ceterꝝ dic queso. Si in verbis syllabis ãt noĩbus tm̃ existimas existere regule formaꝫ an nõ magis in institutorũ regulariuꝫ ꝑ verba et noĩa ac syllabas expressorũ opatiua exhibitione seu executione. Regule verba ⁊ noĩa ac syllabas ꝙ facillimũ sit in archa vel sinu materialiter obseruare oĩbus ꝑspicuuꝫ est. sed eorũ significationes ope formaliter exercere satis arduũ est. in quo regule formã scias cõsistere. qđ credo facile ꝓcedis: si vigilanter attendas. id quod regule ipsius. ij. ca. dicitur. Promittentes vitã istã sꝑ ⁊ regulã obſuare: ⁊ in principio eiusdem dicitur. Regula ⁊ vita fratrũ mĩoruꝫ hec est scilꝫ dñi nostri iesu christi sanctũ euangeliuꝫ obseruare. supple. vt est in regula expressuꝫ: sicut dicũt summi pontifices in suis declarationibꝰ et in. x. ca. regule. Vbicũqꝫ sunt frẽs qui scirent ⁊ cognoscerẽt se non posse regulã sp̄ũaliter obseruare: ad suos mĩstros debeãt ⁊ possunt recurrere. et in fine eiusdẽ. paupertatem ⁊ humilitatẽ ⁊ sctm̃ euangelium dñi nr̄i iesu xp̄i qđ firmiter promisimus obseruemus: quibus ꝟbis patet euidẽter non in ꝟbis ⁊ syllabis existere vitã frm̃ mioꝝ ac regule formam. sed in eiusdeꝫ regule et vite ꝑ litteras ⁊ syllabas expressa opatiua obseruãtia. nec ad hoc vt ꝗs sit frater minor aut de

religione frm minoꝝ sufficit habitū deferre: qd posset et facere symea si illo indueretur. quia habitus iuxta vulgare prouerbiū non facit monachū: sꝫ sctā vita. nec etiā sufficit ꝙ frater minor cū delatiōe habitus fecerit professionē. sed etiā oportet vt regulā et vitam obseruet frm minorū. in qua regule obseruātia est ꝑcipue regule forma ac religio frm minorum. vnde dicit canon. i. q. i. c. marchion Non putemus ī verbis scripturaꝝ esse euāgeliū sed in sensu. non in supficie sed in medulla. nō in sermonū foliis sed in radice rōnis. et rursuꝫ fit fraus canoni vel legi cū salua supficie littere per adinuētionē aliquā dolo malo contra mentē eius circūuenitur. ff. de legibus. l. Cōtra legē. et ergo regule forma intelligitur non scdm voces sed fm sensum et effectū. extra de clericis nō residētibus. c. relatū. de ītentione vero legislatoris beati francisci cōstat existere p predicta: nō esse veros fratres minores aut ordinis ꝑlatos siue mīstros nisi obseruātes. et esse ordīs vos mīstros scdm regulā qcūqꝫ noīe vocenť ꝑlati oms regulā et vitam mioꝝ fratrū obseruantes. Primā huius ꝓpositionis partē ostendit ipse sctūs esse veram. viii. c. regule vbi ipse dicit. Et si aliquo tēpore appareret vniuersitati ministroꝝ ꝑdictū mīstrū nō esse sufficientē ad cōmunē vtilitatē frm teneantur aliū scꝫ sufficientē eligere sibi in custodē. ⁊ īsufficientem ad vtilitatē fratrū: intelligas notoriū sue regule trāsgressoreꝫ. nam facile trahitur in exemplum a subditis quod agitur a prelatis. extra de noui opis nunciatione. c. cum ex iniuncto. et gregorius in pastorali. Cū pastor p abrupta gradiť conseqns est vt grex ad ꝑcipitiū sequať. Item: nam platoruꝫ

C

Gumb[illegible]
[illegible]
sufficient[illegible]

integritas salus est subditorum. et ordo totusque status dominice domus mutabitur si quod requiratur in membris non invenitur in capite dis. lxi. c. miramur. quod etiam intelligendum est de provincialibus ministris: quia secundum sanctum bonaventuram in declaratione regule. Mos est huius regule: ex similibus similia intelligere. et minora in maioribus implicare. Rursus constat omnibus insufficientem illum esse qui notorie sua transgreditur vota. nam facinus perpetrat maius periurio. quo infamia contrahitur que non aboletur: nisi post peractam penitentiam. extra de testi. coge. c. Testimonium. igitur temerarium valde est asserere velle quod id quod licuit beato francisco: hoc sancte ecclesie dei non licuerit. id est quod servata regule forma: non potuerit aut non licuerit aliquorum prelatorum nomina mutare. quod vt patuit supra fecit beatus franciscus. Item secundum iura etiam eligi in prelatum aliquis criminosus. xxvii. dis. et. vi. q. i. ca. Si sacerdos. eligi nempe debet melior aut saltem qui non apparet malus. ille nempe non apparet malus sed bonus: qui est apparens sue regule et voti transgressor. et qui dinoscitur eam numquam observasse. Propterea de huiusmodi electione sic dicit novum statutum domini martini pape quinti conformiter ad regulam. ipsi electores in tanta religione studeant habere pastorem qui scientia vita moribus et exemplo valeat prodesse magis quam ambiciose preesse ovibus recommissis omni postposito amore odio timore prece precio rancore. quod si secus factum fuerit electio nulla sit. et electores voce activa et passiva perpetuo sint privati. generalis minister nullam exactionem pecuniariam facere possit. neque pro confirmatione ministrorum neque pro visitatione provinciarum: neque pro magisterio aut vestiario aut litteris officiorum

aut suffragiorum aut quacunq; occasione ⁊ colore quesitis. q; si secus fecerit ipso facto sit priuatus suo officio: nec teneant sibi fratres obedire. ⁊ si exinde in posterū generalatus officium retinuerit ipsofacto sit piurus ⁊ īfamis ⁊ inhabilis ad quecūq; officia. ac beneficia ⁊ honores et dignitates tam in ordine q̄ extra ordinē: et de aliis p̄latis ibidem nullus minister custos gardian⁹ vel lector seu q̄cunq; frater alius: quicq̄ exigat etiaʒ deuotōis colore: q; si secus fecerit ipso facto sit priuatus suo officio. Et subditi deinde obedire sibi minime teneant. et rursum circa finē ibidē dicit. vbiq; autē p̄dicta statuta cōstitutiones declaratōes ⁊ ordinationes: volum⁹ ab omībus tam p̄latis q̄ subditis integre ⁊ īuiolabiliter ab omnibus obseruari: q; si in predictis fuerint negligētes: ipso facto sint priuati suo officio. q̄ quidem statuta edita fuere siue ꝯfirmata et ordini tradita a p̄fato dn̄o martino quinto et a dn̄o eugenio. iiij. eius īmediate successore approbata ⁊ ratificata cū penis ibidē expressis. ad prefate regule precepti ac mētis legislatoris obseruandā realeʒ veritatem ⁊ existentiam. in quibus consistit vere regule forma et non in nominum verbali consonantia. At tu et tui sequaces dicte nycolaite siue colete asserere videmini et etiā ad euidēter demōstrandū q; tales notorij transgressores sui voti et regule ī officiis ordinis ab eccl'ia mīme veniāt tolerādi. licʒ ad maius scandalū euitandū: patiēter sup similes trāsgressores rl'e sibi dimittē q̄ dimissio nō excusat. nā ad hoc vt tolerātia sit ydonea requirit q; sit x̄pa necessitas aut euidēs vtilitas. nō ꝓpria sed cōmunis

martin⁹ 49

Quia si quecūqꝫ tolerantia pape subditos excusaret tūc symoniace prauitates. vsure. meretricia et similes prauitates quas papa nō corrigit viderētur excusari. de qua qdez tolerantia dicit. xxiij. q. vij. c. Quicūqꝫ. et sunt beati augustini vba. Nonnullos toleramus quos corrigere nō possumus. certuz est etiā qꝫ nec cōsuetudo eos excusat. qꝛ quanto mala ꝯsuetudo diuturnior et generalior. tanto est iniqor cum inuenitur iuri et rationi cōtraria. vt in multis capitulis decreti prime partis ꝑ dicta sanctoꝝ ꝓbat gracianus. vnde etiā magister iohānes gerson in tractatibus de cōtractibus ꝑte tertia dicit qꝫ argumentū ex tolerantia pape vel ecclesie aut etiā ex consuetudine vel ꝑsumptōe vel abolitione sumptū solū habet locū in cōstitutionibꝰ positiuis vt positiue sunt. et nō vt sunt iuris naturalis vł diuini sicut est redditio voti. iuxta illud psalmi vouete et reddite ꝛc. et ꝑ ꝑdicta patet qꝫ male dicis asserendo ipm sacrum ꝯciliū aut summos pōtifices in mutatione noīm aliquoꝝ ordinis ꝑlatorū aliquid ꝯtra regule formā aliquatenus egisse vł cōcessisse. Scdam etiā ꝓpositionis supradicte ꝑtem scꝫ oīs ꝑlatos regulam obseruantes vere debere dici et esse regulares ministros quocūqꝫ vocētur alio nomine. veraꝫ esse similiter probo ꝑ ipsam regulaꝫ. x. ca. vbi sic ꝑcipit btissimus pater franciscus. Firmiter precipio eis id est fratribus: vt obediāt suis ministris in oībus q̄ ꝓmiserunt dn̄o obseruare. vbi ꝑ ministros cōprehendit oēs sufficientes ordinis ac veros ꝑlatos: sicut i suis declarationibꝰ suꝑ regulā aiunt sctūs bonauētura et sctūs bernardus. et etiā hoc patet verꝫ qꝛ nullibi in regula qꝫ hic ꝑcipit fratribus obedire

necꝫ custodib⁹ necꝫ gardianis necꝫ vicariis.quib⁹ tn̄ sicut de intentione legislatoris cōstat est obediē duꝫ.qđ quidē faciliter ꝓbatur. nā custodib⁹ quos in primo tuo hesitabili noīas:non dubitas esse obe diendū licet hoc explicite regula nō ꝑcipiat scꝫ exp̄ mendo nomē custodis.de gardianis vero ambige- re mīme debes.licet hoc regula explicite nō expri- mat.cū de intentiōe legislatoris ɔstat eis obedien- dum sup̱ hoc ꝟbo testamenti ipsius vbi dicit.et alii fratres teneant firmiter obedire gardianis suis et facere officiū scđm regulā.de vicariis quocꝫ scꝫ or- dinis cronicas legisti prout in sequētibus aliquaꝫ allegando videri possis legisse. Attēdere debuisti ꝙ etiā ante ipius regule editionē quā tenem⁹ vica rium habuerit btūs franciscus scꝫ frēm helyam. q̄ cū aliis tūc ministris ad mōtē ryneri accessit. vt ex pte ministrorū notificaret beato frācisco ibi regulā facienti quatenus pro se solo faceret ipsā:et nō pro seipsis.et ꝙ etiā citra regule editionē suovicario vo luerit fratres obedire patet ex ei⁹ legēda a sancto bonauētura edita.ii.c.vbi semel suo vicario tenēte capl̄m in eius absentia:fratri cuidam quē in spū co gnouit eidē vicario inobedientē mādauit quaten⁹ eidem vicario incunctāter obediret etiā cum mira- culo ibi posito.et ab antiquo plures vicarios fuisse in ordine scꝫ bosne.i.ruscie.orientis.aq̄lonis.sardi ne.corsice ⁊ tartarie.quaꝝ q̄libet ꝑ aliquē vicariuꝫ habuit regi.et fratres ibidē manētes eideꝫ habue- runt obedire ex libro cōformitatuꝫ pria pte legim⁹ et cum id fuerit ab antiquo institutū. quomō pote- ris nouū asserere: mīme ergo hoc debuisti. vn̄.xxv. q.i.c.Sunt quidam.nouū nō dicit̄ qđ quādocꝫ sta-

Nō ē nouū
de vicariis

tutuz fuit licet modo renouetur. vt patet.x.q.i.ca. antiquos.quapropter dici nō debet noua aut isolita obediētia vicarioꝝ vt expugnādo eū quē vocas vicarioꝝ amatorem asseris. cuz a beato francisco ab initio ordinis perhibeatur instituta.et a beato bernardino nō sine mltis miraculis cōtinuata.qui multis annis sub vicarijs vixit et ipsemet vicarius extitit :necnō ad mortē vsqꝫ sanctam peregit vitaz. si dicas ꝙ hoc fuit sub mistris hoc nō abnuo saltez pro certo tēpore sine adiectione ꝓuisionis apostolice.et postmodū cum eiusdem prouisiōis additione et ex cōsequēti fateri habes ꝙ fuit vicari⁹ ac ꝙ sub vicarijs vixerit ac ꝑ cōsequens vicariatū nō esse nouuz contra te.et etiā si nouū esset nō esset contra regule formā.quia si aliter asseris cū sāctus hic vixerit et obierit sub vicariatu addita etiā ꝓuisione papali. Asseris eum vixisse contra formam regule qḋ est directe contra ecclesie determinationem que determinauit eum sancte vixisse.merito hereticus cēseri deberes.et hoc veruz si in tali assertione ꝑtinaciter existas.xxiiij.q.i.Hec est fides. de quo sancto in bulla sue canonisatiōis ait papa Nicolaus qnt⁹ Ministrauit christo in sancta religione proficiens dietim.maiora ṽtutū diuinarū augmēta cupiebat precipue humilitatis christi imitator effectus.pauper spiritu ⁊ diues gratia fuit.et infra ibidem dicit quem cum scimus ministrasse christo et ipm fuisse secutum vsqꝫ ad cōsummationem vite minime dubitare permittimur:quin potius certissimum tenemus ꝙ vbi est christus dei filius:etiā sit ⁊ mister ei⁹ sanctus Bernardinus.hec ille. fateor ergo tecuz ꝙ sub ministris vicarius extiterit. sic tamē si tunc nō

erant vt nunc sunt scdm tuam assertionem in perso
na amatoris vicariorum notoriu regule trasgressores.
etiã certe ipsi vicarij sub quibus nunc viuunt fres
de obseruãtia sunt vicarii sub ministris: si nõ obstet
prefate transgressionis apparentia. quia respectu
ministrorum dicuntur vicarij. id est eorum vice fun
gentes: si dictu3 non obstaret impedimentum. quo
stante non ab eis sed a sede apostolica auctoritatē
recipiunt dictorū ministrorū defectum misericordi
ter supplente. Mõne et a sancto viro Joãne de capi-
strano fere inumeris a deo miraclis decorato: etiã
hec eadē obedientia extitit continuata. qui et vica
rius extitit post sctm Bernardinū sub cuius obediē-
tia vicariatus pape sctūs ex hac luce migrauit. qd
de papa Martino quinto in prefato concilio cōstā-
tien. creato qui etiã decretu3 ipius cōcilij qd impu
gnare videris cōfirmauit: et per cōsequēs etia3 vica
riatū. cuius confirmationis littera siue bulla īcipit
ad perpetuã rei memoriã romanū pōtificem etc. quid
rursum de īmediato eius successore Eugenio quarto
qui īherens ipius sacri cōcilij decreto prefato: sicut
citra sic vltra mōtes vicariatū īstituit. cuius instituti
onis bulla īcipit: Ad perpetuã rei mēoriam vt sacra
ordis minorum religio etc. quid et de papa nicolao. v.
qui ex oī studio gnali italie cōgregauit corã se famo
siores doctores. vt de facta vicariorū prouisione per
suū īmediatu3 predecessorē Eugeniū papã quartum
plenius discerneret. et cōgregati nūero. xxxv. quorum
xxvi. erant vtriusqz iuris doctores qui suis tandē scri
ptis suisqz munitis sigillis ipam prouisionē licitã eē
et rōnabilē atqz iuri cōformē sollenniter protestati sunt
quorum oīm doctorum soli vltimi breuitatis causa hic

sententiam iudicaui rōnabiliter ponēdam tenoris subsequētis. ¶ In noīe dñi nostri iesu christi et ei⁹ clemētissime matris virginis marie. qm̄ plenitudo nō idiget adiectione. vi. q. i. Si omīa. et. xcvi. dis. c. Bene quidē. nec veritas indiget ꝯmēdatiōis argumento ideo cōsiderata plenitudīe ꝛ ꝟitate ꝑlatoꝝ elegantissimoꝝ cōsulētiū inhereo coꝝ cōsilijs et auctoritatibus tantoꝝ famosissimoꝝ doctorum. hoc eñ verū obseruantie sancti Francisci est nobis euidens argumentū magne validitatis bulle apł̄ice. nā si ꝓpter linguaꝝ diuersarū varietatē sub vna fide ac varios ritus ꝛ mores epūs vnius ciuitatꝭ pōt plures vicarios substituere sibi. c. qm̄ in plerisqꝫ. de officio iudicis ordinarij. multo forti⁹ papa a cuius auctoritate pendet oīm religionū approbatio ꝛ reprobatio capł̄o. i. de religioꝭ domibus libro. vi. pōt dictā obseruātiā eiusdē religionis et sup eā vicariū vel vicarios constituere. et sacrilegiū foret hic dubitare de ptāte pape. xvij. q. iiij. c. Si quis. et. c. Que autē. vnde ex causa potest duos episcopos ꝯsules in eadem diocesi ꝯstituere. vt notat glo. vij. q. pma. In summa. et. c. Non autē. et. c. petisti. ergo multo magis duos vicarios dare poterit ipē vni generali ordinis minoꝝ. quapropter causa breuitatis ipsis supioribus sigillū apposui que cōsulo eē verissima: et manu ꝓpria cōscripsi ego Jacobus de cochinis de ferraria iuris vtriusqꝫ doctor padue legēs ordinarie iura canonica. hec ille. quoꝝ auditis ꝛ visis ac scriptis. dñs papa nicolaus ꝑfatus etiā dictoꝝ doctoꝝ dicta cōfirmando vicarioꝝ approbauit institutionē. er ꝑfatum sanctū bernardinū qui sub vicariatu vixerat ascripsit cathalogo sanctoꝝ. de q̄

bus videlicet sanctis patribus p̄fatis Bernardino et Joanne capistrano: qui in sua vita fuerũt vicarij generales dñs pius papa scd̄us tũc existẽs seneñ. ep̄us in quadã ep̄la cardinali cuidã directa sic ait eneas ep̄s ꝛc. quãuis scribente cesare: ac negocia fratrũ beati francisci de obseruãtia cõmendãte modestius me fuerit silere. quia tamẽ ob mẽoriaꝫ diui bernardini ꝯtemporanei mei huic familie singulariter afficior. nequeo me cõprimere. sed cogor assistere sancte familie. sicut em̄ pauidi ꝛ pusillanimes in p̄lio seculari milites: fortiũ viroꝝ ṽtute saluanť. ita ꝛ in beati Petri nauicula: prudentes ꝛ animosi naute: vecordes atq̈ ignauos seruant remiges. facit hoc et religio beati Frãcisci q̃ apud obseruãtes habeť. Hec em̄ velut electissima militũ manus vndiq̈ christianoꝝ lustrat exercitũ: nunc istã nũc illã ꝑtem tueť: arcet insidias: impetũ frangit ostiũ sẽꝑ armata. semꝑ in vigilia: semꝑ in negocio nobis ĩ exemplũ vt ocium pereat. Scimus q̃tũ sub bernardino senensi iam suꝑne hierusaleꝫ ciue hec religio ecclesie catholice ꝓfuerit. quantũq̈ modo sub fratre ioanne capistrano vtilitatis attulerit. et q̃d hec religio aliud agit q̃ q̈ habere nouim⁹ euãgeliuꝫ. Sentes et tribulos ex agro dominico diuellit semen bonuꝫ seminat ꝫizania ꝛ loliũ sarculo veritatis p̄scidit extermĩat auariciã. pellit libidines. fulmĩat illecebras voluptates: strangulat ambitiones. ꝛ odia fugat: ignauie ꝛ vecordie stimulũ abigit. et apiens in ecclesia dei os suũ penitentiã suadet ꝛ vitã dñi ĩ ṽitate docet. hec sunt opa fratrũ q̃ de obseruantia nũcupãtur. nescio cui hec nõ placeãt. credo q̃ nõ sunt oĩno p̄scisa ab ecclesie mẽbris oĩb⁹ hoꝝ gratã esse

cōuersatione̅. nec me dubium habet quantū etiam sedes apostolica his christi militib⁹ afficiatur. naꝫ et romani ꝑsides q̄plurima huic familie ꝓuilegia cōtulerūt quib⁹ ab infestationib⁹ hostiuꝫ ꝑseuerāt illesi. hec prefatus dn̄s seneñ. qui postea pius papa secūdus predecessoris sui dn̄i Eugenij quarti inherendo preceptis: voluit ⁊ precepit q̄ fratres om̄es de obseruātia q̄cūq̄ appellētur noīe sub obediētia vicarioꝝ decetero viuerēt sub pena excōicatiōis late sententie que nemini solet inferri. nisi pro graui et enormi crimine. sicut fecerat suus ꝑdecessor dn̄s Eugenius ⁊ hoc cū cōcilio multoꝝ sancte romane ecclesie cardinaliū ⁊ eꝑorum ad hoc a sua sāctitate vocatorū. cuius domini Pij bulla super hoc edita incipit pro nimia ad beatū franciscū deuotione. Et idcirco fortassis fratres illos quos defēdis vocare de obseruantia formidasti. ne de transgressione precepti horum summorū pontificū. et per consequēs de incursione pene excōmunicationis ab alijs notarentur. īmmo nec quisquam summorū pōtificum qui citra institutionem vicariorum fuerunt eandē institutionem mutauerunt vel annullauerunt. sed potius approbauerunt ⁊ confirmauerunt īmo etiā dominus Innocentius octauus papa modernus suorum precepta predecessorū scilicet Eugenij q̄rti Pij secūdi. Pauli tertij ⁊ Sixti quarti cōfirmādo necnon sepedictorum vicariorum et eis subditorū fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum statum approbando. apostatas et excōmunicatos decernit eos qui ab eorundem vicariorum obediētia sine licētia in scriptis habita. in qua de locis a quibus recedunt et ad que transeunt fiet mentio

specialis. et receptores eorundem absq; tali licentia declarat et vult ipso facto sententiam excõmunicationis incurrere. et excõmunicatos publice denũciari. cuius indultuz incipit Exponi nobis fecistis. que quidez sanctio apostolica prorsus irronabilis esset atq; iniusta: si obedientia illorum ministroruz regule notoriorum transgressorũ: perfectior aut securior esset q obedientia dictorum vicarioruz quã asseruisti hesitabilem et relinquendam. nam alicui sub pena excõmunicationis late sententie prohibere vite perfectioris aggressum vel ĩgressum irrationabile penitus est et iniustũ. quia cõtra pceptũ dñi dicentis. Estote pfecti sicut et pater vester celestis pfectus est. Math. quinto. et cõtra sacrũ christi cõciliũ. Si vis pfectus esse etc. Mathei. xix. Hinc est q nuprime summus põtifex cõsensit Reuerẽdissimuz dñm Adrianuz de la porta. sacrosancte romane ecclesie presbyteruz cardinalẽ ac epm alerieñ. oibus dignitatibus et ecclesiasticis beneficijs in psistorio dominorũ cardinalium sue sanctitati resignantem sacrum fratrum minorum de obseruantia sub vicariatu intrare religionem. quod vt pie credendũ est minime concessisset in suam damnationem. si reputasset vicariatũ existere ptra regule formã siue obedientiã. naz aggressum vite pfectioris impediẽtes etiã ipse dñs christus maledicit dicẽs. ve vobis qui clauditis regnũ celoruz ante homines vos aũt nõ ĩtratis nec introeuntes ĩtrare sinitis. Math. xxiij. Que vtiq; maledictionis sententia contra te est. qui id quod christus et ecclesia pro securiori et perfectiori approbant et asserunt seruandum et tenendũ. tu temerarie affirmas hesitabile ac relinquẽdũ

In qua quidē temeraria assertione tua si sis perti nax te vtiqꝫ maliuolū īperitū ⁊ nō catholicū sed he reticū declaras. et a iesu christo ⁊ eius sponsa eccle sia matre vt ꝓfertur maledictū. xxiiij. q. i. Hec est fi des. ¶ Nā oībus sane regulā fratrū minoꝝ legen tibus aut intelligētibus cōstans est ⁊ euidens noī bus mīstroꝝ ⁊ custodū ītelligi debere oēs ꝓlatos ordinis maxime vbi nō addit gn̄alis aut ꝓuincia les. q̄ denotāt magis ī speciali gradꝰ officioꝝ ⁊ eis oībus scꝫ ordinis ꝓlatis sub ꝯmuni aut gn̄ali noīe tali vno ꝓcepto in. x. ca. regule ꝓcipit firmiť ac for maliter obediri. vbi dicit Unde firmiter ꝓcipio eis vt obediāt suis ministris ⁊c. supposito illo tamē ꝙ ꝓcipit prius. viij. c. ꝙ sint sufficiētes id ē regule sue veri obseruatores q̄ scientia vita moribus ⁊ exēplo vt vult papa Martinus quītus valeāt oībus id ē fratribus ꝓdesse sibi ꝯmissis. nā insufficiētes ideꝫ dn̄s Martinus papa q̄ntus scd̄m regule formaꝫ a ministerio reijcit et vult abstitui sub pena ꝑiurij et infamie vt ꝓmissuꝫ est ip̄o facto incurrēda: et meri to. qꝛ vt habeť. ij. q. vij. pleruncꝫ nō oēs ꝓlati pro ꝓ latis habenť. nomē eñ non facit ep̄m sed vita. que cū ita sint si ea nō ignorasti. cur nouā ⁊ insolitaꝫ vi carioꝝ obedientiā ⁊ ab hoībus factiose practicatā ꝓsumpsisti asserere. cōtra id qđ ꝓdixeras ī tuo ꝓhe mio Esaiam allegādo: scꝫ. Ve q̄ dicit malū bonū et bonū malū et ponit tenebras lucem et ecōuerso. et ibidem Nō parumper aisti expauescerē in tantaꝝ ꝯtiuꝫ diuersitate quippiā sentētialiter definire Tu hucusqꝫ. vñ cū a principio tui libelli tibi sis ꝯtradi ctoriꝰ vt ꝓbatū est: mirū eē nō dꝫ si etiā in ꝓgressu eiusdē in regularē fratruꝫ tuoꝝ vitā quā a p̄ncipio magnopere tibi placere dixisti aliquid etiā falsum

presumas asserere. vicariorum scilicet obediētiam contra regule formam nouam et insolitaz affirmādo. ¶ Preterea hoc notare debuisti ꝙ ipsi qui fratribus de obseruantia assignati sunt prelati vicarij scz vocati sunt: licz sint veri scd̄m regulā ministri vt dc̄m est. tñ ministros se minime faciūt nominari vt ex hoc cūctis pateat eos a supioribus ministris si vere sunt ministri: scilz canonice electi: scd̄m dñi martini pape q̄nti formā et regulariter continuati si nō p̄uati si nō suspēsi: si non excōicati aut oīno depositi. auctoritatē eos vicarialiter habere. sinautez a summo pōtifice defectū paternaliter ministrorūz supplente. Rursuz aūt vt clarius tibi innotescat qd̄ dicim⁹ audi q̄d de hmōi vicarijs declarauit summ⁹ pōtifex pius scd̄us ī quadā sua declaratiōe q̄ īcipit Circa regularis obseruantie ꝓfessores ꝛc. volētes inquit sup hmōi ambiguitate vobis ꝯsulere. et conscientiaꝝ vestrarū quieti de benignitate ap̄lica prouidere. Omnēq3 mētes p̄terea de vr̄o statu ābiguas paternali affectu q̄tuz ī nobis est q̄etas reddere salubriter attēdētes. ꝙ sicut sine sedis apostolice auctoritate nulla regula seu modus religiose viuēdi recte instituit̄ aut declarat̄ neq3 interp̄tari potest. ita in ei⁹ arbitrio est: et instituta si velit cōmutare ī melius: et ꝓut viuētiū in eis aīaruz saluti nouerit cōuenire: suo arbitrio nouas ordinatiōes īstituere. et p̄latoꝝ eorundē vocabula ac denomīatiōes īmutare alterare ꝛ interp̄tari. Unde auctoritate ap̄lica ac ex certa nostra scīa interp̄tamur ꝛ declaram⁹ ꝙ cū sedes p̄fata vestre familie de obseruātia post generalem totius ordinis ministroꝝ ꝛ ꝓuinciales vicarios loco ministroꝝ p̄ijs certis et scīs respectib⁹

Pius 2

esse voluerit ⁊ decreuerit. vicarij igit̃ ipsi qui vobis
p̄sunt et q̄bus vos ex debito ꝓfessionis vestre obe
ditis veri ⁊ īdubitati vr̄i mīstri. et tales quales ha
bere btūs franciscus regulā p̄fatam condens intē-
debat sunt et ꝑpetuo erūt quoadusq̧ ap̄lica sedes
in cuius arbitrio ꝯsistit aliud alio tūc respectu ordi
nare statuerit: igit̃ vicarij differētes sunt a p̄dictis
ministris solo noīe. et id ex p̄missa declaratōe apli-
ca. quā ipi q̄q̧ p̄sentiuꝫ tenore et sibi auctoritate ac
scia ratā ⁊ gratā habētes. approbamus ⁊ cōfirma-
mus vosq̧ q̄ eisdē vicarijs obeditis ꝫm determina
tionē sedis ap̄lice p̄dicte rl̃e vr̄e p̄fate et p̄cipue in
ea ꝑte vbi scriptū est p̄cipio firmiter fratribꝰ vniuer
sis vt obediant suis ministris: plene ⁊ integre satis
facere auctoritate p̄fate sedis ꝑ p̄ntes decernimus
⁊ declaramus. quibus quidē prelibatis ⁊ diligēter
notatis apparet satis clare tue scrupulositatis pri
muꝫ hesitabile. A te tn̄ cū assertione in tui ꝓgressu
libelli positum falsuꝫ esse. et a veritatis semita val-
de semotum fore.

SEcūduꝫ tuū hesitabile a te tn̄ assertiue nō hesi
tāter positū est: q̄ frēs de obseruātia assumūt
sibi absq̧ importuna cōtradictiōe atq̧ patiūtur se
de obseruātia noīari ⁊ vocari. Tu hucusq̧: et hoc e
tiā falsuꝫ est quo ad primā sui ꝑteꝫ quia hoc nomē
sibi nō assumpserūt. cū id pateat eis p̄mitus a sacro
ꝯstañ. ꝯcilio vniuersalē represētāte ecclam ⁊ in spū
sctō legitime cōgregato dinoscit̃ īpositū. vide sacri
ipius ꝯcilij decretū sup̄ hoc editū si vis. vbi p̄fatoꝝ
vicarioꝝ de obseruātia p̄maria institutio repit̃. ibi
eñ videbis eos nō solū de obseruātia sꝫ etiā de stri
cta obseruātia vocari, et si ad differētiaꝫ non obser

nantum debuit eis aliquod nomen īponi. Nonne hoc nomen cōuenientius eis impositum est: cuius significatiōe ab aliis differunt ꝙ aliqͦd aliō p quod ab inuicem non sunt differentes. igitur illud non a se vt assertiue dicis assumunt. sed gratanter suscipiunt ad hoc innitentes vt sua vita ꝯcordet cum hoc nomine et eorum professio non in verborum foliis vel sono solum consistat: sed sentiatur in opere. nec est reprehensibile vt in secunda dicti tui hesitabilis pte videris notare si absqꝫ īportuna contradictiōe ferant sic ab hoībus vocari. nam secundū apostolū sanctos oportet testimonium sanctū habere ab his que foris sunt et famam suam quisqꝫ non solum fuscare debet aut denigrare: immo crudelis censetur si eam negligat. tu ergo ad hanc crudelitatem cuꝫ tuo asserto hesitabili vis eos inducere vt importūe contradicant se esse quod esse tenētur. nam oportꝫ vt sui sint voti obseruatores vel transgressores. Si autēꝫ negant se sui voti sollennis obseruatores qͦd quo ad aliquid magis obligat ꝙ iuramentum. cuius transgressione irrogatur infamia vt pretactuꝫ est. tunc se assererent sui voti transgressores. Et exinde seipsos in infamiam redderent notabilem qͦd est nephas cuiꝙ consulere. iuste igitur ⁊ rationabiliter suscipiunt sed non assumunt vt asseris nomen de obseruantia quod a sacro concilio sibi primitus impositum est. et ab omnibus qui citra concilium constantieñ. fuerunt summis pontificibus hucusqꝫ continuatum. Licet enim hoc nomē christianus sit nomen dignissimum ⁊ ꝟtuosissimū si tali vocor nomine non idcirco debeo contradicere īportune me ipsuꝫ de infidelitate notādo qͦd esset pniciosuꝫ

Tertiū tuū hesitabile ad hoc tendit. vt frēs de obseruātia ꝑpter aliq̄ exteriora signa notes de odio in suos frēs dicēdo et asserēdo q̄ alios fratres nō sic noīatos vitāt ꝯtēnūt molestāt ac subtiliter mordēt. tu hucusq̄ si hoc forte de aliquib⁹ asseris fratrib⁹: q̄ ꝛ si per sacrū ꝯciliū nō vocent̄ de obsuantia q̄ꝛ nec de ea sunt s꜍ colete ꝑpter quādā imitationē p̄dictaꝝ vel rectius nycolaite vt p̄dixi nuncupant̄. Tamē ipi in ꝓuincia frācie atq̄ burgūdie habētes etiā vicarios contra tue scrupulositatis irrationabilē ꝛ falsam assertionē vt visuꝫ est. nec eis hoc improperas. non solū etiā sufferunt se sine contradictione de obseruātia vocari sed ꝛ de vera obsuātia nomē sibiipsis fingūt et assumūt: sicut p lr̄as vnius vicarij eoꝝ michi cōstat quas apđ me resuo nec tn̄ eos de hoc reprehēdis innocētes in hoc condemnans vt dixi et nocētes iustificās: nec in hoc solo delinquūt sibi a seipsis tale nomē arrogādo: sed etiā suos ꝯfatres p ecclesiā de obseruātia vocatos vt p̄uisum est: sic dedignant̄ vocare. ecclesiam ī hoc imitari dedignātes. immo ꝛ q̄đ deterius est quidā eoꝝ de bulla vilipensiue eos appellant. aut gallice bullikijs quasi vile iudicēt et dānabile: sub ecclesie siue summi pōtificis bulla aut ꝓuisiōe dn̄o militare. et vt dictuꝫ est sese de obseruantia vera vocare p̄sumunt quatenus fratres suos ab ecclesia de obsuantia vocatos notent nō esse de vera obseruantia sed ficta eo q̄ nō sunt subditi illis p̄fatis ministris notorijs regule transgressoribus: q̄đ est directe ecclesiam dei de errore notare. et heresim sapit euidēter. xxiiij. q. i. hec est fides. Quod vtiq̄ etiā in detractiōe reuerētie debite scđm suā regulā scē sedi apo

stolice manifeste videntur facere que sub pena ex-
cōicationis p̄cipit eos sub vicarijs viuere tanq̄ sub
veris ministris ab etiaꝫ imitatione paterna in hoc
degenerantes. qui pater eorū sanctissimus regulā
suā bulla ap̄lica īpetrauit muniendā. in cuius pri-
cipio in p̄sona oīm frm̄ suorū dn̄o pape honorio: ac
successoribus ei⁹ canonice intrātibus obediētiā p
mittit ꝛ reuerētiaꝫ. et ideo dixerim eos de obseruā
tia nō esse. q꞉ suū sensum sacri cōcilij ac summorū
pōtificū ꝓuisionib⁹ ꝛ statutis ꝓ reglari obſuātia
in ordine obseruāda ꝛ amplianda editis p̄ferētes.
Malunt cōtra p̄cepta ap̄lica a plurib⁹ summis pō
tificibus. maxime Eugenio. iiij. et pio. ij. eis facta ꝛ
cōtra regulā ꝛ iussa ei⁹ prelatis nō canonice electis
et irregulariter in officijs continuatis regule sue ꝛ
sollennis sui voti notorijs trāsgressoribus subesse.
ꝓpter tm̄ syllabarū sonuꝫ ꝛ vocē scꝫ ministri verita
tem sui significati nō habētem in eis. quā obserua-
toribus rite electis ꝛ in officijs ordīs reglariter cō
tinuatis p̄latis vere habētibus significatū vocis ꝛ
syllabarū id est vere regulariter viuētibus scꝫ vica
rijs p ecclīam ꝓ regule obſuātia eisdem ꝓuisis et
assignatis. vnde ꝛ si forsitan vt estimo in ceteris ob
seruēt regulā. minime tn̄ in obediētie voto qd̄ ma-
ximū est in oī religione. quodq̄ꝫ illis notorijs trans
gressorib⁹ reglē quātū volūt exhibent: si tn̄ debeat
talis obediētia dici obediētia. cū scd̄m dictuꝫ beati
frācisci in antiqua legēda Obediētia nō sit in qua
delictū est vel cōmittit. Et btūs bernardus. par pe-
riculū est obediētiaꝫ p̄bere cui nō debet: q̄ denega
re cui debet. et ideo si obediētia foret noianda: nō
tn̄ regularis censeri pōt. cū scd̄m regulā vt p̄dictuꝫ

D

est prelati ordinis debeāt sue regule obseruatores esse. quod autem vltra asseris q fratres minores de obseruātia alios sic nō noiatos solent frequēter vitare: hoc reprehensibile nō videt vt ptendis. cū scd'e ad tessaloniceñ. tertio dicat apłus de quibusdā denunciamus vobis fratres in noie dñi: vt subtrahatis vos ab omni frē ambulāte inordinate. Et scot' in. iiij. dis. xix. Malos iquit ab illis q nitunt ad bonitatē apłus docet vitandos esse. i. chor. v. Si is q frater noiat inter vos est fornicator aut auarus āt ydolis seruiēs aut maledic' aut ebriosus āt rapax cū hmōi nec cibū sumere quor etiam psonas vt spo minime cōtemnunt. sed eor viciū qd mordent ac p sequunt in eis sc3 obediētie simulatiōe3 nō ex odio vt scrupulose notare videri sed amore fraterno potius vt ab errore suo desistētes ad regularē et verā obediētiam citius cōuertant se et ad eandē currāt.

Quarto tuo hesitabili eos vituperas vnde meo iudicio laudare debueras pro eo vt dicis q dure iter inuehūt contra ecclesie platos: clerum et suos confratres plus q ceteri religiosi predicatores. Etiam quia in genere si hoc fecerint iuxta glosam super. c. Religiosi. extra de priuilegiis in clementi. et secundum suam regulam a sancta matre ecclesia confirmatam. vbi iniunctum habent vicia et virtutes annūciare: penamq et gloriam cum breuitate sermonis: nulli prorsus detrahunt. nam et si contra vicia malorum prelatorum et clericorum inuehunt hoc vtiq fit cum laude bonorum cum virtutes ex comparatione viciorum magis elucescant nec generaliter contra vicia quorumcunq statuum fulminando dici possunt quenq dure diffamare quia cū

ctis notum est in omni statu aliquos existere vicio
sos qui generali obiurgatione suorū viciorū mīme
diffamantur sed eorum perpetratione. et ꝙ ibi asse
ris eos id agere quasi ipsi soli nō essent sicut ceteri
et vt apparent honorādi magis ꝛ colendi tanꝙ iu-
stiores singulis ecclesiasticis ꝑsonis ꝛc. quandam
in te temeritatem demonstrare videris cordiū scꝫ
secretorum siue de cordis intentionibus tibi vsur-
pando iudicium qđ soli deo competit. iuxta dictuꝫ
psal. ipse solus nouit abscondita cordis de qua qui
dem intentione si aliquādo aliquibus forsitan ex-
terioribus signis in aliquo fratruꝫ de obseruantia
visis hoc rationabilit̄ potuisti suspicari. tamē etiaꝫ
qꝛ secundū te dubia queqꝫ in meliorem partem de
bent interpretari. etiam vnus aut paucorum defe
ctus in vnam totam communitatem iuste nequis
retorquere. Iniuste ergo videris agere ꝛ temerarie
in deterioreꝫ partem iudicando que tibi dubia sūt
et paucoruꝫ defectum in vnam totam cōmunitatē
inducēdo. ¶Parce michi care frater qꝛ vere nimis
scrupulosus es et in tuo scrupulositatis vicio vide-
ris excecatus. quis tu sis ignoro. Sed tamē ex tuo
scripto de ordine minorum te coniecturo existere.
vnde etiam confidentius tui scripti redarguo scru
pulositatem vel scropolositatem per quam cecis et
ignaris siue simplicibus ꝛ ordinis tui statum igno
rantibus scādali ponis offendicula: per que quoqꝫ
ipse cecus ducis in foueam cecos. Ulterius auteꝫ
ꝓgrediēs asseris nō esse mirabile ꝙ scrupulosi tre-
pidāt ꝛ ābigui sunt sup mutatione p̄latoꝝ ī ꝯgrega
tione obſuantiū. salua tua pace. īmo mltū mirabile
ē aliquē trepidare ꝛ ābiguū eē de ecclie detmiatōe

et de eo qđ fere apđ oēs religiōes frequēter euenit
Mōne saltez adueniente morte: vel certe demerita
depositiōe in quibuscūq religionibus plati frequē
ter mutant. sed si dicis eorum tunc mutatiōem solū
esse in psonis bene quidē etiā soluz in psonis inter
obseruātes fit mutatio platoꝝ. nā auctoritas eadē
que apđ gnalez ministrū et puinciales mistros a
centū ānis extitit apud mutatos eadē redit quocū
q vocētur noīe nec mutat. sed de hoc solū hesitare
et trepidare videris q ipsi plati obseruantū nuncu
pant vicarij ⁊ nō ministri: sed de hoc supius satis p
libatū est. nam vicarij dicūtur eo q aliquoꝝ aliorū
vicem gerant supiorū ac platorū scz ministrorū aut
pape qui etiā p regulam est pmus ordinis platus:
qui scz aut ministri sunt aut esse deberent nisi scdm
regulā et statutū dñi martini pallegatū sua isuffici-
entia obstaret. nec vt rursus asseris nouū ē ⁊ isolitū
in ordine isto scz vicarios existere vt supra plixe di
xi. nec etiā nouū est si in suo modo viuēdi habeant
aduersarios. cū vt patz p dñi nycolai tertij decreta
lem Exijt qui seminat. hic sacer ordo olim quasi in
finitos ab aduersarijs sustinuit insultus.

CEterū post tres rōnes fm tuā fictionē ab ama
tore vicarioꝝ assignatas vnā adducis instātiā
de duplici obediētie forma scz mistroꝝ ⁊ vicariorū
ad quā si velis attēdere tibi supra respōsum est. nō
duplicē esse obediētiā sed vnā tm: nō nouā ⁊ insoli-
tam sed antiquā ⁊ cōsuetam. nā obediendo vicario
gnalis ministri qui minister de triennio in triēniuz
michi pcipit vicario suo tanq sue psone in oīb9 obe
dire si sit verus gnalis mister eidē suo vicario obe-
diendo sibi obedio: sic etiā de vicario prouincialis

ministri ac devicario gardiani piformiter intelligẽ
dum est ita tñ si scđm regulã veri ꝑlati sunt scȝ obſ
uantes suã regulã ⁊ vota. id est si sunt canonice ele
cti regulariter ꝯtinuati in suis officiis non excõmu
nicati depositi suspensi vel ꝑuati. qꝛ si alicui istorꝫ
ĩpedimẽtoꝝ sunt obnoxii pape obedio. cuius tũc vi
ce fungunt dicti vicarii mĩſicorditer supplẽtis eoꝝ
defectũ qui videlꝫ papa ꝑ regulã ĩpaꝫ est specialis
pater ⁊ pncipal ordinis hui9 ꝑlatus. extra de ver.
significatõib9. Exiit qui seminat li. vi. deinde miror
satis ꝙ asserere velis in cronicis ordinis modum
hunc obediẽdi vicariis a sctis patrib9 ortuꝫ mĩme
sũpsisse. cũ ꝑspicuũ sit in eisdẽ cronicis repiri ꝙ cuꝫ
btũs franciscus trans mare ad soldanuꝫ ꝑrexisset
ꝙ tũc duos reliquit vicarios. quib9 frẽs veluti sibi
voluit obedire. qui cũ aliqs nouitates vellẽt intro-
ducere in ordine ex quib9 multũ turbabantur frẽs
Quidã laicus frater ad eũ iuit trans mare quẽ cũ
repperisset easdẽ sctõ narrauit nouitates quaꝝ vna
erat ꝙ fribus nitebant ĩponere ꝙ nunꝙ carnes co
mederent. sup qua re cũ ex sua humilitate interro-
gasset fratrẽ petrũ cathanũ tũc cũ eo existentẽ. Rñ
dit ipe frater petrus ꝙ ad euꝫ spectabat de hoc dif
finire qui btissimus vir tandẽ cõclusit. ꝙ qꝛ sanctũ
euãgeliũ seruare ꝓmisimus scđm etiã euãgeliũ ea
que apponũtur nobis decetero manducemus. nec
est durũ vt dicis: viris intelligẽtibus credere vicari
orũ obediẽtiã fuisse ⁊ eẽ licitã. nisi forte nimis scru-
pulosis tibi similib9 cũ in oĩ ecclesiastico statu pate
at a dudũ fuisse adhuc vicarios: lꝫ aliquotiẽs alio
noĩe appellatos q̃ noĩm differẽtia parũ facit ad rẽ.
et ꝙ asseris multitudinẽ sepius esse in scelere: et ꝙ

varie populoꝝ voces nō sunt audiende hoc totū ꝑ illis quos fingis amatores vicarioꝝ optime facit. quia pauci sunt sectatores vicarioꝝ cōparatiue ad sequaces prohibitoꝝ. ꝑ regulā ꝛ per apłica statuta depositoꝝ ministroꝝ nec vt false cōcludis est idcirco hesitabilis ꝛ relinquēda vicarioꝝ obediētia. qꝛ siue paucoꝝ sit siue multoꝝ cū duoꝝ sit ꝯfirmata sacrorum concilioꝝ auctoritate Constancieñ. scȝ ꝛ basilieñ. tunc cū Eugenio papa. iiij. vnitoꝝ. necnō oīm qui citra fuerunt summoꝝ pontificuȝ litteris approbata tanq̄ ipa sit vera obediētia ordinis ꝑlatoruȝ siue supradictoꝝ mīstroꝝ: erras plane asserēdo hesitabilē esse eā atq̄ relinquēdā. immo si in hoc errore obstinate ꝑsistas vere hereticū nō vereor te censendū vtpote qui temeraria ꝑ̄sumptōe audeas ea que ad mores spectāt ꝛ salutē aīarū ꝑ eccłiaȝ determīata approbata ꝛ ꝯfirmata. et que ꝑ̄cipit nō relinquēda sub pena excōicatōis late sentētie asserere hesitabilia atq̄ relinquēda vt ꝓbat᷑. xxiiij. q. i. Hec est fides. et licet ꝓlixe ꝛ plusq̄ satis sit ad hoc ꝓpositū de auctoritate pape loquaris. tñ ad hoc finaliter declinare intēdis vt probes falsa narratiōe falsisq̄ nugosoꝝ informationibꝰ quas ad libitum tuū in ꝑsona amatoris vicarioruȝ confinxisti illa sacra cōcilia ꝛ ea sequētes septem summos pōtifices vitā ꝛ statuȝ frm̄ minoꝝ de obseruātia approbātes sub vicariis militātiū fuisse delusos. quapropter aduerte q̄ in hac re sacrum cōciliū constancieñ. in spū sctō legitime congregatū ꝯtra tuū ꝑ̄fatum odibile figmentum tale perhibet testimoniuȝ vbi in decreto suo quod sic incipit Supplicatōibus personarū ꝛc. sic dicit Supplicatio ex parte conuentuum ibi

noiatorū nobis humiliter pñtata continebat' q̄ di uina coopante gr̄a his tp̄ibus nouissimis regularis obseruātia vestri iam dicti ordinis in p̄fatis cō uentib⁹ īceperat vigere sed varijs obstantib⁹ ipedimentis p ministros ⁊ custodes eis p̄stitis in ip̄a ob seruantia nō mediocriter impediebant quorū īpedimentorū occasione scandala multa pullulabant hūiliter ⁊ deuote supplicātes quaten⁹ eis de remedio oportuno ꝓuidere dignaremur. que narratio ⁊ supplicatio nullā prorsus facit de petitiōe vicarioꝝ mētionē cui⁹ tu cōtrariū in tuo hesitabili p̄mo asseruisti. et iusta est igit̄ ip̄a narratio ac vtiq̄ vera ⁊ nō falsa vt dixisti qd̄ ꝯsequēter ꝓbat ip̄z decretū dicēs Nos igit̄ eorū supplicatōi tanq̄ iuste benigne ānuentes ac cupiētes scādala queq̄ de medio vestri ordinis tollere. atq̄ in eo vnitate seruata frēs in paucis dulcedīe ꝯfouere statuim⁹ ⁊ decernimus eisdez supplicatōib⁹ esse ꝓuidēdū: et de fctō tenore pñtiū eis ꝓuidemus iuxta formā p reuerēdissimos pr̄es dñ̄os videlz iordanē ep̄m albaneñ. de vrsinis eiusdem ordinis ꝓtectorē. et petrū tituli sctī grisogoni q̄ fuit petrus de aliaco p̄sbiterū cameraceñ. vulgariter nuncupatos sctē romane eccl̄ie cardinales et alios ex p̄te hui⁹ sacri cōcilij sup hoc sp̄aliter deputatos ordinatā ⁊ traditā atq̄ p religiosuz virū frēz iohēz de rocha. ī sacra pagīa ꝓfessorē ⁊ vicariū cui mīster gñalis vna cū pl̄ib⁹ mgr̄is alijs et discretis frīb⁹ ip̄i⁹ ordīs ex vna p̄te ⁊ frēs p̄noīatos ꝯuētus rep̄ntātes ex alia ꝯcordatā ⁊c. vbi nō ē tuā assertōez añ hoc decretū gñalē mīstrū ī ip̄o ꝯcilio habuisse vicariū ⁊ q̄ vnitate ī ordīe obs̄uata de p̄tiū cōi assēsu ip̄z ꝯciliū voluisse dctm̄ gñalē ꝓ sacra obs̄uātia rl̄e

adhuc vnū habere vicariū in dicta obseruātia mul
tipliciter limatū ac in ea repetitis vicibus ignibus
examinatū quiq3 in eadē regatur anteq̄ regat:āte
discat q̄ doceat. lix. dis. c. Si officia. extra de electio
ne: c. Cū in magistrū. et qui regularē obseruātiam
vbo ꝛ exēplo doceat. c. Cū ad monasteriū. extra de
statu monachoꝝ. nec hoc ꝯcessit cōciliū vt asseruisti
sed statuit ꝛ ꝓuidit ꝛ pat3 in finali ipi⁹ decreti clau
sula. ꝯditionū clausularū singulariū ei⁹ repetitiua
et cōtentiua. ibi sc3 Nulli ergo ꝛc. vbi de cōcessione
nulla mētio fit. patens est etiā q̄ ī ꝑsona amatoris
vicarioꝝ illam narrationē ex tuo corde finxisti. cū
aliter narrat decretū vt visu3 est: sic etiā ad tuū libi
tu3 ī eiusdē amatoris vicarioꝝ ꝑsona notabiles mi
nistroꝝ defect⁹ ī publicū deprompsisti cōtra tuū ꝑpi⁹
doctrinā vbi in hac ratione cōtra dictū amatorē vi
carioꝝ dicis sic. Nulla siquidē honestas est. immo
in scripturis legit̄ satis auctenticis exprobratū: su
ꝑiorē vitā corrodēdo accusare. ij. q. vij. c. plerunq3.
et q̄ īfames sunt vt canonū tradit auctoritas. q̄ in
patres armant̄ ꝛ qui doctorū suoꝝ vitā rep̄hendūt
vel accusant. ¶ Quapropter oībus p̄missis diligē
ter attētis quinq3 ille finales tue rationes quas ex
tua scrupulositate aduersus amatorē vicarioꝝ ad
duxisti: sicut stipula ante faciē venti: sic faciliter ab
amplectente ꝛ noscente veritatē in hac materia ex-
sufflātur. ¶ Quas breuiter recitādo veritatē chri-
sto fauente satis euidēter scd̄m p̄dicta dissoluam.
¶ Quaꝝ prima talis est. Si sit impossibile regulā
obseruare sub obediētia ministroꝝ q2 ꝑniciose ꝛ ir-
regulariter viuūt. videt̄ q̄ deus ecclesia ꝛ btūs frā
ciscus voluerūt astringere frēs ad legē aliquando

Resp. ad prim. racionem

inobseruabilē.qd nephas est dicere. ¶Cui ego respō deo q̄ ancedēs tuū affirmatiue sumptū verū est:scz q̄ pniciose viuunt ⁊ irregulariter illi quos mistros vocas vtiq̄ mistri nō sunt ꝺm regulā. nisi vsurpati ue cōparatiue vel nūcupatiue tm̄.idcirco sub talib⁹ est īpossibile regulā obseruare.que vult et iubet or dinis ministros esse sufficiētes ad seruitium ⁊ com munē vtilitatē fratrū.que sufficiētia in regule obs uantia maxime consistit vt euidenter patet. viij. c. eiusdē regule.vn̄ si talibus irregulariter viuētibus obedis quantū ad hunc passuz regulā tuā minime obseruas nec regulariter obedis.sed cōsequens est falsissimuz.qr deus ⁊ sctūs franciscus atq̄ eccl'ia q̄ regulā ꝯfirmauit nō ītendit te ad obediēduz talib⁹ obligare cū ꝓpterea tibi sancta eccl'ia prouidit de regularibus p̄latis.qui ⁊ si ministri non appellent sunt tn̄ veri ⁊ indubitati ministri quales btūs frāci scus regulā condens intēdebat sub quibus non est tibi impossibile:īmo multū facile si vis tuā regulaz q̄tuz ad regularē obediētiaz cū dei adiutorio peni tus obseruare.quodq̄ pridem agere debuisses cuz tuis cōplicibus si apl'icis mādatis scz dn̄i Eugenij pape.iiij.et pij.ij.sūmorū pōtificuz scdm tue regule p̄ceptum speciale obedire voluisses.qui p̄ceperunt atq̄ mādauerunt oibus de obseruantia vulgariter nuncupatis seu de regulari obseruantia dictis:sub dictorū vicariorū obediētia deinceps simul viuere.
¶Secūda rō tue scrupulositatis talis est q̄ sctūs franciscus p̄uidet oia que in futurum fratribus et ordini cōtingere debebant:et p cōsequēs q̄ gn̄alis et prouinciales mistri ⁊ custodes vt asseris pessime viuerēt ꝓpterea si licuisset cōcilio vl'i ⁊ summis pō

tificibus. et btūs frācisus necessariā in hmōi casu estimasset vicariorꝫ īstitutionē ꝙ de hoc in testamē to ordinasset. Ad quod respondeo tibi ꝙ sicut dixi ipe plures dū vixit īstituit vicarios de ꝗbus tamen in testamento suo nullā facit mentionē: et citra eū etiā in ordine fuerūt vicarii de ꝗbus silr in testamē to nulla fit mētio. et si vt asseris oīa ꝓuidit que con cernūt ordinē hos vtiqꝫ etiā preuidit vicarios siue eorū institutionē ꝗuis de eis nō reperit fuisse locu tus qꝛ nec de eo loqui fuit ei necessarium sicut nec multa alia que citra eū in ordine contigerūt in spe ciali ꝑdixit que tñ oīa asseris eum preuidisse. sed si bi suffecit ꝙ aduersum omīa mala ab eo ꝓuisa suā regulaꝫ ⁊ ordineꝫ obediētie gubernatōi ac ꝓtectōi sctē matris ecclie ac sctē sedis aplice immediate ⁊ specialiter subiecit. quatinus aduersuꝫ preuisa ma la specialiter cōtra pessimā vitā ⁊ prauū regimē mi nistrorū qđ preuidendo expressit ipa sctā ecclia sa lubriter eidē ordini scđm tpm ⁊ varietatem et ꝑso naruꝫ necessitatem ꝓuideret. prout etiaꝫ deo inspi rante modo ꝓfato prouidit. et licet ī tua narratiōe asseras de hmōi vicariorꝫ īstitutōe nichil predixisse btm̄ frācisū. quia etiā hanc tuaꝫ rōem assumis ex cronicis ordinis idcirco de eisdē cronicis ꝯtra tuū eiusdē intentū vnuꝫ qđ ibi legit referaꝫ exempluꝫ. Quidā frater huius ordinis ī theologia magister nationis germanice cū audisset btm̄ frācisū ꝓnū ciasse frēs sui ordinis ab obseruātia sue regule de clinaturos hūiliter eū rogauit. quatenꝰ si id tēpore suo accideret sibi licētiā ꝯcederet ꝙ cū aliꝗbꝰ fribꝰ ad loca posset ire. vbi regulā suā posset obseruare. Tūc btūs frācisus osculando pectus eius rn̄dit ei

dicens quod a me postulas a xp̄o scias tibi esse cō-
cessuz. et tunc posuit dexterā manū sup̱ caput eius
dicens Tu es sacerdos ineternū scd̄m ordinē mel
chisedech. hec ibi. quasi diceret ei btūs frācis cus ex
hoc nunc scd̄m ordinē regis pacifici xp̄i videlz hoc
vt dixi tibi concedit. nam melchisedech rex etiā pa
cificus īterpretat. tu eris etiā sacerdos. id est sacrū
exemplū dans ceteris bonis fratrib9 ineternū id ē
vsqz ad finē mundi se scz sepandi a regule trāsgres-
soribus notorijs scd̄m dictam tibi a xp̄o factam cō
cessionem ꝛ se transferendi ad loca frm̄ in obseruā-
tia regulari viuere volentiū. quod de fr̄ibus qui de
obseruantia vocant apparet fuisse p̄dictuz qui sub
p̄latis regularibus ꝛ veris vt dictuz est scd̄m regu
lam ꝛ sctī frācisci intētionē mīstris alijs putatiuis
tm̄. seu noīalibus regule notorijs trāsgressoribus
derelectis regulaz suaz elaborant obseruare. quod
aūt addis ꝙ vsqz ad mortem voluit gn̄ali ministro
obedire hoc tibi concedo de regulari scz ꝛ vero qui
etiam vt asseris consuluisse videt vt frēs nullam a
sede ap̄lica litterā impetrarent: neqz pro aliquo lo-
co neqz sub specie predicationis neqz ꝓ psecutione
corporū suorum. Tamen ibi non disconsuluit litte
ram petere pro psecutiōe suarum aīarum ac pro re
gulari obseruantia suorum votorum. ¶ Tertia ra
tio tua coincidit cum prima que dicit ꝙ qꝛ ab olim
fuerunt in ordine superiores irregulariter viuētes
Non tamen sequitur propterea esse impossibile re
gulam spūaliter obseruare sub obediētia taliū p̄la
torum velut sonat p̄fata narratio. vnde ad hanc re
spōdeo vt prius dicēdo ꝙ immo est īpossibile cū ta
les notorij sui voti trāsgressores regl'e vt tu asseris

non sint veri ministri scd͠m regulā sicq͡ʒ eis obediē-
do nō satisfacis regule tue que vult ⁊ precipit eos
esse sufficientes id est obseruatores aut saltē nō ap
parētes sue regule trāsgressores. qr tales trāsgres-
sores ipa regl'a reijcit a ministerio. Et ne acephala
maneat religio precipit cū diuini nois adiuratōe q̄
subditos electores obligat vt iuramentū quatenus
alios sibi eligant ⁊ sufficiētes: siue sue regule obser
uatores. idcirco talibus īsufficiētibus obediēdo p̄
ceptum regule tue trāsgrederis. x. c. exaratū scilicȝ
Unde precipio firmiter eis vt obediāt suis mīstris
in oibus ⁊c. quia tales non sunt tui veri ministri ⁊
quecūq͡ʒ ꝯsequēter adducis ad ꝯfirmationē tue ra-
tionis licȝ in aliquarū religionum prelatis possint
forsitan locū habere: nullū tn̄ habēt locū ī hac mio
rum sacra religiōe ꝓpter p̄dicta regule p̄cepta ad
que cōmuniter nō sunt sic astricti aliarū religionuȝ
subditi atq͡ʒ p̄lati. et q̄d in fine addis q͡ꝫ ꝓpter hāc
rationē dicit scrupulosus dubitator iniustam fuisse
narrationē sectatorū obediētie vicariorū corā con-
cilio vniuersali ⁊ summis pōtificibus falsissimū est
qr etiā si narrassent vt tu finxisti supposita irregula
ritate mīstrorum quā asseruisti fuisset tn̄ iusta et rōna-
bilis. quia cū nō possent p medium illorū quibus ele
ctio data est scd͠m regulā habere sufficiētes p̄latos
sub quibus possent regulā obseruare: q̄a electores
hactenus eligūt semp insufficiētes presertim inter
illos qui conuētuales dicunt. Jdcirco iuste ⁊ ratio
nabiliter debuerūt recurrere ad sacrum vniuersale
cōciliū seu ad sanctā sedē ap̄licam. cuius pedibus
p ipaȝ regulā suā subiecti sunt omnes īmediate ac
etiā specialiter et asserendo narrationē eoruȝ fuisse

īiustā execrabilē obliquā ꝛ suspectissimā oīnovanā et insufficiētē atꝗ suspectam. crimen falsitatis ipsi us tuis frībus īposuisti. quia falsarij dicunt̄ q̄ falsa suggestione vel p̄cibus falsis impetrāt. xxv. q. ij. c. Dicēti. et sunt blasphemi ecclesie p̄ncipi siue pape derogando. extra de clericis maledicis. c. innotuit et iniurie p̄latorū degradatione puniūtur. xi. q. i. c. Si quis sacerdotum. Jmposuisti inꝙ eis crimē fal sitatis erga summū pōtificem vel sacrū cōciliū rep̄ sentans vniuersalem eccl̄iam et iniuste hoc fecisti. Quod ꝓbo dupliciter. primo qꝛ scd̄m tuā regulaꝫ debuerūt sibi ꝓuidere de regularibꝰ p̄latis ꝑ ipaꝫ sctām eccl̄iam cū spes eis nō esset ī illis qui de his debuerūt sibi scd̄m regulā ꝓuidere cū semꝑ eligāt īsufficiētes. scd̄o qꝛ ipm̄ sacri ꝯsilij ꝯstancien̄. decre tuꝫ asserit narrationeꝫ illorū frm̄ nō qualē finxisti. sed iustaꝫ fuisse quapropter pena eiusdē criminis venis puniēdus qua eos detractorie accusas: quia ad penam talionis accusator obligatur. ij. q. viij. c. Quisꝗs. et. c. Qui crimē. et. v. q. vi. c. Qui calūniā illatā nō ꝓbat penā debꝫ incurrere quā si ꝓbasset vtiꝗ reus sustineret. pena autē falsariorū est ꝙ ipi sunt excōmunicati cuiꝰ excōicatōis absolutio pape reseruat̄ etiā clerici debēt degradari q̄ sunt falsarij et seculari ptāti tradi puniendi. extra de cri. fal. c. Ad falsariorū. et rursuꝫ cum ipaꝫ narratōeꝫ tuipse finxeris et eā dicis falsissimā ꝛ execrabilē. tu teipsū falsissimū ꝛ execrabilē ꝓbas in hoc ꝙ eā finxisti ꝛc.

¶ Quarta tua ratio qua dicis ꝙ nō caret magna suspitiōe narratio p̄memorata eo ꝙ exp̄sse videtur militare aduersus clara oīm scripturarū testimoīa quā multis auctoritatibꝰ ꝛ exēplis scripture enite

ris roborare. quibus addis sic cōcludendo in fine et prefati vicariorū sollicitatores videntur iura humilitatis multū violasse necnon a scripturarū testimoniis lōge recessisse vnde poterāt sub obedientia male viuētiū optie et regularit viuere. Tu hucusq
Que oīa si sollerter aduertisti iam dissoluta sunt in hoc pmo q tuā fictā et false impositā narrationem negamus. Scdo q secure affirmam oēs frēs minores ex pfessiōe sue regule teneri summope ad obtinendū verorū seu regulariū mīstrorū vel plātorum institutōem qualicūq vocent noīe qd ad rem modicum facit cū ita sit q quo ad votū obediētie non possit aliter suā regulā vere obsuare sicut supra clarius pfatus suz. Quinta tua ratio multū cornuta michi videt et irrōnabilis vbi dicis q si narratū fuerit vt asseris nccāriuz fuisse habere vicarios bōe vite p bene viuentib. Sequeret ex eadem rōne q in omni cgregatione esset necessariū habere vnum plātū p bonis et aliū pro malis. que csequētia tua talis est. quasi diceres nccāriuz est homi hre vnum bonū caput ad suor sanor mēbrorum cseruatōem ergo oportz q etiā habeat aliud malū caput ad cōseruatōem infirmorum mēbror eiusdē corporis. q est cōsequētia euidēter falsa. nā clarū est q sanū caput magis aptū est ad infirmorū repatione et sanorum cōseruatione q egrū. Si p bonis et bene viuētibus aliqs īstituat plātus bonus in aliq cōgregatione in qua scdm iura nō nisi bonus aut melior dz īstitui dis. lxiii. c. metropolitano. et. viii. q. i. c. licet. toleraī dū tn sit sufficiens. c. Cū nobis olim. extra de electiōe. et licet multi eo sint meliores sufficit tamē q nō sit malus. xvi. q. vii. c. monasteriū. et glosa ma

gna in fine in capl'o. Cu3 inter canonicos. extra de electõe. si ergo malus nõ est bonus censeri debet vt seruet ea que habẽtur in capl'o Cũ ad monasteriũ. extra. §. i. de statu monachoru3. et seruari ea faciet. Si inq̄ alius instituat bonus p̃latus ꝓ bonis: q̄a omis p̃latus deb3 esse bonus vt dcm̄ est. exinde rõ nabiliter nõ elicit cõsequẽtia. q̄ in eadẽ congregatione etia3 vnus malus debeat poni pro malis cũ bon⁹ suo bono exemplo ⁊ verbo liberius ⁊ salubri⁹ malos corrigere possit. et ad emendationẽ vite eos melius ⁊ facilius ꝓuocare q̄ malus. cui malo possent subditi cum ab eo corriperentur improperare illud quod ait dominus Luce. viij. Medice cura te ipsum. et illud ad romanos secũdo. Tu qui alium doces teipsum non doces. sic etiam fratrum minorum regula quam ip̄i fratres obseruare promittũt p̃cipit ⁊ vult scd̃m sacros canones prelatos esse bonos siue sue regule promisse obseruatores sine cuius obedientia boni esse nõ possunt. nõ ideo potest elici consequentia vt tu pretendis q̄ pro malis in eodem ordine oporteat aliquos malos p̃latos habere Et alia omnia que ad hanc cornuta3 consequẽtiam probanda3 inducis nichil efficatie afferunt ꝓ te vt precedentia intuenti facillime patet. et eam dixi cornutã. q2 cõtra sui actorẽ pugnat ⁊ ĩ ip̄3 fortit' ĩpingit cum sc3 videat euidenter ex hoc regula3 sue professionis impugnare ⁊ sanctorum decreta reprehendere que solum bonos in ecclesia dei et in ordĩe fratrum minoru3 volunt esse aut dicunt debere esse p̃latos ad vtrosq3 bonos sc3 ⁊ malos subdtios salubriter dirigẽdos ⁊ corrigẽdos. ¶ Addis aũt ibidẽ nulla siq̄dẽ ẽ honestas. imo ĩ scriptur3 legim⁹ satis

exprobratū supiorē vitā corrodendo accusare.q.ij. q.vij.c.plerunqꝫ dicit. ꝙ īfames sunt vt canonum tradit auctoritas.qui in patres armātur.et qui doctorū suoꝝ vitā rephendūt vel accusant.nullus aūt infamis in accusationibus prelatorū audiend⁹ est nisi forte exorbitauerit a fide.cū ḡ subditi eo ipo ꝙ in accusationē suoꝝ platorū ꝓsiliūt īfames efficiūt et infamibus copia accusandi platos denegat.ptꝫ ꝙ subditi platos minime accusare debent aut possunt. Tu hucusqꝫ. ¶ Et cū hec tua allegata magis cōtra te militent ꝙ contra eos quos impugnare itendis in hoc ꝙ in psona amatoris vicariorū ꝯtra eos quos acceptas prelatos defectus tam graues ꝛ enormes excessus in isto tuo libello accusando vl magis prodendo scripsisti. Miror ꝙ non aduertisti si tn̄ cautele se vt frēs obseruantes liberius mordere s: aduertere non curasti ꝙ hoc caplm plerunqꝫ qd allegas.ꝛ caplm Testes.ꝛ.c.ipsi apostoli ꝛ alia per totū ex qbus habetur ꝙ non auditur minor ordine volens accusare maiorē Et ſm hostieñ.ꝛ astaxanum in summa.libro.ij.ti.iiij.arti.iiij.corrigūt p hec capla scꝫ lator.et psumūt.ex quib⁹ clare habet ꝙ clericus potest accusare epm suuꝫ:et monachus abbatē vel priorēꝫ vbi abbas nō est et ex cōsequēti subditi quilibꝫ suos platos accusare possunt. et ibi talē sup hoc format distinctionē idem astaxan⁹ dicens. Distinguēduꝫ tamen est ꝙ prohibita est accusatio platorū ab ignotis ꝛ etiā a notis crimiosis et infamib⁹:nō aūt a notis bonis ex affectu caritatis que distinctio elicit vt ibidē dr ex caplo Queritur. ij q.vij.ꝛ.§.his auctoritatib⁹.et.c.psumūt.ſm quā distinctionē vt asserit ibidē intelligi debēt oms ca-

nones qbus videtur prohiberi accusatio platorum. quã quidẽ distinctionẽ si sciuisti et subticuisti psumi verisimiliter põt q pfatos canones p te allegatos ad pauperũ fratrum de obseruãtia diffamatõem de infamia notando eos pcise inter ceteros canones fraudulent elegisti. cũ ita sit q in eodẽ capłо plerũ qz qd allegasti sit in pncipio expressum q subditi nõ phibent ab accusatione sed a pditione. Aliud est aũt prodere et aliud accusare. Prodit qui nõ probãda defert. Accusat vero qui reo psente crimẽ offert iudici pbaturus qd intẽdit Et in glosa ibidẽ dicat ei qui prodesse potest et non obesse. et eiusdẽ etiã canonis per te allegati finem subticuisti. vbi in defẽsionem tue calũnie ptra dictos frẽs sic habetur. his itaqz sic rñdetur. nõ oẽs plati pro platis habent qr nomẽ nõ facit epm sed vita. Ex quo colligit verbo q etiã si illicitũ esset subditis suos accusare platos vt subdole allegasti: cũ scdm te illi ministri sint mali et pessime viuant pter qd scdm pdictã sententiã canonis solum noie sunt prelati. et ex cõsequẽti non habent pro prelatis. inde ẽ q licite accusari potuerunt. et idcirco ex predictis oĩbus satis clare patet q friuole et satis cautelose sint tue quinqz rationes quas ceteris dixeras fortiores et vrgẽtissimas. qsqz fraudulẽter et maliuole vt apparet ptra fratres formam regule seruare cupientes eos qtum in te est diffamãdo: et regularẽ obseruãtiã annichilãdo plixe pduxisti. pateteqz rursum ex tuis verbis qbus secundũ christi sententiã quisqz cõdemnat vel iustificatur: qd magis calumniãdi auiditate hec in frẽs tuos scripseris q vt agnosceres veritatem veluti te acturũ ante promiseras ac etiã ptz q in quo eosdẽ

E

false et maliciose diiudicas teipsum condēnas ꝭm apostolū Ad romanos scđo. Quippe qui illorum ministrorū crimina describēdo quos tamē ꝓ tuis acceptas ꝑlatis ⁊ acceptandos asseris: nō solū accusas eos sed etiā subdole prodis in fauorē vt ptꝫ errorū ꝑdictorū nicolaitarū. cū illam narrationem in prima ratione tua de quinqꝫ vltimis a te positaꝫ iniustā fuisse execrabilē obliquā ⁊ suspectissimā asseras. quā tamē tuipse in ꝑsona amatoris vicariorūꝫ vulpina dolositate finxisti. quia vt supra patuit narratio fratrū de obseruātia corā sacro cōcilio penitꝰ alia fuit ⁊ iusta sicut de ea ipsuꝫ cōciliuꝫ testimoniū perhibuit. Deniqꝫ sicut in initio tui scripti teipsum illaqueas verbis asserendo cōtraria. sic etiam fineꝫ eius falsitate atqꝫ mēdacio defedasti. vbi dicis. q̄d plura. aut omnes per gyruꝫ christianitatis peccauerūt nō acquirētes vicarios bone vite ī suis ꝯgregationibꝰ scđm necessitatē supradictā: vel isti vicariorū ꝓcuratores veniūt grauiter obiurgādi. eo ꝙ sibi hāc nouitatē singularē cōtra tantorū opiones introducere laborauerūt. propter quas quinqꝫ rationes putat scrupulosus dubitator narrationeꝫ ꝑ vicariis factam omnino vanam esse ⁊ insufficientē atqꝫ suspectam. Tu hucusqꝫ. Quo scilicet libelli tui fine patet te falsum cōcludere. Cum dicis ꝙ oēs in congregationibus peccauerunt. quia non acquisierunt sibi vicarios bone vite. quia pleriqꝫ vt celestini reformati sub regula scti Benedicti scđm quā viuere promittunt loco abbatum qui in regula sua nominantur acquisierunt sibi priores tam locales ꝙ etiaꝫ prouinciales. Similiter vt fratres ꝑdicatores qui scđm regulam sancti augustini promittunt

viuere loco presbyteri siue prepositi in regula eorū nominati acquisierūt sibi locales priores. sic ꝛ fratres heremite siue augustinēses ac etiā canonici regulares reformati loco presbyteri scdm eoꝝ regulā curam animarum ipsorum habentis acquisiuerūt sibi priores. vbi non reformati habent abbates. ex quo patet falsum ꝙ dicis omnes peccasse in cōgregationib⁹ viuentes. eo ꝙ acquisierunt sibi vicarios id est prelatos alio nomine nominatos ꝙ̄ eorū regula sonat. quia omnes isti idipsum fecerunt quod tam acre reprehēdis. ergo nō soli fratres minores de obseruantia vicariorum amatores. nec est etiaꝫ nouitas vt asseris. cum ante eos multis annis idipsuꝫ fecerunt Celestini antedicti ꝛ predicatores. nec etiam singularis quia vt premissuꝫ est pluribus cōmunis est. nec ob hoc veniunt grauiter obiurgādi: sed magis laudandi quia non vt dixisti contra opinionem tantorum sanctorum Sed secundum sacrorum sententiā canonū studuerunt sibi bonos acquirere prelatos ad vindictam siue correctionem malorū. laudē vero siue cōseruationē bonorum. vbi ēt addidisti iuxͣ necessitatē ꝑdictā. Ad qꝺ dico ꝙ talis necessitas nullis religiosis talit faciēdi sic incūbit aut incubuit sicut incūbit fratrib⁹ mīorib⁹ ꝗ necesse hn̄t ex ꝑcepto regl'e quā vouerūt obſuare hr̄e sufficientes id est obseruatores siue bonos ꝑlatos Nō tn̄ sic illi quos supra noīaui. que breuiter dicta sint ad quinꝗ rationes friuolas tue vulpine ac simulate scrupulositatis vt ꝑdixi merito respuēdas. et a cūctis ītelligētib⁹ procul abijciēdas. et si tu sis de ordīe frm̄ mīoꝝ saltē ꝓfessiōe vt appꝫ. cū glosā siue expositioneꝫ oīno regule a te ꝓmisse ꝯtrariam

descripseris asserendo scʒ ꝙ ministros eiusdē publi
cos transgressores fratres ꝑdicti debeant pro suis
acceptare ꝑlatis: quos ipsa regula ꝓhibet eligere
ac retinere. vbi octauo capl'o sic dicit. et si aliquo tē
pore appareret vniuersitati ministrorūʒ ⁊ custodū
ꝑdictū mi̅strū nō esse sufficientē ad seruitiū ⁊ cōem
vtilitatē fratrū teneant in noīe dn̄i aliū sibi eligere
in custodē. Ubi nota ꝙ cū deponit in ufficientē im-
plicite ꝑcipit ꝙ eligāt sufficientē ⁊ explicite ꝙ non
cōtinuent ī officio aliquē insufficientē que sua suffi
cientia vel insufficientia maxime cōsistit in regule
obseruātia vera ab eis ꝓmissa: vel in eius trāsgres-
sione manifesta et notoria. Tu inꝙ sic glosando re
gulā tuā sciēter: excōicationē incurristi quā in pria
tua respōsione ad ratiōes amatoris vicariorū alle-
gasti videlicet in fine decretalis Exijt qui seminat
positā a qua per neminē nisi per romanū pontificē
poteris absolui. et iniurādo fratribus de obseruā-
tia atqꝫ calūniā in eis ferendo rursum in aliā excō
municationeʒ incidisti in decreto cōstantieñ. cōcilij
positaʒ. vbi sic habetur circa finē. ꝙ si decetero alij
alijs facto cōtra ꝓmissa vel eorūʒ aliquid hincinde
iniuriati fuerint sententiā excōicationis incurrūt ip
so facto iniuriatores a qua nō possint absolui articl'o
mortis excepto. nisi per eum cardinaleʒ qui eo tp̄e
huius ordinis erit ꝓtector. sed contra contenta in
dicto decreto totius fere libelli tui sermo decurrit
ergo ⁊c. Rursus itaqꝫ nec ab illa excōicatiōe videri
immunis que in fine ꝓuisionis Eugenij. iiij. edite
descripta est sub hac forma. Gn̄alis vero aut q̄spiā
ministrorū supradicti ordinis: nec dicto vicario ge
nerali seu ceteris vicarijs ꝓuincialibus: vel cuiꝙ

fratri eiusdē familie de obseruātia nūcupate mole stiam seu impedimentū aliqđ inferre p̄sumat vł au deat sub pena excōicatōis late sententie p̄uationis officij oīmq̧ actuū legitimoꝝ. quas quidē sententi as si a dictis fratribus de obseruātia sis agnitus ⁊ contra te ꝓbare valeant antedicta. per aliquē suoꝝ p̄uilegioꝝ ꝯseruatorē pn̄t expetere ⁊ faciliter obti= nere publicari. vt pꝫ in mari magno dn̄i Sixti. pa= pe. iiij. §. Et nichilominꝰ cuilibet ⁊c. vbi papa etiā concedit ⁊ vult q̧ pro ꝯseruatore pn̄t quēlibet in di gnitate eccl'iastica ꝯstitutū: vel aliquē metropolita num vel cathedralis eccl'ie canonicum eligere. qui summarie ⁊ de plano sine strepitu et figura iudicij sola veritate facti inspecta ministret eis iusticie cō= plementū cōtra quoscūq̧ cuiuscūq̧ q̄litatis vel con ditionis existant. et quacūq̧ eccl'iastica etiā si patri archali archiepiscopali et ep̄ali vel mūdana forent dignitate ⁊ exemptōe muniti ⁊c. et idcirco illa psal miste imp̄catio tibi accidisse videt᷑: scꝫ veniat illi la queus quē ignorat et captio quaꝫ abscondit appre hendat eū ⁊ in laqueū cadat in ip̄m. atq̧ etiā illud psalmiste Laqueū parauerūt pedibus meis ⁊ īcur uauerūt aīam meā: foderūt an̄ faciē meā foueā ⁊ in ciderūt in eaꝫ. Tu videlicet ⁊ tibi in scelere tuo ad= herentes. quia fauens p̄latis ī malo peccātibꝰ eis in malicia sociat᷑. xxiij. q. iiij. ita. et. c. A malis. et. c. Si quis a. et viso a me tuo detractorio libello ne ta cens videar tibi fauere. Idcirco cū caritate monen do tuis falsis figmētis merito debui repugnare: qꝛ resistere posse p̄uersis ⁊ nō facere ē eis ꝯsētire. xxiij. q. iij. Qui pōt. atq̧ nil ꝓdest alicui suo errore non pollui qui consensum prestat erranti. lxxxiij. dis. c.

Cōsentire.et.c. Quid em̄.propter q̄ in christi sincera caritate ꝯsultū tibi sit.cuz ipis eisdem fratribus quos iniuriatus es fraternaliter scōm euangeliuz recōciliari.ne scʒ ad dictaruʒ sententiarū quas de facto incurristi ꝓnunciatōem ꝓcurandā ipi procedant scōʒ p̄allegati p̄uilegij tenorē.et diligēter ab eisdeʒ sententijs te ꝓcures absolui Ad eorūqʒ consortiū si salubriter peniteas te trāsferre nō differas de p̄dictis ꝑ te in eos irrogatis iiiurijs humiliter satisfacturus vt teneris ac salutē aīe tue tuā regulaʒ seruādo humiliter opaturus. Et tūc pro me pctōre si tibi placet dn̄m xp̄m orabis.vt vna tecū penitēs debite ad vitā ꝯtingere merear eternā Amen.

Quia vero tuo scripto bassuʒ valde tenorē grauemqʒ nimis ꝛ oīno dissonantem cecinisti.idcirco contra tenorē tuo tenori cōsonū nō debui nec potui vt forsitan voluisses adiūgere. Sed illi potiꝰ supiori cantui me debui cōformare:quē ꝑspicuū est auditū suū a veritate nō auertētibus plurimū complacere.quē cantū supiorē veritati optīe ꝯsonantē si digneris inspicere auditū tuuʒ ab ipius veritate mīme auertendo. Spero ꝙ ad eius optimū sonum regulari veritati optime cōcordantē:tuuʒ tenorē p̄fatum reformare curabis. Qui quidē cantus superior est quedam questio magistralis de p̄fata materia cuiusdā olim famosi doctoris Parisieñ. duduʒ noīati Joānes brixij qui ante suū transitū ad obseruantiā ꝓuincie francie extitit mīster. quāqʒ questionē formauit ac intonuit mō sequēti dicēs Utrum decretuʒ sacri cōcilij cōstancieñ.diuidēs frēs minores ꝓuinciarū frācie Burgundie ꝛ turonie de obseruantia nuncupatos a ministris ꝛ alijs earundeʒ ꝓ

uinciaruz p̄latis sit rõnabile ꝛc̃. Jsta questio habet post decretum sacri concilij constancieñ. Quod decretum immediate sequitur.

¶ Explicit Apologia defensoria et respõsiua.

¶ Decretum sacri cõcilii cõstancieñ. cõsulte salubriterq̃ʒ separãtis frẽs miores de obſuantia ab aliis.



Acrosancta ꝛ gñalis synodus constancieñ. Dilectis eccl̃ie filijs gñali ꝛ ꝓuincialibꝰ mĩstris et custodibus ceterisq̃ʒ ordinis fratrũ miorũ ꝓfessoribꝰ. Salutẽ ꝛ dei oĩpotẽtis bñdictionẽ Supplicatõibꝰ ꝑsonarum q̃ voto religionis sunt astricte Jllis presertim libẽter annuimus quas ad finẽ tendere conspicimus per quẽ ꝑsone sub placida iuxta suã professionẽʒ tranquillitate quiescant. ac sedulũ in humilitatis spiritu reddere valeant domino famulatũ. nuꝑ siquidẽ supplicatio ꝑ parte religiosoꝝ virorũ ac gardianoꝝ ꝛ fratrũ vr̃i ordinis cõuentuũ scʒ de sagio sagieñ. de sancto audomaro morineñ. de varentus remeñ. de dola bisontineñ. de lauallo cenomaneñ. de clitio nancteñ. de ambasia turoneñ de sc̃tõ ioãne angeliaceñ. de barchorio xancteneñ. de toleto ꝛ fontiniaco comitis malleaceñ. dyocesis ĩfra ꝓuincias frãcie burgũdie ꝛ turonie. iuxta modũ dc̃ti ordĩs exñtiũ. nob̃ hũilit̃ pñtata ꝯtinebat q̃ʒ dĩna coopãte clemẽtia tp̃ibꝰ his nouissis regl̃aris

obseruantia vestri iam dicti ordis in p̄fatis ꝯuentī
bus inceperat vigere sed varijs obstantibus impe
dimentis p̱ ministros ⁊ custodes illarū ꝓuinciarū
eis prestitis ipsa obseruātia nō mediocriter īpedie
batur. quoꝝ impedimētoꝝ occasione scādala mul
ta pullulabant humiliter ⁊ deuote supplicātes: qͣte
nus de remedio eis oportūo ꝓuidere dignaremur
Nos igiť eoꝝ supplicatōi tanꝗ̄ iuste benigne ānuē
tes. cupiētes scandala queqꝫ de medio vestri ordis
tollere atqꝫ vnitate in eo ꝯseruata fratres in pacis
dulcedine cōfouere. Statuimus ⁊ decernim᷒ eisdē
supplicationib᷒ fore ꝓuidendū. et de facto eisdem
ꝓuidemus tenore p̄sentiū iuxta formā per reuerē
dissimos patres ⁊ dn̄os videlꝫ Jordanū ep̄m alba
neñ. de vrsinis ipius ordinis ꝓtectorem. ⁊ Petruꝫ
tituli scti Grisogoni p̄sbyterū cameraceñ. vulgariť
nuncupatos sctē ecclie romane cardinales ⁊ alios
ex huius sacri ꝯcilij parte sup̱ hoc specialiter depu
tatos ordinatā et traditā. atqꝫ per religiosum virū
fratrē ioannē de rocha in sacra pagina professoreꝫ
et vicariū. cui minister gn̄alis vna cū alijs plurib᷒
magistris et discretis fr̄ibus ipsius ordinis ex vna
parte. et fratres p̄noīatos cōuentus rep̄sentantes
ex alia cōcordatā videlꝫ ꝙ fratres ꝯuentuū p̄dicto
ruꝫ decetero quousqꝫ aliud sup̱ hoc per sacrū gn̄ale
ꝯciliuꝫ fuerit ordinatū. possint et valeāt quilibet in
sua prouincia eligere de p̄dicta sua obseruātia vnū
fratrē idoneū quē in scriptis mīstro illius prouīcie
p̄sentatū ip̄m dictus mīster ꝓuincialꝭ infra triduuꝫ
post hm̄oi p̄ntatōem suū vicarium ꝯstituere debeat
ad ip̄os regendū insolidū loco ⁊ vice eius et eis ꝓ-
uidendū in oībus q̄buscūqꝫ mōis q̄bus ip̄e prouin

cialis eis ꝓuidere posset. ita ꝙ de ipoꝝ fratrū regi=
mine in nullo se possint intromittere dicti ꝓuincia
les ministri vl' custodes. sed ad ipos vicarios cura
et correctio eoꝝ oīno pertineat. excepto ꝙ ad sue su
perioritatis ꝯgnitōem minister prouincial' ipos pos=
sit si voluerit in ꝓpria ꝑsona visitare: et tūc punire
de consensu maioꝝ ꝛ discretoꝝ cōuentus in quo fiet
hec visitatio q̃quid dignū punitiōe repperit. quez
si ꝯstituere rennuit modo p̄dicto. ex tūc constitutio
eiusdē vicarij p̄ntati ad vicariū mistri generalis īfe
rius ānotatū deuoluat' ꝛ ꝑtineat absolute. qui q̃dē
vicarius in hmōi triū ꝓuinciarū possint ꝛ debeant
vna cū fr̄ibus discretis sibi subditis forma solita in
electōe ordinis seruata insimul eligere inter se vnū
aliū fratrē ad hoc sufficientē ꝛ idoneū pro eorundē
vicarioꝝ correctōe. et totius hui⁹ stricte obseruātie
in p̄dictis prouincijs meliori regimine. quez ꝑ eos
in scriptis mistro gn̄ali ordinis qui erit pro tēpore
hūiliter p̄ntatuz ipm mister gn̄alis suū vicariū sup
illos cōstituere infra triduū post illā p̄sentationez
benigne debeat et caritatiue. alioquin ipso triduo
elapso habeat' vicarius ipius generalis auctorita=
te huius sacri cōcilij cōstitutus. qui q̃dez vicarius
gn̄alis in sua ꝯgregatiōe vel alias solus debeat et
possit vicarios p̄fatos quotiens opus erit punire.
et ipis ac fr̄ibus alijs sibi subditis prouidere in oī
bus quibuscūq; casibus. quibus mister gn̄alis eis
potuisset prouidere: ne ipos vt sepe ꝯtingit quotiēs
ministro gn̄ali indigent longius oporteat euagari
Et pro hacvice p̄maria cōstituimus in p̄fatū mistri
generalis vicariū fratrē Nicolaū rodulphi dicti or
dinis apud nos de hac obseruantia laudabili pro=

uidentia ac sollerti diligentia multipliciter comendatū. quē volumus posse deponi quotiēs vicariis et aliis fr̄ibus discretis sepedictis videbit̄ expedire. Possit tñ gn̄alis mĩster p̄fatus q̄ est et qui erit pro tp̄e ip̄os frēs et cōuentus in sua p̄sona quotiens voluerit visitare p̄fato vicario nō obstāte. et punire si q̄d in dicta visitatiōe puniēdū repperit sicut moris est in ordine et alias facere ꝯsueuit. Verūtñ nō intēdimus ꝙ prefati vicarii ꝓpter mortē depōnem vel mutatōem illoꝝ quorū vice fungent̄ possint a suis officiis remoueri vel in eis impediri. nisi super hoc assensus maiorū et discretoꝝ sibi subditorū p̄us int̄uenerit ad quos semp̄ eos deponere et alios eligere an̄dctis gn̄ali ꝓuincialibꝰ ꝗ mĩstris p̄ntare modo et forma p̄missis quotiēs fuerit oportunū volumꝰ et decreuimꝰ ptinere. Insup̄ possit et debeat ipse vicarius gn̄alis et sui successores ꝯuētus sibi pro tp̄e subditos ad statū dicte stricte obseruātie consonū iuxta declaratōes et statuta sedis ap̄lice et ordīs trēducere tollēdo q̄scūq̄ sup̄fluitates siue sint in rebꝰ mobilibus vel imobilibus q̄tum fieri poterit bono modo habito semp̄ cōcilio maioꝝ et discretorū sibi obediētiū eligendo si opus est aliquos fideles qui ip̄as sup̄fluitates auctoritate huius sacri cōcilii vēdant ꝯmutēt aut alias in p̄iis operibus ꝯuertant.

¶ Insup̄ statuimꝰ ꝙ oēs et singuli ꝯuētus earūdē quotiēs maiori vel saniori parti fratrū in eis existētiū placuerit ad hanc strictā obseruātiā reducere se et vicariis antedictis subdere se hoc libere facere possint et singuli etiā fratres cuiuslibet conuentus dicti ordīs cōtradictiōe cuiuscūq̄ nō obstāte. a quorū vicarioꝝ obediētia et subiectōe nullus exire pos

sit sine speciali licentia vicarij generalis antedicti. non tñ per hoc intẽdimus quin frẽs et cõuentus q̃ volũt possunt scd̃m hanc strictã obseruantiã viuere ĩmediate manẽdo sub cura ministroꝝ prouincialiũ exceptis tñ prenomĩatis cõuentibus ⁊ cõuentu de mirabello pictaueñ. dyocesis. queꝫ volumꝰ expsse et ordinamus cure ⁊ regimini predictoꝝ vicarioꝝ subesse ⁊ ex causa. vt sicut in eo hec stricta obseruã tia regularis in partibus illis sumpsit exordiũ ita in illo tanq̃ in alioꝝ speculo elucescat. ¶ Ceteruꝫ cum scd̃m sententiã sapiẽtis volatilia ad similia cõ ueniãt libẽter. Statuimꝰ q̃ qñ frẽs hmõi obẜuãtie causa pegrinatõnis studij vel alias p mundũ profi ciscenᷣ ad loca ⁊ ꝯuentus cõitatis ordinis declinẽt si voluerint. Ad alia vero loca fratrũ in obseruãtia sibi similiũ semp declinare teneãtur iuxta qd̃ in sta tutis ordinis cõtineᷣ. Insuper et q̃libet prouincial' mĩster ꝓuinciarũ p̃missarũ vicario gñali sepedicto pro presenti duos cõuentus in sua ꝓuincia fideliᷣ assignet aptos ad manendũ munitos libris ⁊ aliĩs rebꝰ ꝓ diuino cultu quotiẽs ab eodẽ vicario gñali p lr̃as aut alias in suo ꝓuinciali capl'o fuerit req̃si tus eligẽdos p ip̃m ꝓuincialẽ ita q̃ ꝑpter hãc assi gnationẽ mobilia q̃cunq; dictis cõuẽtibus pertinẽ tia quõcũq; sit non debeant abigi seu segregari nisi f̃m dispositõem cardinalis ꝓtectoris ordĩs vr̃i. et si ꝯtingeret q̃ mĩstri prouinciales custodes vel aliĩ expulerint vl' eiecerint frẽs hmõi obẜuãtie ab aliq̃ seu aliq̃bꝰ ꝯuẽtuũ p̃dictoꝝ a q̃ndecim mẽsibꝰ citra violentiã ⁊ alios loco illoꝝ collocauerint ibidẽ vel mobilia ad ip̃os ꝯuẽtus seu aliquẽ ip̃oꝝ spectãtia

deportauerint volumus et mandamus districte p̄dictos frēs indilate recedere et exire de dicto conuentu. mandātes tenore p̄sentiū prelibato vicario gn̄ali: quatenus auctoritate nostra oībus modis q̄bus fieri poterit honeste ⁊ licite eos exire ⁊ bona p̄dicta restituere cōpellat p censuras eccl̄iasticas. et alios frēs ⁊ subditos suos denuo collocando. oīb⁹ q̄buscūq₃ p̄cipiētes ⁊ prohibētes ne q̄s eū sup his īpedire p̄sumat sub excōicatōis pena: sed magis ei p̄beat vnusquisq₃ sup hoc requisitus p ip̄m auxiliū et iuuamē. Statuētes vlterius ne deīceps fratres huius stricte obseruātie fiant capellani honoris vl̄ maneāt cōtinue in domibus seculariu₃ causa cōfessionis audiende vel alia. citra tamē p̄iudiciū alioꝝ fratrū eiusdē vestri ordinis ne forsitā freno obediētie laxato vel ꝓphana cōuersatōe feruor deuotiōs tepescat eorundē. Precipimus insup ⁊ mādamus districte in virtute sctē obediētie oībus et singulis fr̄ibus cōuentuū p̄tactoꝝ ⁊ aliīs in futurū sub cura et regimine p̄dictoꝝ vicarioꝝ ꝯstitutis vl̄ cōstituēdis. quatenus ipis firmiter obediāt ⁊ pareant cum effectu in oībus ī q̄bus frēs ordinis illius suis generali ⁊ prouincialib⁹ ministris obedire debent āt tenen̄t. Ceterū cū predicta sint de voluntate p̄tium sicut p̄fertur per nos statuta ⁊ ordinata districtius inhibemus oībus et singulis mi̅stris ⁊ custodibus qui sunt et qui erūt in futuru₃. et aliīs fr̄ibus vestri ordinis ne occasione cōtrouersie p̄us sup his mote aut prouisionis in p̄nti ꝯcilio facte seu alia quauis causa frēs de hac obseruātia p̄ntes ⁊ futuros inquietent molestent vel affligant seu eoꝝ vicarios de secta noua seu reprobata quōlibet notent. nec etiam

Nō fiant capellani

frēs dicte obseruātie alios frēs vestri ordinis aut elemosinas ꝛ oblatiões sibi dandas impedire p̄su-mant. qd̄ si decetero alij alijs facto cōtra p̄missa vel eorū aliqd hincinde iniuriati fuerint manus violē-tas in eos ponendo: eos incarcerādo. arrestādo: li-bris spoliando. aut alias maculaȝ heresis false im-ponendo: sententiā excōicatōis ipso facto incurrāt iniuriatores. a qua nō possint excepto mortis arti-culo absolui. nisi per eū cardinalē q̄ pro tp̄e ordinis huius erit protector. De ceteris vo iniurijs verba-libus oēs quicūqꝫ fuerint in hoc culpabiles depre-hensi puniantur p eoꝝ p̄latos. Circa premissarum sentētiaꝝ fulminatōibꝰ excōicatōibꝰ appellatōibꝰ interpositis. et litteris felicis recordatōis Alexan-dri pape q̄nti. ꝛ eorū ꝯfirmatiōe quas tenore presē-tium reuocamus cassamus et annullamꝰ ac nulliꝰ esse roboris vel momēti declaramus. et alijs statu-tis aplicis vel huiusmodi ordinis i cōtrariū editis non obstantibꝰ quibuscūqꝫ. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nroꝝ prouisionis cōstitutionis statuti precepti mādati inhibitōis cassatōis annul-lationis voluntatis ꝛ declaratiōis infringere: vel ei ausu temerario contra ire. Si quis autē hoc attem-ptare p̄sumpserit indignatōem omīpotentis dei: et btōrū petri ꝛ pauli aploꝝ eius se nouerit incursurū. Datum ꝛ actum cōstantie in ecclesia cathedrali in sessione nostra publica. Nono kalendas octobris. Anno domini. M. CCCC. quintodecimo Aposto-lica sede vacante.

¶ Explicit decretū cōcilii ꝯstātieñ.

¶ Incipit confirmatio decreti concilii constancieñ. a domino martino quinto data.



Artinus eps seruus seruorũ dei ad futurã rei meoriã Romanũ pōtificē xp̄i vicariũ bt̄i petri apl'orũq; princi pis successorē religiosos sub arta ob ſuantia dño deuote famulātes apl̄i cis ꝯuenit munire p̄sidijs. Ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a sincero ꝓposito reuocet seu robur sacre reli= gionis īfringat. Accepimus siquidē q nōnulli mi stri ac alij ꝓfessores ordis frm̄ miorum p̄tendētes nos quecūq; decreta statuta ꝛ ordinata p sacraꝫ sy nodũ cōstancieñ. in fauorē vicarioꝝ gardianoruꝫ ꝛ fratrũ dicti ordinis ꝓuinciaꝝ frācie burgūdie ꝛ tu ronie ſm morē ipi⁹ ordinis necnō domorũ de sctō audomaro morineñ. de sagio sagieñ. ꝛ de varēt⁹ re meñ. de dola bisontineñ. de lauallo cenomaneñ. de clicio naneteñ. de ambasia turoneñ. de sctō iohē an geliaceñ. de barchorio xantoneñ. de toleto et fonti niaco comitis malleaceñ. dyocesis ceterarumq; do morũ ifra p̄dictas ꝓuincias existentiũ q ordinē p̄= fatũ dicunt sub artiori obſuātia tenere p suas lr̄as ꝯcessa in gñe vel in spē. p nr̄as lr̄as reuocasse cassas se itritasse ꝛ ānullasse. reponēdo ipꝫ ordinē quo ad electiōem gn̄alis ꝛ ꝓuincialiũ ministrorũ eiusdē ꝛ obſuantiā regularē scꝫ viuere sub obediētia p̄lato rũ ordis ipi⁹ eo mō seu i illis termis i qb⁹ ordo ipe añ obitũ ꝛ tp̄e felicis recordatōis pape gregorij. ix.

p̄decessoris nr̄i existebat nō obstātibus litteris ꝛ p̄
uilegijs ap̄licis ꝛ alijs īdultis sub quauis v̄borum
forma hactenus q̄buscūq; cōcessis ꝛ etiā cōcedēdis
in futurū. etiā si de illis ꝛ de eoꝝ totis tenorib⁹ esset
in eisdem de p̄missis mentio fctā specialis pretextu
nostraruʒ litterarū assertarū. necnō reuocatōis irri
tationis cassationis ānullatiōis ꝛ repositionis p̄di
ctaꝝ. Eosdeʒ vicarios gardianos ꝛ frēs dicti ordīs
ꝓuinciarum ꝛ domorū predictarū cōtra huiusmōi
statuta decreta et ordinata prefate synodi diuersis
mōis opprimere ꝛ molestare p̄sumpserint hacten⁹
et presumunt in predictorū decretorum statutoruʒ
et ordinatorum sacri cōcilij derogationem non mo
dicam. ¶ Nos igitur qui contra huiusmodi dicte
synodi statuta decreta ꝛ ordinata: nichil hactenus
voluim⁹ prout nec volum⁹ attēptare intendentes
memoratos vicarios gardianos ꝛ frēs ab illatis ꝛ
forte inferēdis opp̄ssionib⁹ ꝛ molestatōibus oībus
sup p̄missis et eorū occasione releuare motu ꝓprio
declaram⁹ nostre intentiōis ꝛ volūtatis hactenus
mīme fuisse āt existere ꝯtra hmōi statuta decreta ꝛ
ordinata in p̄dictoruʒ fratrū de obseruātia fauorē
aut litteras dicte synodi fecisse aut erogasse eis: seu
illa vel illorū aliquod reuocasse cassasse irritasse et
annullasse in genere vel in specie. Quinīmo volu
mus dicta decreta statuta et ordinata ꝯtra litteras
dicte synodi attemptata ꝛ forsitan attēptanda per
quoscunq; dicti ordinis ꝓfessores. necnō quoslibet
alios nulli⁹ extitisse vel existere roboris vel momē
ti nō obstātib⁹ clausulis q̄buscunq; v̄bis exp̄ssis in
eisdem pretensis vel alijs litteris ceterisq; ꝯtrarijs
q̄buscūq;. Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā

[illegible] statuta decreta et ordinata [illegible] dicte synodi
attemptata [illegible]

nostre declarationis voluntatis et constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Florentie nonas maii Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Explicit bulla Martini pape quinti.

¶ Incipit bulla confirmationis huius decreti data in concilio Basilien.



Niversis presentes litteras inspecturis miseratione divina Ludovicus patriarcha aquilegien. dux de declr. amadeus lugdunen. Et henricus bituricen. archiepi. Salutem in domino sempiternam. Noveritis nos quasdam litteras huius sacro sancte Basilien. synodi. sub eius vera bulla plumbea cum cordula canapis impendenti more solito bullatas sanas integras omnique prorsus vicio et suspitione prout prima facie apparebat carentes. nobis pro parte et nomine nonnullorum gardianorum et fratrum certorum conventuum et locorum ordinis fratrum minorum infra provincias francie burgundie et turonie iuxta modum dicti ordinis existentium de observantia vulgariter nuncupatorum et in dictis litteris latinis specificatorum exhibitas et presentatas in nostris manibus recepisse tenuisse vidisseque ac diligenter inspexisse. Et demum in nostra presentia per duos notarios de verbo ad verbum perlegi fecisse tenore subsequenti.

SAcrosctã gñalis synodus Basilieñ. i spũ sctõ legitime ɔgregata vniuersalẽ ecclã repñsentans. ad futurã rei memoriã. Sicut refloruit hactenus in agro militãtis eccl'ie inclyta frãcie domus sicq; fructificauit vt in fidei sinceritate etiã pclara pncipũ et platorũ regni ipsi' deuotio: vt gratissima etiã ad ea q̃ pacẽ statũ et trãquillitatẽ illorũ q̃ in spũ humilitatis xtutũ dño sub regulari obseruãtia famulant respiciũt sua auxilia fauoresq; extenderũt. Vñ pfecto votis ipsorũ fauorosis ɔuenit digne exauditõis gratiã impertiri. Sane nup kmi eccl'ie filij Karoli regis francorũ. necnõ nullorũ dilectorũ ecclesie filiorũ ducũ pncipũ ac platorũ regni francie nobis petitio exhibita cõtinebat q̃ olim pro pte dilectorũ ecclesie filiorũ gardianorũ et fratrũ cõuentuũ de sctõ audomaro morineñ. de sagio sagieñ. de varẽnis remeñ. de dola bisontineñ. de lauallo cenomaneñ. de clitio naneteñ. de ambasia turoneñ. de sctõ ioãne angeliaceñ. de barchorio xanctoneñ. de toleto et fontiniaco comitis malleaceñ. dyocesis ordĩs fratrũ minorũ infra puincias francie burgundie et turonie iuxta modũ dicti ordinis existentium sacre cõstancieñ. synodo fuit expositũ q̃ diuina cooperãte clemẽtia tpibus illis vt dicebat regularis obseruãtia dicti ordinis in pdictis cõuentibus incepat vigere. Sed varijs obstantibus impedimẽtis p ministros et custodes illarũ prouinciarũ eiusdẽ ordinis eis prestitis in ipsa obseruãtia nõ mediocriter ipediebantur. quorũ impedimẽtorũ occasione scandala multa pullulabãt. et pprerea eidẽ synodo hũiliter supplicare: vt sup hoc oportuno remedio puideret ipaq; eorundẽ gardianorũ et fratrũ supplicatõi

pro ptr

de berthorio

f

bus inclinata ac cupiens scādala queq3 de medio tollere in quadā sua sessione publica. licet inter cetera tūc nōnulla salubria Etiā p dictos fratres cōuentuū īpedimētis tam ministroꝝ custodumq3 predictoꝝ ac quorumcūq3 eiusdē ordinis alioꝝ fratrū q̄buslibet cessantibꝰ sub certis modoꝝ forma ꝛ penis ꝯtentis et exp̄ssis. Quousq3 aliud sup hoc p sacrū cōciliū foret ordinatū obseruāda statuisset ꝛ ordinasset prout in ꝯstitutōibus ꝛ decretis huiusmōi quoꝝ tenores haberi volumꝰ pro exp̄ssis plenius cōtinet. tamē nōnulli ex p̄dictis ministris ꝛ p̄siden tibus ordinis prefati decreta ꝛ cōstitutiones hmōi ꝑuipendēres quedā statuta ꝛ ordinatioēs per que decreto ꝛ cōstitutionibus approbatis et predictis. necnō regule bti frācisci aut declarationibꝰ apostolicis in corpore iuris clausis ad laxationē ꝛ remissionē obſuātie reglaris ordīs eiusdē in Assiseneñ. et bononieñ. caplis eoꝝ ḡnalibus successiue et nouissime celebratis nō parū derogat. Dicuntur per legatū apostolicū sibi ꝓcurasse ac etiā eundez aliq̄ edidisse ꝓpter que noua inter fratres cōuentuum eorūdē maxīe ꝓuinciaꝝ frācie burgūdie turonie p̄missaꝝ. necnō mīstros et p̄dictos p̄sidētes materia dissentōis extitit exorta. ac in ꝯcilio p eosdē frēs introducta. grauesq3 inde frēs dictoꝝ ꝯuētuū īparuz francie burgūdie ꝛ turonie ꝓuinciarū molestias ꝛ distractōes patiunt: scādala quoq3 in clero et pplo diuersaꝝ ptiū regni p̄dicti suscitantur ꝛ maiora nisi super hoc debite prouideatur verisimiliter incommoda succedent. quare pro tēpore ipius regis qui licet ad ordinez ipm ad memoratos tamē fratres permaxime qui regularem eiusdē ordinis iuxta cō

stitutões et decreta pdicta obseruãtiã. Ex qua sperat dño ppiciante regno et pplo suo plurima bona puenisse et puenire insequi deuotũ gerit affectum. Necnõ pncipũ et platorũ pdictorum nobis fuit hũilit supplicatũ. vt scãdalis et dissentionib9 hmõi obuiare et sup pmissis de oportuno remedio puidere dignaremur. ¶ Nos igit quorum interest ne noxia grauiora succedãt sublato more dispẽdio pgruam in pmissis adhibere medelã ac paci dictorum fratrũ obseruatõiqz laudabiliũ pstitutionũ puidere cupientes Cum ad plenariã et finalẽ qstionis hmõi decisionẽ gñalemqz ordinis reformatõez quã ante huius cõcilij dissolutiõem duce paraclito facere alijs in presentiarũ grauib9 negocijs quib9 necessario incũbimus ppediti disposuimus intẽdere neqam9: hmõi supplicatõibus iclinati oĩa et singula, circa obseruãtiã regularẽ frm puẽtuũ pdictorum p sacrã pstancieñ. synodũ antedictã statuta decreta ordinataqz hmõi in suo robore pleno vigore et firmitate. maxĩe quo ad puĩcias frãcie burgũdie et turonie supradictas psistere debere. donec et quousqz per nos aut gñale conciliũ aliud fuerit sup hoc ordinatũ Auctoritate vniuersalis ecclie tenore pñtiũ decernim9 declaramus statuim9 et ordinamus: ac volum9 qp decreta et pstitutões hmõi iterim irrefragabilit obfuent nõ obstãtibus pstitutionibus apostolicis ac statutis et ordinationibus capitulorum ordinis predictorum iuramẽto cõfirmatõe apostolica vel quacunqz firmitate alia roboratis ceterisqz cõtrarijs quibuscũqz Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostre constitutionis declarationis ordinationis et volũtatis infringere: seu ei ausu temerario ptraire.

Si q̄s aūt ꝯ hoc attēptare p̄sumpserit ĩdignatōem oīpotentis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli apłoꝝ eius se nouerit incursurū. Datuꝫ basilee. Anno dñi. M. CCCC. Tricesimoquinto In quoꝝ receptionis testimoniū et fidē nos patriarcha ꝛ archiepi supra dicti nostroꝝ sigilloꝝ fecimꝰ appensione cōmuniri Datum basilee die decimonono mensis octobris. Anno dñi vtsupra inditiōe tertiadecima Pontificatus in christo patris ꝛ dñi dñi Eugenij diuina ꝓuidentia pape quarti. Anno suo quinto.

¶ Explicit bulla super confirmatione decreti concilij Basilieñ.

¶ Incipit magistralis q̄stio magr̄i Joannis brixij doctoris parisieñ. sup decreto cōcilij cōstancieñ.



Trum decretum sacri cōcilij cōstācieñ. diuidens fratres minores ꝓuinciarū francie burgūdie et turonie de obseruātia nūcupatos a ministris ꝛ alijs earundē ꝓuinciarū prelatis sit rationabile? ¶ Et arguitur p̄mo ꝙ non. qr ordo mioꝝ ē quoddā corpus mysticū cuius oēs frēs dicti ordinis sunt inuicē mēbra. ergo dictū decretuꝫ diuidēs ip̄a mēbra ab inuicē nō est rationabile. Tenet ꝯña. qr ex hmōi diuisiōe sequit̄ dissipatio ip̄iꝰ ordīs. Et ptꝫ añs: qr dctī frēs de obſuātia sūt dicti ordīs mēbra sicut ꝛ ceteri. ḡ ꝛc. ¶ Scđo arguit̄. dictū decretū diuidit mēbra dicti corporis a suo capite: ḡ nō ē rōnabile. Tenet ꝯsequētia. quia corpus sine capite est mōstruosū ꝛ deforme. Patet etiā añs. Quī ip̄m

decretum diuidit ipsos fratres de obseruãtia a su
is prouincialibus ministris qui sunt eorum capita
ergo &c. ¶ Tertio arguitur sic. causa precipua qua
re dictum sacrum concilium decretum fecit est q
ministri & custodes dictarũ ꝓuinciarũ valide mole
stabãt frẽs de obseruãtia nũcupatos. et illi⁹ causa
nõ est rõnabilis. ergo nec decretuz est rõnabile. Te
net ꝯña & prima ps añtis.. qr ipmmet decretũ alle
gat q̃rulosam supplicatõem dictoꝝ fratrũ de obser
uantia dictã molestiã continentẽ. Et ptꝫ scda pars
añtis. qr dicta causa est cõtra rõnabilem doctrinaz
sancti Petri aplici dicẽtis. Serui subditi estote in
omni timore dñis: nõ tm̃ bonis & modestis sed etiã
dis colis. ergo &c. ¶ Quarto arguit. Dictũ decretũ
diuidit frẽs de obseruãtia nũcupatos ab obseruan
tia regulari ergo nõ est rationabile. Tenet ꝯña. qr
talis diuisio ĩplicat cõtradictionẽ. Et ptꝫ añs. Sed
de eẽntia obseruantie regularis est frẽs oẽs obedi
re suis mĩstris in oĩbus q̃ ꝓmiserunt dño obserua-
re. et non sunt ꝯtraria aĩe sue et regule nr̃e. Cuius
oppositũ ponit ip̃m decretũ absoluẽdo dictos frẽs
a regimine suoꝝ ministrorũ ergo &c. ¶ Quinto ar
guitur. Dicta diuisio est introductiua scismatis in
omĩ statu eccl̃iastico. ergo decretũ hmõi diuisionẽ
faciens nõ est rõnabile. Cõsequẽtia est nota. Et ptꝫ
añs. qr eadẽ ratione qua sic diuidunt frẽs añdicti:
sic totus ordo minorũ & oĩs ceteri ordines diuidi
possent. Et similit ip̃a eccl̃ia tota. ¶ Sexto arguit
Dictum decretũ est diuino decreto dissonum. ergo
nõ est rationabile. Cõsequẽtia nota est. Et ptꝫ añs.
qr diuino decreto manent & vniunt inuicẽ p̃destina
ti & p̃sciti. Et cõfirmat p euangelicã pabolã de ziza

niis et tritico quos ad messem christ9 decreuit manere simul et crescere et c. ¶ Septimo arguit sic. Dictum decretum tollit et impedit materiam et occasionem maioris meriti. ergo non est ronabile. Tenet ona. quia eligibilius est maius meritum. pz ans. Nam sm augustinum. Cum mali a deo viuere pmittuntur vt boni p eos exerceantur. sequitur q pmittendi sunt fratres de obseruantia regule cum transgressorib9 eiusdem regule. vt ipsi de obseruantia p transgressores exerceantur. et p ons plus mereantur. qr maioris meriti est suare regulam inter transgressores q alibi. Et firmatur. Nam sm orones ecclie nulla nocebit ei aduersitas si non dnatur ei iniquitas. Ergo aduersitas transgressorum regle non pot illis de obseruantia nocere nisi in ipis de obseruantia regule aliqua dnetur iniqtas. Vn seqtur vlteri9 q si in illis de obseruantia regulari noceat aduersitas transgressorum. hoc est qr ipis de obseruantia aliq dnetur iniqtas. ¶ In oppositum et p parte affirmatiua Arguit pmo sic. Dictum decretum diuidendo fres de obseruantia a transgressorib9 : est quasi diuidens oues a lupis rapacibus. ergo ronabile. Tenet ona. qr oues cum lupis manere est irronabile. Et ptz ans. qr fres de obseruantia sunt oues bti Francisci. et transgressores sunt lupi de quibus exponitur verbum christi dicentis. Attendite a falsis pphetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium: intrinsecus autem et c. Cuiusmodi ipi transgressores regle supradicte sunt minorum. sed a fructibus eorum cognoscuntur. Fructus autem eorum transgressiones sunt omnium preceptorum diuinorum et regule secularibus etiam euidenter manifeste. ¶ Secundo arguit sic. Membra sana cuiuslibet corporis ronabiliter sunt ab aridis et infectiuis diuidenda. Sed

fratres de obseruãtia regule xᵉ nũcupati sunt mẽbra sana supradicti corporis mystici qđ est ordo minorũ. Et trãsgressores eiusdẽ regł̃e sunt arida mẽbra ⁊ infectiua eiusdẽ corporis. ergo rõnabilit̃ diuiduntur frẽs de obseruantia a transgressorib⁹ sicut facit decretum ergo est rõnabile Et cõfirmat̃. qꝛ videmus per experientiã homines sanos a leprosis et caducis ceterisqꝫ contagiosis infirmis rõnabilit̃ separi ne ab ĩpis infirmis ĩficient̃ sani. frẽs vero de obſuantia nũcupati sunt sani. Et trãsgressores sũt infirmi ⁊ infectiui. ergo rõnabilit̃ sepant̃ ab inuicẽ.
¶ Tertio arguit̃ sic. Ministri cogunt et cõpellunt frẽs ⁊ subditos in cõmuni et ĩ particulari transgredi p̃ceptũ regule. ergo decretũ diuidẽs dictos frẽs a dictis ministris est rõnabile. Consequẽtia tenet. Quia frẽs nõ tenẽtur obedire ministris p̃cipientibus aliquid quod est contra animã suam et regulam. Patet antecedens. quia ipsi ministri compellunt in communi conuentus sibi subditos cõtributiones pecuniarias sibi soluere. Et in particulari fratres dictorum conuentuũ confessores compellunt etiam sub pena priuationis actuũ legitimoꝝ et eosdem cogunt pecunias soluere. Ergo cõsequẽter cogunt eos et compellunt in cõmuni et in particulari pecunias habere quod est manifeste contra p̃ceptũ regł̃e dicẽte beato francisco precipio firmit̃ fratribus vniuersis vt nullo modo denarios vel pecuniam recipiant ergo ⁊c. ¶ Quarto arguitur sic. Corpus mysticum ⁊ eius mẽbra diuidenda sunt a putatiuis capitib⁹ ⁊ veris vnienda. Mĩstri xᵒ sunt capita putatiua patet. qꝛ solo nomĩe sunt ministri. vsurpatiue vero dñi pecuniarum ⁊ a dictis mẽbris

exactores qui tamē per regulaʒ deberent esse serui aliorū fratrū ꝙ ꝛc. ¶ Quinto arguit sic. Dictū decretū euidēter assimilat diuino decreto ergo est rōnabile. tenet ꝯña. Patet antecedēs. qꝛ sicut diuino decreto angeli mali sunt a bonis separati. Sic per decretū cōstancieñ. frēs de obseruantia vere nūcupati tanꝗ angeli boni a trāsgressoribus regule tanꝗ a malis angelis ꝛ filiis sathane diuidūtur. et sicut aque que sup firmamentum sunt ab aquis que sub firmamēto diuino decreto sunt diuise. Sic p decretum cōstancieñ. frēs de obseruātia vere nūcupati. tanꝗ aque que supra firmamentū sunt p abdicationem tēporaliuʒ et celestiū cōtemplationē: a transgressorib⁹ regule tanꝗ ab aqs que sub firmamēto sunt terrenis affectibus ꝛ ꝓcellosis fluctuationib⁹ occupatis diuidūtur. Et sicut diuino decreto lux a tenebris est diuisa: sic p decretū cōstancieñ. frēs de obseruātia vere nūcupati tanꝗ lux a transgressoribus tanꝗ a tenebris. vñ apostolus Que societas lucis ad tenebras. ꝛ sicut diuino decreto tpe. diluuij Noe cū sua domo fuit diuisus ab oībus dimersis. sic p cōstācieñ. decretū frēs de obseruātia vere nuncupati in archa penitentie existentes a transgressoribus tanꝗ a submersis in aquis viliū concupiscētiaruʒ sunt diuisi. Et sicut diuino decreto populus israeliticus fuit diuisus a ceteris gētibus. Sic per cōstancieñ. decretum frēs de obseruātia vere nuncupati tanꝗ populus peculiaris dei a trāsgressoribus regule diuiduntur. Et sicut hebrei ab egiptiis oppressi diuino decreto sunt diuisi ꝛ in desertū sunt trāslati ad pacifice deo vacanduʒ. Sic per decretū cōstancieñ. frēs de obseruātia vere nūcupati a trās-

gressorib⁹ rke nūmis oppressi diuisi sunt ⁊ trāslati in desertum euangelice paupertatis ad quietius deo seruiendū. Per que oīa patet decretuȝ dictuȝ cōstancieñ. rationabile et diuino decreto cōsonum fuisse ⁊ esse. ¶ Sexto arguit sic. Sacrū conciliū cō-stancieñ. de volūtate ⁊ beneplacito ⁊ assensu vtriusq̧ ptis dictū decretū cōdidit. ergo est rōnabile atq̧ stabile. Rationabile quidē ex pte dicti ꝯcilij satisfacientis vtriq̧ pti. Stabile vero ex pte dictaꝝ partiū in dicto decreto cōplacentiū ⁊ cōcordantiū. q͛ qđ semel placuit amplius displicere non debet. extra de regulis iuris. Et ptȝ añs p dictum decretum sic dicens. Ceterū cū p̄dicta sint de volūtate ptiū sicut p̄fert p nos statuta ⁊ ordinata districtius inhibem⁹ oībus ⁊ singulis mīstris ⁊ custodibus q̄ sunt ⁊ erūt infuturū ac frībus vestri ordinis ne occasione controuersie p̄us sup his mote aut ꝓuisionis in p̄nti cōcilio facte. seu alia quauis cā frēs de hac obseruantia p̄ntes vel futuros inquietent aut molestent vel affligant seu eorū vicarios de secta noua seu reprobata quōlibet vocēt. Et ꝯfirmat argumētū q͛ scđm p̄dicta dctm̄ sacrū cōciliū in ꝯdendo dctm̄ decretuȝ modū arbitri iustissimi habuit a quo nō est appellādum neq̧ ꝓuocandū q͛ legitie factū retractari nō debet licet casus postea eueniat a quo nō potuit inchoari. extra de regu. iuris. ¶ Septimo arguit sic. Dictū decretuȝ est exhortatiuū ⁊ inchoatiuū reformatōis vniuersalis eccl'ie militātis: q̄ velimus nolimus īeuitabilit ⁊ insp̄ate veniet g̃ rōnabile. Tenet ꝯña. q͛ rōnabile eo q͛ bonū ineuitabiliter ⁊ insp̄ate fiendū inchoet. Et ptȝ añs quo ad primā partem. q͛ sicut ordo minorū a deo fuit ordinatus ad refor

matōem vniuersalis eccl'ie. sic ꝛ ꝑfctā eiusdē ordīs reformatōe iam inchoata. Pꝫ. silitudo qꝛ vtrobiqꝫ est cā motiua reformatōis. Et ptꝫ fūdamētū silitudinis ꝑ vocē crucifixi ter dicētis. Francisce vade repara domū meā q̄ vt cernis tota destruit. Idē dn̄s Honori⁹ papa vidit in somnis btm̄ frācisců ꝓprio dorso submisso sustinentē basilicā lateraneñ. Et ptꝫ scd̄a ps an̄tis ꝑ īmutabile verbū christi dicētis. qꝛ filius hois mittet āgelos suos et colligēt de regno ei⁹ oīa scādala. hoc aūt regnū fm̄ Gregoriū pn̄tis tp̄is eccl'ia dicit. Et angeli mittendi erūt duo pauperes induti saccis vt notat Apocal. xi. ꝫ ꝛc.

Ad istā questionē rn̄debo ꝑ septē ꝯclusiones. Sꝫ anteq̄ ꝓcedā ad positionē ꝯclusionū cū suis defensiuis Ego frater ioānes brixiē ꝓtestor q̄ nō ex odio nec aīo īiuriādi. Sꝫ solū zelo defensiōis nr̄e sacre religiōis ꝛ regularis obseruātie sicut ī argumētis pro pte affirmatiua ꝯtra mīstros ac alios regule trāsgressores locutus suꝫ. sicut etiā in positione ꝯclusionū cū suis annexis intendo loq̄ De cui⁹ regule trāsgressione multis ānis ꝯtinuis nō solū ꝑ audita sed ꝑ visa et expientias certissimas expertus loquar. ¶ Prima cōclusio est. Presecare mēbra physici corporis īfectiua nō ē dissipare corpus ipꝫ sꝫ potius ꝯseruare. Sic frēs de obſuātia diuidere a trāsgressorib⁹ regl'e nō est dissipare ordinē mioꝝ sed potius ip̄m cōseruare. Patet similitudo. quia ordo minorum est quoddā corpus mysticū cuius fratres regule obseruatores sunt membra sana Et transgressores eiusdē regule membra sunt ipsius ordinis infectiua. Patet fundamentū silitudinis per certam experiētiam. Et si dicat q̄ eadē ratione

posset argui dctm̄ corpus mysticū solū esse in frib⁹
de obſuantia vere nūcupatis. R̄ndet̄ q̄ nō est incō
ueniens hoc concedere. q2 s̄m Augustinū sup psal
mu3. Sepe expugnauerūt me ꝛc. Aliqñ fuit eccl̄ia
solū in Abel. Aliqñ solū in Noe ꝛ domo sua. Aliqñ
in Moyse ꝛ ꝓphetis. Aliqñ ī christo ꝛ discipulis
eius. Non est ergo mirū si ordo sit solum in fribus
de obseruātia ꝟe nūcupatis. Et nō ī trāsgressorib⁹
regule. igit̄ etiā diuidere eos a trāsgressorib⁹ regl̄e
nō est ip̄m ordinē destruere s3 ip̄m integrū seruare.
¶ Sc̄da cōclusio est. Sicut populū christianū a pu
tatiuo papa diuidere ꝛ vero vicario vnire nō est po
pulum christianū diuidere a suo capite. sed fratres
de obseruantia vere nuncupatos a ministris nō re
sed nomine solum nuncupatis manifestis regule
trāsgressoribus diuidere ac eos vicariis auctorita-
te sacri concilii Constancieñ. per eosde3 electis vni
re nō est diuidere eos a suo capite. sed potius eide3
eosdem vnire. Similitudo patet de se. Et patet fun
damentum similitudinis per euidentem experien-
tiam. quia sic factu3 est pluries specialiter nunc in
sacro concilio constancieñ. vbi populus christian⁹
a putatiuo papa fuit diuisus et vero vicario ibide3
electo christi firmiter vnitus. ¶ Correlariu3. Diui
dere fratres de obseruantia vere nuncupatos a di-
ctis ministris huiusmodi regule transgressoribus
non est eos diuidere a suis veris capitibus. q2 eoꝝ
ꝟa capita quibus obedire debēt sunt gn̄alis ꝛ pro
uinciales vicarii q̄bus firmiter dicti frēs vniti sunt
vt pt3 p decretū ita dicēs. Statuim⁹ parit̄ ꝛ māda-
mus districte in ꝟtute sancte obediētie. oībus ꝛ sin
gulis fribus cōuentuū predictorū ꝛ aliis in futurū

sub cura et regimine dictorum vicariorũ cõstitutis seu cõstituendis. quatenus ipis firmiter obediant ꝛ pareant cũ effectu in oĩbus in q̈bus fratres dicti ordinis suis generali ꝛ ꝓuincialibꝰ ministris obedire debent aut tenentur. ¶ Tertia conclusio est. Sicut dñis siue modestis siue discolꝫ ꝑcipientibꝰ aliquid cõtra mandatũ dei nõ est obediendũ. Sic nec ministris precipiẽtibus aliq̈d vel faciẽtibus cõtra regulaꝫ. Patet prima pars. qꝛ magis oportet deo obedire q̃ hoĩbus. Et confirmaꝫ auctoritate. xi. q. iiij. Si is qui preest cuiq̃ qđ a deo prohibitum est facere iusserit. vł qđ preceptũ est preteriri aut p̃teri re mãdauerit anathema sit. Patet scđa ps. qꝛ trãsgressio precepti regule scđm declarationẽ apostolicam est mortalis ꝛ cõsequẽter cõtra mãdatum dei. Et cõfirmaꝫ ꝑ decretũ vbi supra eodẽ caplo Si q̈s impat fieri qđ dñs prohibet fieri: execrabile oĩbus sit qui diligunt deuꝫ. ¶ Correlariũ. Dictũ decretũ nõ ꝑcipue frẽs de obseruãtia nũcupatos absoluit a regimine ministroꝝ et custodũ qꝛ molestabãt eos. sed quia nimis impediebant eosdem in obseruãtia regulari. Patet hoc in prologo ipsius decreti.

¶ Quarta cõclusio est. Sicut obediẽtia debita xp̄i vicario sine repugnãtia stat cũ obediẽtie subtractione a papa putatiuo. Sic ꝛ obedientia vicarijs auctoritate sacri cõcilij cõstancieñ. ꝑ frẽs de obseruantia nũcupatos electis debita sine repugnantia stat cuꝫ subtractiõe obediẽtie a dictis ministris putatiuis. Patet. qꝛ dicti ministri cũ nõ sint ministrãtes sed vsurpatiẽ dñi pecuniaꝝ q̃s a fribus exactionãtur nõ sunt plus mĩstri q̃ papa putatiuus sit papa. Et si dicaꝫ q̃ eadeꝫ rõne summi põtifices solo noĩe

sunt serui seruoꝝ dei. qꝛ nō ministrāt sed dn̄ant eis. Rn̄detur q̄ nō valet obiectio quia ipi summi pontifices nō vsurpatiue sed constitutione diuina sunt dn̄i oīm seruorū dei. teste ꝓpheta qui dicit. Cōstituit eos pn̄cipes sup oēm terrā. Et nichilominus cuȝ hoc sunt veraciter serui seruorū dei nō solū noīe sȝ re. Patet. qꝛ veraciter et realr populis christianis seruitiū ⁊ ministeriū de thesauris ecclesie cōferunt scȝ bona sp̄ualia ⁊ tp̄alia. Sp̄ualia quidē ipis christianis dando indulgētias gn̄ales ⁊ particulares. Tēporalia xo ipis seruis dei cōferendo. Cardinalatus episcopatus ⁊ cetera eccl'ie bn̄ficia. vn̄ abūdātissime deo seruiendo victū habent ⁊ vestituȝ. Non sic aūt non sic dicti ministri seruiūt fr̄ibus ordinis bona tp̄alia ac sp̄ualia cōferendo. qꝛ ipi multis cōtributionibus varijs modis extortis ⁊ collectis pecunijs nō contenti. cōuentus desup p quos trāseūt vel in quibus moranᷓ pro suis excessiuis expensis in cibis ⁊ potibus delicatis ⁊ in equoꝝ suorū apparatu ac victu factis: taliter oneratos relinquunt tabernarijs pistoribus ⁊ carnificibus q̄ vix ꝯuentus ipi pauperū vestitum et victuȝ habere possunt. Vn̄ patȝ euidenter q̄ ipsi ministri soluȝ noīe sunt ministri fratrū. ¶ Correlariū. Obediētiā subtrahere ab hmōi ministris regule trāsgressoribus fr̄ibus minime mīstrantibus nō est cōtra regularē obseruātiā. Patet. qꝛ sepe cōpellunt eos esse sue regule transgressores. et si q̄riᷓ ex quo dicti mīstri tot et tantos ac tales defectus et excessus ꝯmittūt. cur nō absoluunᷓ a suis officijs. cū etiā per regulā gn̄alis minister a fr̄ibus sibi subditis possit absolui. Rn̄detur q̄ multa sūt ipedimēta q̄re nō absoluunᷓ. Primū

q̄ postq̄ sunt electi p̄ frēs ap̄licam impetrant con-
firmationē maxīe ḡnales ministri. Scd̄m q̄ sue p̄
uincie custodijs ꝛ cōuentib⁹ cōstituūt vicarios sibi
fauorabiles Tertiū p̄motionum appetitus quib⁹
carerēt si de ministrorū excessib⁹ loq̄rent̄ Quartuꝫ
quia oībus placere student laxationes ordinis re
gule ac statutorum tolerando quibus fratres non
gauderēt si ipsi ministri a suis excessib⁹ abstinerēt
¶ Quinta cōclusio est. Sicut sep̄are malos de me
dio iustorū ꝛ fideles christianos ab excōmunicatis
hereticis ꝛ alijs infidelib⁹ nō est causa scismatis in
eccl̄ia. sꝫ potius vere pacis et ꝯcordie. Sic sep̄atio
vl̄ diuisio fratrū de obseruātia vere nuncupatoꝝ a
trāsgressoribus regule minoꝝ nō ē cā scismatis in
ip̄o ordine vel eccl̄ia. sed potius vere pacis et ꝯcor
die in eisdē. Patet quia p̄ concordia vtriusq̄ p̄tis
dictoꝝ fratrū ordinatuꝫ ē decretū diuidens obser-
uatores regule a trāsgressoribus eiusdē tanq̄ fide-
les ab infidelib⁹. Et q̄ transgressores regule rōna-
biliter dici p̄nt infideles. ptꝫ ex eo q̄ deo beate v̄gi
ni Marie beato Frācisco ꝛ oībus sanctis fidē fran
gunt quā eis obseruare p̄miserunt q̄n scꝫ dixerunt
singuli eorū. Uoueo ꝛ p̄mitto deo et beate Marie
v̄gini ꝛ beato Frācisco et oībus sc̄tis toto tp̄e vite
mee seruare regulā fratrū minoꝝ ꝛc. Et ptꝫ etiā pri
ma p̄s cōclusionis. quia deus alias esset causa scis-
matis q̄n mittet angelos suos ꝛ sep̄abit malos de
medio iustorū. et etiā eccl̄ia eēt cā scismatis sep̄an-
do scꝫ christianos fideles ab excōmunicatis scisma-
ticis hereticis ꝛ alijs infidelibus. ¶ Correlarium.
Obseruatores regule a transgressoribus eiusdē di
uidere nō est in ordine minorum aut in eccl̄ia vl̄ in

quocũq statu eccłiastico scisma causare. sed potius verã pacẽ ⁊ vnionẽ in eisdẽ ꝯfouere. vt patet per cõ clusionẽ. ¶ Sexta cõclusio est. Sicut diuina volun tas ꝑceptiua. et diuina voluntas bñplaciti in volito sepe repugnant non tñ sunt inter se dissonantes Sic om̄e decretũ eccłie: ⁊ diuinũ decretũ in rebus ordinatis apparẽt aliqñ dissonãtia lꝫ inter se sunt ꝯsonantia. Ptꝫ quia decretuꝫ eccłie ordinauit obseruatores regule a trãsgressoribus esse diuisos. et diuinuꝫ decretum siue voluntas dei bñplaciti vult ꝑdestinatos xṗe ⁊ ꝑscitos soli deo cognitos ĩ mũdo simul viuere ⁊ manere q̃volita licet dissonant nõ tñ ipa decreta scꝫ diñũ ⁊ eccłie dissonãt aut repugnãt Quare decretũ ꝑfatum potius dici debet diuinuꝫ q̃ humanum ⁊ per ꝯñs rõnabile. ¶ Correlarium. Decretum sacri ꝯcilij constãcieñ. sepedictuꝫ appro batũ ⁊ cõfirmatũ est in celis. Patꝫ ex conclusione. Confirmaꝛ ꝑ verbũ christi dicentis. Quodcũq ligaueris sup terrã erit ligatũ et in celis. Et q̃cũq solueris sup terrã erit solutũ ⁊ in celis. Nũc auteꝫ hoc decretũ auctoritate apłica soluit frẽs de obser uantia vere nuncupatos a regimine ministroꝝ ꝑdi ctorũ ⁊ custodũ: et eos ligat vicarijs ꝑ eos electis. Ptꝫ exꝑsse ipomet decreto canẽte quo ad solutõeꝫ sic De ipoꝝ fratrũ regĩne in nullo possunt se intromittere dicti ministri ꝓuinciales vel custodes. sed ad ipos vicarios cura ⁊ correctio eoruꝫ oĩno pertineat. Quo auteꝫ ad ligationẽ habetur infra ꝑcipi mus insup ⁊ mandamꝰ in virtute sancte obediẽtie omnibus ⁊ singulis fratribus conuentuum ꝑfacto rum et alijs in futurum sub cura ⁊ regimine dictorum vicariorum cõstitutis seu cõstituẽdis quatenꝰ

ipis firmiter obediant ꝛ pareant cũ effectu in oib⁹
in quibus fratres dicti ordinis suis gñali ꝛ ꝓuin=
cialibus ministris obedire debent aut teneantur.
¶Septima conclusio est. Sicut fugere periculum
damnabilis ꝑuersionis est magis meritorium ꝙ se
sponte sine necessitate exponere eidez. Sic fratrib⁹
de obseruãtia fugere trãsgressores regule ꝛ eorum
consortium est magis meritorium ꝙ sponte et sine
necessitate adherere vł cũ ipsis cõuersari. Patet ꝑ
ꝓphetam dicentẽ. Cum sancto sanctus eris ꝛ cum
ꝑuerso ꝑuerteris. Et etiã ꝑ apostolũ dicẽtẽ Nolite
iugũ ducere cũ infidelibus. Que em̃ ꝑticipatio iu=
sticie cum ĩiquitate aut que societas lucis ad tene
bras. sicut est iam dictũ argumẽto quinto. et sequi
tur infra ꝓpter quod inquit apłs. Exite de medio
eorum et separamini dicit dñs. ¶Correlariũ. Re=
ducere fratres de obseruantia vere nũcupatos ad
obedientiã ministrorũ ꝛ cõsortiũ alioꝝ regule trans
gressoꝝ ẽ reformatõem ordĩs mioꝝ releuatã ĩpedi
re. Patet in testamẽto ipius btĩ Francisci. qḋ tan=
git aliquo modo releuatõem reformatõis et ĩpedi=
mentũ ipsius reformatiõis qḋ posset fieri per redu
ctionẽ fratrũ de obseruãtia ad obedientiã ministro
rum. Patet hoc qꝛ nõ est verisimile nec opinabile
ꝙ per hm̃oi ministros ordo minoꝝ reformari debe
at. sed magis ac magis cõtinue per eos deformari
Quis em̃ putat ꝙ ministri velint carere cõtributõi
bus pecuniarũ cõsuetis ꝛ aliȷ̃s cõtra regulam rece
ptis ꝛ possessis. Et quis putat ꝙ ipi ministri vellẽt
corrigere oĩa scandala ꝙ scḋm christi decretũ et re
uelatõem btõ Francisco factã ad ipius ordinis re=
formatõez oportet fieri. Ordinis em̃ scandala sunt

pecuniaruȝ receptiones et possessiones eorundem iocaliū vestiū preciosarū ꝛ multipliciter supfluarū: equorū multorū ꝛ cōcupiscibiliū mulierum frequē tationes ꝛ inclusarū specialitates Que scandala ꝑ dictos ministros ꝛ alios regule trāsgressores cari⁹ amplexata ꝯtinue crescunt ꝛ semꝑ inualescūt. Et cō firmat̃ hmōi reformatōis dictuȝ īpedimentuȝ eo ꝙ gn̄alis in suo ꝑmo caplo generali iurauit sollennit̃ palā et publice ꝙ frēs de obseruātia reduceret ad obediētiā mīstroꝝ ꝓuīcialiū. et ꝙ sepe dcm̄ decretū reuocari faceret et ibidē tunc publice sn̄iam excōi- cationis fulminauit contra oēs frēs dictos de obſ uātia qui infra duos mēses a noticia dicte excōica tionis nō comparerēt corā ipso ad excusandum se. Quā qdem īdiscretā sententiā minister prouincie francie demādare voluit executōi. sed per appella- tionē ꝓpter hoc dictū iuramētū interiectaȝ. que sic incipit. Qm̄ appellatōe pendente legitime īpedit⁹ nō exercuit. ❡ Quid em̄ volūt ista nisi reformatio nem ordinis impedire tam solenniter inchoatā. et iam ꝑ totū mundū fere diffusam. ❡ Et iterū confir mat̃. qꝛ ministri prouinciales q̄tum pn̄t varijs mo dis frēs cōuersos ad obedientiā vicariorum retra hunt ac promouētes apostatas ꝛ excōicatos scȝ si- ne licentia debita ab obediētia vicariorū de obser- uantia recedētes Quasi velint dicere ꝙ qui volunt de obseruantia promoueri relinquāt obseruātiā re gularem ad transgressores reuertendo. Que omia probāt euidēter ꝙ dicti ministri nitunt̃ ordinis re- formatōem īpedire btō Frācisco reuelatā. Et sic pȝ Correlariū verū. ❡ Correlariū respōsiuuȝ ad q̄stio nem que est pars eius affirmatiua sciłȝ ꝙ ipsum sa

crum conciliū constancieñ. sepedictuz nō est reuocādum. sed potius irreuocabiliter ꝯfirmandū vsqꝫ ad ꝑfectam reformatōem totius ordinis in capitibus et in mēbris ꝑ trāsgressores regule turpiter deformati. Nō reuocandū dico ꝓpter incōuenientia taz corporalia ꝙ spūalia quevbiqꝫ ꝓpter hmōi reuocationē verisimilr possent inde sequi Spūalia quidē quia multi de seculo taz nobiles ꝙ ignobiles relinquētes possessiones magnas tēporales ⁊ eas pauperib⁹ erogātes Et similiter sacerdotes ꝙplurimi beneficijs ecclesiasticis renūciantes: plures quoqꝫ fratres alias regule transgressores ministros relinquentes ⁊ illā partē ordinis ꝑ transgressores deformatā. viso dicto sacri cōcilij constācieñ. decreto cuz in eo cōtentis ad dictos frēs de obseruātia confugiunt deuote Et quia cessante causa cessat etiā effectus Verisimile videt ꝙ si dictū decretū reuocaret: tunc hi supradicti relicta regulari obseruātia redirent ad vomitū. ⁊ tunc eoruz nouissima essent peiora priorib⁹. Si vero ṗdictū decretū ꝯfirmaret mul to plures de seculo et de ꝑte ordīs ꝑ trāsgressores deformati ad ipam regularē obseruātiā cōfugerēt Et sic paulatim posset tot⁹ ordo reformari. Corporalia vero sequerent incōuenientia nimis formidāda. Quia multi dñi ⁊ dñe et etiā cōes populi tantū habēt erga frēs de obseruātia deuotionē ꝙ plures cōuentus nouos eis faciūt ⁊ eis iam edificauerūt Eisqꝫ de grā dei taliter prouidēt ꝙ nō oportet eos sollicitos esse quid māducēt aut quo induant. Vñ formidandū est ꝙ si dictū decretū reuocaret ꝙ ipsi dñi ⁊ dñe et populi tanꝙ decepti aut a suo ꝓposito frustrati ꝯtra clerū cōmouerent qd̄ esset nimis for-

midandum. quia iam in aliquibus mundi partib⁹ q̄daꝫ sacerdotes ⁊ clerici seculares ꝑsequētes q̄sdā frēs de obseruātia ĩ maximo fuerūt mortis ꝑiculo.
¶ Ad rationes ĩ oppositū ptꝫ ꝑ ꝯclusiōes ⁊ correlaria quid sit respōdendū. Et hec sint dicta cū vestra et vestrorum benigna correctione.

¶ Explicit questio fris iohānis brixij doctoris Parisieñ. in theologia suꝑ decreto ꝯcilij cōstācieñ. edita ad conseruationē fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum.

¶ Incipit bulla Eugenii quarti vel eugeniana in qua segregantur frēs minores de obſuantia sub vicariis viuētes ab his qui stāt sub mĩstris.

Eugenius episcopus seruus seruorū dei. Ad ꝑpetuā rei mēoriā. Ut sacra ordinis minoruꝫ religio. cuius zeli sinceritas ex suis laudabilib⁹ clarēs opib⁹: ꝯmēdabile plurimū catholice fidei p̄stare nō desinit augmētū ab oĩ redda҄t q̄tū ꝑmiserit altissimus aduersitate secura/ iternis gerim⁹ insitū votis efficere vt sūmoto qđ officit et surrogato qđ ꝓficit nil maneat qđ frēs receptos forsitan retrahat a salubritate ꝓpositi: aut vllaten⁹ robur sacre religiōis ĩfringat. Sane siq̄dē dilect⁹ fili⁹ Anthoni⁹ de rusconib⁹ sacre theologie ꝓfessor ⁊ ordis mioꝝ gñalis mĩster: nobis suadētib⁹ nōnullis sacre theologie ꝓfessorib⁹ et ip̄ius religiōis viris suasionis nr̄e ꝓpositū. laudātib⁹ assentientibusq̄

a reph

Anthoni⁹ de Ruscomb̄z

et idipm cõsulentibus duos instituit vicarios dilectos filios Joannē de capistrano in et sup oms in ptibus citramontanis. et Joannē de manberto in et sup omnes in ptibus vltramōtanis eiusdez ordinis fratres de obseruātia nuncupatos pfessores cū plenaria sui officij potestate vtriqȝ singulatim cōcessa vt suis nostris īsertis litteris euidēter appet. Cum igit ex pfata institutōe status quietez fugata vagatōis materia sacro studio attētionē psonaruȝ augmentū τ plurima bona vt certa expientia vidicimus ipis fribus de obseruātia nūcupatis: necnō christiane religioni ex ipoȝ exēplari vita accessisse intelligamus. τ plura dño pcedente in futurū euenire sperēt. Si eadē institutio futuris tpibus perseueret nos qui singuloruȝ psertim regulari obseruātie deditorū quietē pariter et salutem intensis desideriis affectamus. inherētes pstitutionib[9] τ statutis sup hmōi dispōibus editis sacri pstācieñ. cōcilij et felicis recordatōis Martini pape qnti pdecessoris nostri pprio motu nō ad alicuius super hoc nobis oblate petitiōis instantiā. sȝ ex certa nostra sciētia auctoritate aplica de cōcilio τ assensu venerabilium fratrū nostroȝ sancte romane eccłie cardinalium. Statuimus decernimus τ ordinamus. vt deinceps vicarius generalis ipoȝ fratrū de obseruātia vltramontanus circa finem triennij ex quo ad officium vicariatus electus fuerit possit et debeat cōuocare vicarios τ discretos ac vocem in cōuocatione habētes deputatos quarūlibet vicariarū τ puinciarū sibi subiectarū in loco p ipm vicariū gñalem deputando. Et circa finē ipsius triennij capłariter pgregari. quoȝ si infirmitate seu legitimo ipe

dimēto detenti intereē nō possunt p nūcios ab eis deputatos: vel p suppletionē vocis iuxta eorū con suetudinē pn̄tia suppleat. qui sic cōgregati faculta tem habeant oīa et singula faciendi ordinādi atq disponendi q̄ de iure ⁊ cōsuetudine et ex p̄uilegiis possunt fratres eiusdē ordinis in eorū gn̄ali capl'o cōgregati. Et p̄cipue eligendi ⁊ eligere sint astricti vnū religiosum eiusdē ordinis ī eorū similē vicariū gn̄alem. Cuius electionē si a duabus ptibus eligē tium celebret. q̄ ꝯmode primuȝ fieri poterit gn̄ali ministro totius ordinis iuxta eorū cōsuetudinē fa ciant pn̄tari. ipe vero gn̄alis minister infra triduuȝ a pn̄tatione sibi facta p̄dictum electū cōfirmare te neat cōcedendo ei ⁊ ꝯmittēdo plenarie vices suas vt supra dando scȝ ei liberaȝ auctoritatē ⁊ potesta tem ac oīmodā facultatē sup oēs ⁊ singulos frēs de obseruātia nūcupatos. ⁊ alio noīe quempiā eorū noīates in ptibus vltramontanis cōmorantes et cōmoraturos. tam in capitibus q̄ in mēbris visitā di publice ⁊ priuate vocandi. citandi. inq̄rendi exa minandi: ꝓcedendi: iudicādi: amouēdi: terminādi decidendi sententiādi approbandi reprobandi cor rigendi artandi detinendi puniendi carcerandi et a carcerib⁹ liberādi. ⁊ ad actus legitimos restituē di. ¶ Fratres vicariarū et ꝓuinciarum hm̄oi collo candi ꝯmutandi expellendi ⁊ reuocandi. frēs de vl tramontanis ptibus cū bona licentia venientes re cipiendi Apostatas oēs ad ordinē redire volentes cum pn̄ia que eidem vicario videbit īniūgenda re ducendi ⁊ acceptandi frēs conuentuales dūmodo suis ministris nō sint rebelles: et ab eis licentiā pe tierint. et pn̄iam nō effugerint delictorū veracit cu

pientes ad meliorē frugem se trāsferre ꝛ viuere re=
gulariter recipiēdi Officiales ꝛ prelatos quoslibet
sibi subiectos cū opus fuerit aut casus exegerit. pri
uandi absoluendi deponēdi ꝛ restituendi vel alios
loco eoꝝ de cōsensu frm̄ tn̄ eorundē locoꝝ in q̄bus
hmōi officiales vel p̄lati existunt: vel saltē maioris
ptis eorundē: frēs ꝯuentus domos loca ꝛ heremi=
toria p̄dicta p̄ntia ꝛ futura ei subiecta informandi
reformādiq; absq; socio vel sine licētia de citramō
tanis ptibus seu vltra mōtes delinquētes puniēdi
Et quos nouerit habiles ꝛ ydoneos esse ad sacros
ordines vsq; ad sacerdotiū inclusiue. promoueri fa
ciendi. ꝛ ad cōfessionis ꝛ p̄dicationis officia ꝓmo=
uendi ꝛ promotos cū eidē vicario videbiꝭ priuādi
vel suspendendi: oēs ꝛ singulos frēs sibi subiectos
ab oībus suis pctīs penis spūalibus ꝛ tp̄alibus ex
cōicationib⁹ suspensionib⁹ trāsgressionib⁹ regule ꝛ
statutorū casib⁹ irregularitatib⁹ et censuris p̄fato
mīstro gn̄ali cōmissis ꝛ reꝭuatis. libere absoluendi
liberādi ꝛ dispensandi quotiēs opus fuerit. Se q̄z
ab hmōi absolui liberari ꝛ dispensari faciendi etiā
quotiēs ei videbiꝭ oportere Ad oēs vicarias ꝓuin
ciasq; ꝛ ad p̄sentiā ip̄ius gn̄alis ꝛ ad romanā curiā
accedendi mittendi fugientes a seculo ac quoscūq;
volentes deo in dicto ordine deseruire tam pro cle=
ricis q̄ȝ pro laycis ad habituz ꝛ ꝓfessionez recipien
di. Gratie siue littere quecūq; a prefato gn̄ali mini
stro eisdem frībus cōcesse vel destinate: vel in poste
ruz concedende vel destināde si tales essent p quas
ab obseruātia distraherenꝭ frēs hmōi: aut que scā=
dalū in regimīe eidē vicario ꝯmisso parerēt habeā
tur ꝓ infectis: cōtradictores et rebelles p censuraz

ecclesiasticā & alia iuris & dicti ordīs remedia etiaz p inuocatōem brachij ecclīastici vl' secularis si op⁹ fuerit cōpescendi Cōgregationes in prouincijs & vicarijs oībus eis subiectis siue pro electione vicariorꝫ siue pro alijs vtilibus negocijs & occurrentijs oportunis faciendi siue fieri faciēdi. Et gñaliter & spālit' oīa alia & singula circa cōuētus domos loca & heremitoria hmōi faciēdi exercendi disponēdi ordināndi administrādi & statuendi. que ipe mīster gñalis facere posset si psonaliter adesset Easdē insup auctoritates & gratias ptātes & facultates p ipm mīstrū gñalem eidē vicario cōcessas: vel earuz ptem aliis fr̄ibus quos ad hoc iudicauerit esse ydoneos cōmittēdi & cōcedendi: necnō p ipos dicti vicarij commissarios committi & cōcedi faciendi. Mandet preterea gñalis minister ꝙ mādatū ī cōmissiōe p̄dicto vicario factū semp appareat in scriptis oībus & singulis fr̄ibus in p̄fatis vltramontanis partibus cōmorantib⁹ & cōmoraturis p̄latis & subditis ad meritū obediētie salutaris ī virtute spūs sancti: quatenus oī appellatiōe postposita quam nullo modo facere liceat ī oībus et p oīa firmissime pareāt & obediant eidem vicario toto tēpore sui vicariat⁹ tanꝙ psone ipsius ministri generalis et nullo colore vel causa quesitis possint ipsi fratres sub pena excōicationis et carceris ac priuationis officiorum Et omnium actuuz legitimorum late sententie ad subterfugiendum correctionem examinationez reformationem & prefati vicarij seu vicariorꝫ sibi subiectorum obedientiam: ad conuentus domus loca seu heremitoria quecunqꝫ illius cure non commissa aufugere. Neqꝫ si iam aufugerint vel deinceps

si aufugere cōtingeret: ministri custodes gardiani seu quicunq͂ aliȷ̄ frēs eidē p̄fato vicario nō subditi cuiuscū͂q͂ cōditiōis gradus τ dignitatis existerent sub pena p̄uatiōis officiȷ̄ sui. τ excōicatiōis late sententie τ oīm actuū legitimoꝝ audeant illos recipe aut forte receptos vel in posterum recipiēdos retinere cōtra eiusdē vicariȷ̄ velle vel vicarioꝝ illi subditoꝝ. Et si quid aliud facultatis τ auctoritatis in dictis litteris cōtinet. quarū tenorē hic volum⁹ haberi pro sufficienter expresso. ac si de eis de verbo ad verbū facta esset mētio specialis. Que cōmissio assumptione ad dignitatē suspensione depositione vel obitu dicti gn̄alis cōmittētis: nullatenus expiret. sed firma auctoritate ap̄lica ad tēpus cōcessum et stabilis p̄seueret. Quo triduo elapso τ electo nō cōfirmato. electus ip̄e cōfirmat⁹ cū plenaria p̄tāte hmōi atq͂ p̄ceptis vsq͂ ad successoris electionē habeat sedis ap̄lice auctoritate. infra qd̄ tēpus nō valeat dictus vicarius suo renūciare officio sine scitu oīm vicariarū et prouinciarū discreti discretorūq͂ aut maioris p̄tis eorundē. Posset nichilominus p̄dictus vicarius cōuocare omnes vicarios sibi subiectos discretosq͂ infra tēpus sui officiȷ̄ in locū per ip̄m deputandū quotiens sibi opus fuerit. Et si tēpore vicariȷ̄ p̄fati electionis vacaret gn̄alatus officium aut gn̄alis excōicatus esset aut suspensus electū ip̄m vicariū cū p̄missa p̄tāte cōfirmatū censeri et esse volumus atq͂ ordinamus Interim vero donec fuerit ꝯfirmatus qui p̄dictū vicariatus officiū exercuit ante electionē exerceat officium vicariȷ̄ gn̄alis Et p̄missa que circa cōuocationē cōgregationē ordinationē dispositōem executionē p̄ntationē τ con

firmationem ⁊ cõmissionis stabilitatẽ ⁊ per p̄fatos dilectos filios gñalem ministrū ⁊ eius p̄fatuꝫ vicarium ⁊ ceteros vt p̄mittit̃ fieri volumus. Ita et per inferiores ministros ⁊ eorum vicarios ꝓuinciales hmõi qui adesse habẽt esse ⁊ debere fieri in suis ꝓuincijs ⁊ vicarijs singulis annis. statuimus ⁊ ordinamus vicaria bosne ꝓpter illius amplitudinẽ excepta. Si vero gñalis vicarius infra sui officij tp̄s ex hac luce migrauerit seu alias ab officio amotus fuerit. vicarius in cuius prouincia mori vł amoueri contigerit: nunciet q̄ citius poterit alijs vicarijs vltramõtanis et de consilio ⁊ assensu duorum ꝓximorū vicariorū terminẽt locū ⁊ tẽpus. Nisi fuissent per vicariū ante eius obitū vel amotionẽ deputata Et cõuocet qui fuerint conuocandi pro successoris vicarij electione celebranda. quo vacatiõis tẽpore auctoritate apostolice sedis exerceat officiuꝫ vicariatus hmõi vicarius ipse: in cuius prouincia obijt vel amotus fuerit p̄dictus vicarius generalis cuꝫ plena ptãte p̄missa. Hoc idem ĩtelligi volumus de vicarijs ꝓuinciarum seu vicariarū cū eos mori vel amoueri contigerit prouincias seu vicarias regi et gubernari per gardianuꝫ in cuius gardiania talia euenerint salua semꝑ ⁊ reseruata p̄dicti vicarij generalis vt p̄mittit̃ potestate. Gñalis ꝟo aut quisq̄ ministrorū vel custodū: vel frater dicti ordinis predicto vicario gñali seu ceteris vicarijs: seu cuiq̄ fratri eiusdẽ familie de obseruãtia nūcupate: molestiã seu impedimentū aliqđ inferre non audeat nec presumat sub pena excõicatõis late sententie p̄uatõis officij oĩmq̨ actuuꝫ legitimorū vt in predictis continetur. Nisi q̄ p̄fatus gñalis minister per se dūta-

xat personaliter visitare ꝛ corrigere possit ꝛ valeat
p̄dictum vicariū gn̄alem fratrem seu fratres cōuē-
tū domū locū ꝛ heremitoriū eiusdē familie pie et be
nigne ac caritatiue ad meliorē frugem prouocādo
Et si quempiam q̄d absit vitiosum inuenerit ipsum
vicariū de cōsilio ꝛ assensu maioris partis vicarioꝝ
predictorū. ceteros vero de consilio ꝛ assensu maio
ris ꝛ sanioris ptis fratrū domus heremitoriū loci
vel cōuentus visitatorū in eodē loco nō extra puni
re penitentiare et emendare ſm ꝙ delicti qualitas
exegerit faciendū. De regimine vero ꝛ cura p̄dicto
ruꝫ de obseruātia nūcupatorū se aliter nō intromit
tat. nō obstantibus cōstitutionibꝰ et oībus aplicis
ordinatōibꝰ: necnō statutis ꝛ ꝯsuetudinibꝰ dicti or
dinis iuramēto cōfirmatiōe aplica: vl' quauis alia
firmitate roboratis: priuilegiis quoqꝫ et indulgen-
tiis ac litteris aplicis gn̄alibus vel specialibꝰ quo-
rumcunqꝫ tenorum existant per que p̄sentibus nō
expressa vel totaliter non inserta effectus earuꝫ im
pediri valeat quōlibet vel differri. de quibus quo-
runqꝫ tenoribus de verbo ad verbū habenda esset in
nostris mentio specialis. Quibꝰ oībus et singulis
illis in suo robore permāsuris quo ad p̄missa dero
gare intēdimus ꝛ expresse derogamꝰ per p̄ntes ce
terisqꝫ contrariis q̄buscūqꝫ. Nulli ergo oīno hoīm
liceat hanc paginā nostre cōstitutionis confirmati-
onis volūtatis īstituti intentionis ꝛ derogatōis in
fringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis
autē hoc attemptare presumpserit indignationem
omnipotētis dei ꝛ beatoꝝ petri ꝛ pauli apostolorū
eius se nouerit incursurū. Datum rome apud sctm̄
petrum Anno dn̄ice incarnationis millesimo qua-

dringentesimo quadragesimosexto. Decimo kalēdas augusti pōtificatus nostri āno sextodecimo.

¶ Explicit eugeniana.

¶ Statuta siue declaratio regule fratrum minoruz que alio nomine dicitur martiniana.



Ohānes miseratiōe diuina Tituli sancti petri ad vincula sacrosancte eccl'ie romane p̄sbyter ꝛ cardinalis reformator ordinis minoꝝ ac legatus alatere cū plenaria ptāte ad capitulū gn̄ale eiusdē ordinis celebratuz sub anno dn̄i. M.cccc.xxx. mensis iulij die q̄ntadecima in festo corporis xp̄i a sede ap̄lica sp̄alit' deputatꝰ Uenerabilibꝰ fribꝰ gn̄ali ac ꝓuincialibꝰ mīstris ac vniuersis et singul' fribus ordinis minoꝝ Salutē ꝛ sincerā ī dn̄o ihu xp̄o deuotionē. Nō est nouū si pro rerū ac tēporū exigētia leges innouent' humane. qm̄ si nichil sub celo nouuz plus tn̄ timeri solet qd̄ sp̄aliter iniūgit' q̄ qd̄ gn̄alit' ihibet' ꝛ centies repetita placebūt ac diuersa ī vnū collecta facilius seruant'. Et q̄ vsu vilescūt antiqua ꝑiter ꝛ renouata delectāt. Renouamī inq̄t ille preco refulgens sp̄ū mētis vr̄e. ꝛ iduite nouū hoīem q̄ scd̄m deum creatus est in iusticia ꝛ sctitate ỽitatis Et nolite cōformari huic seculo. sed reformamini ī nouitate sensus vestri vt probetis que sit voluntas

dei bona bñplacens τ pfecta. Sicut em̄ in vno cor
pore multa habemus mēbra. oīa aūt membra non
eundē actum habēt. ita multi vnū corpus sumus ī
xp̄o ihu. qui est caput nr̄m. creator dux et redēptor
dn̄s τ magister Uos aūt genus electū regale sacer
dotiū. gens sctā. pplꝰs acquisitiōis quos deus vo
cauit nō ī immūdiciā sȝ in sctificatione vt virtutes
annūcietis illius qui de tenebris vos vocauit ī ad
mirabile lumē suū euangelice pfectionis ihū xp̄i fi
lij dei qui sue spōse tenerrimus p̄dilector nō cessat
quotidie ꝓuidere de remedijs τ auxilijs oportūis
nouellis eā floribus fulciēdo pulcherrimis. sctisq̧
desiderijs diuinoꝝ carismatū τ gratiarū copiosius
irrigando: adornādoq̧ fructibus operū fecundoꝝ
tribuentiuȝ incrementa ꝟtutuȝ germine verbi dei.
Sponsa siquidē xp̄i eccl'ia est. sed ī ꝓposito nostro
fratrū minoꝝ religio: que vertit reformanda. quā
altissimus dei filius ihūs xp̄us sibi quōdā singula
ri annulo mirifice desponsauit cuȝ eiusdē religiōis
institutorē τ ducē sue sctissime passionis priuilegio
decorauit ac sp̄ualibus sigillis sacris videlȝ stigma
tibus mirabilr̄ īsigniuit. que quidē sacra religio lȝ
sit fundata sup illo firmissimo fundamēto p̄ter qđ
nemo aliud ponere pōt. quod est sctissimum suum
euangeliuȝ: quasi ad modum fluctuantis nauicule
procellis agitata ventorū temptationū scȝ pulsibꝰ
vulnerata q̄plurimis tot indiget sēp alme matris
ecclesie ꝓuidentijs τ fauoribus: quot quatit īpulsi
bus τ viciorū vulneribus sauciat. Cum igit nuper
proximis tēporibꝰ retroactis nonnulle querulose
reclamatōes. tum de scandalosis p̄dicationibꝰ. tuȝ
de alijs discurrētibꝰ τ īfestis fr̄ibus eiusdē ordinis

Sanctissimi dñi nostri dñi Martini diuina ꝓuidentia pape quinti. sepius propulsauerint pias aures et auditum hinc est ꝙ pro vniuersali reformatione eiusdez ordinis ꝑlibati Infra scripta statuta recollegimus. ordinauimus. ⁊ auctoritate aplica confirmauimus auctenticauimꝰ roborauimꝰ. et ab oibꝰ et singulis fribus eiusdē ordinis voluimus ⁊ mandauimus iuiolabiliter obseruari tam a capitibus ꝙ a mēbris. Discurrentia scdm ordinē et processuz regule dicte per duodecim capitula distincte ⁊ particulariter ordinate.

In primis quo ad primū capłm regule. Quia dubitatū est inter frēs ꝓpter illud verbū regule sctm euangeliū obseruare Dicimꝰ et declaramꝰ ꝙ ad illa concilia frēs tantūmodo obligant̄: que in ista regula ꝑceptorie vł inhibitorie seu sub verbis eqpollentibus sunt expssa Juxta declarationē felicis recordatōis Clemētis quinti ī declaratōis sue l. c. Exiui de paradiso. extra de ver. significatōibus in clemētis. ⁊ qr ītelleximꝰ Declaramꝰ ꝙ illud qđ ponit̄ in regła de nō habēdo plures tunicas ꝙ vnā cū caputio ⁊ aliā sine caputio. Jtez de nō portādis calciamētis. Et de nō equitando extra casuz necessitatis. Jtem ꝙ frēs induant̄ vilibus vestimentis. Jtem ꝙ ieiunare a festo oīm sanctoꝝ vsqꝫ ad natiuitatem dñi ⁊ in sextis ferijs teneant̄ Jtem ꝙ clerici faciāt diuinū officiū scđz ordinē sctē romane eccłie Jtem ꝙ ministri ⁊ custodes ꝓ necessitatibus infirmorū ⁊ fribus induēdis sollicitā curā gerant. Jtez ꝙ si quis in infirmitatē ceciderit alij frēs debent ei seruire sicut vellent sibi seruiri. Jtez ꝙ frēs nō ꝑdicent in epatu alicuiꝰ epi cum ab eo illis fuerit con

tradictū. Item q̄ nullus audeat ppl'o p̄dicare nisi a gn̄ali ministro ꝛ aliis q̄bus ꝓm declarationē hoc ꝯpetit fuerit excōicatus ꝛ approbatus ꝛ ad hoc institutus. Itez q̄ frēs q̄ cognoscerent se nō posse regulā spūaliter obseruare debeant ꝛ possint ad suos ministros recurrere. Item oīa que ponunt̄ in regula ad formaz habitus tam nouiciorū q̄ ꝓfessorum necnō ad modū receptiōis ad ordinē et ꝓfessionis spectantia sunt ab ipis frībus sicut obligatoria obseruanda nisi recipientibꝰ quo ad habitū nouicioꝝ sicut dicit regula ꝓm deum aliud videat̄. Hec in q̄ oīa sunt a frībus tanq̄ obligatoria obseruāda Itez ordo cōiter sentit ꝛ sensit tenet ꝛ tenuit ab antiquo q̄ vbicūq̄ ponit̄ in regula hoc vocabulū teneantur obtinet vim p̄cepti ꝛ seruari debꝫ a frībꝰ sicut tale. De tunicis declaramus ꝓm q̄ttuor magistros scilꝫ Gaufriduz alexandrū de alexandria. Joannem de rypa. et Richardum q̄ ministri et p̄lati pn̄t plures cōcedere cuz viderint necessariuz ꝓm loca et tp̄a et frigidas regiones. Sciāt etiā frēs se non obligari ad testamentū btī p̄ris Francisci ꝓm declaratiōes summorū pōtificuz Gregorii noni. Innocentii q̄rti Alexandri quarti. Nicolai tercii. ꝛ Clemētis q̄nti. Et q̄ oms̄ frēs vt dignū ꝛ iustū est reuerentiā exhibeant ꝛ honorem humilē obedientiā ꝛ firmissimaz fidelitatē sctissimo dn̄o nrō pape et sacrosācte sedi aplice vt ex p̄ncipio ꝛ fine regule obligant̄ Ceteris q̄ꝫ clericis ꝛ p̄latis ꝓut cōgruuz est et intentio fuit sanctissimi p̄ris Frācisci q̄ p̄sbyteros monuit p̄ cunctis reuereri. ¶ Item statuimus et ordinamus q̄ omnes ꝛ singuli frēs gallici hispani et teutonici et quicūq̄ alii ꝑ orbē terraꝝ ꝯstituti obedire teneant̄

et debeant suis p̄latis:scꝫ ḡnali ministro ꝓuinciali bus custodibus ꝛ gardianis ꝛ q̄buscūq; aliis p̄latis ordinis p regulā datis:nō obstante quocūq; p̄uile gio seu indulto quōcūq; vel q̄litercūq; cōcesso in cō cilio cōstancieñ.in curia romana vel alibi vbicūq; Cassando reuocando ꝛ annullādo ꝛ nullius discer nendo valitudinis ac si nunq̄ cōcessa fuissent. et si qua monasteria monialiū ex aliq̄ bulla ap̄lica com missa fuerint aliquib⁹ ꝑticularib⁹ frībus ex nunc p̄ dicti frēs siue in hispania siue alibi resignare ea de beant ministris ꝓuincialib⁹ nisi eisdem p p̄dictos de nouo fuerint recōmissa sub pena inobediētie cō tumacis. ¶ Item quo ad votū pauptatis id est vi uendo sine ꝓprio ꝛ q̄ frēs nichil sibi appropriēt. Statuim⁹ ꝛ ordinam⁹ illud incōcusse tenēdū q̄ͦ fe licis recordatōis Nicolaus terti⁹ declarauit in sua decretali.extra de ver. significatōib⁹. Exiit q̄ semi nat libro.vi. Porro successiue ꝛ seriatim p ordineꝫ vsq; ad.§.verū q̄ꝛ exp̄sse ꝯtinet̄ i regula. Et q̄ q̄libꝫ ꝯuētus habeat suū ꝓcuratorē ſm declaratōem ꝛ p̄ uilegiū dn̄i Nicolai.iii.ꝛ Martini.iiii.ꝛ sanctissimi dn̄i pr̄is ꝛ dn̄i Martini q̄nti. Itē quo ad votū casti tatis Statuim⁹ ꝛ ordinamus ſuandū esse statutū vvilhelmi farmarii:ꝛ fratrū i cap̄lo ḡnali Assisii ce lebrata Anno domi.M.CCCC.quinquagesimo q̄rto.§.iiii.c.vii.vbi sic habetur. Fratres euidenter notati de suspectis consortiis mulierū ꝛ colloquiis que in regula prohibentur si admoniti ꝛ sufficiēter correcti se nō correxerint si in officiis fuerint ab oī bus officiis absoluantur vel suspendantur nec tali ter suspensi vel absoluti restituantur nisi in prouin ciali cap̄lo p ministrū. Si vo in officiis nō fuerint

priuentur libris et omni actu legitimo: et cui hec pe
na nõ cõpetit ꝓbatõis caputio et aliis penis graui
bus puniat ad arbitriũ ministroꝝ. et ad hoc mistri
firmiter teneant Et intelligunt suspecta consortia
nõ solũ de mulierib⁹. sed etiã de suspectis familiari
tatibus quibuscũqꝫ Quicũqꝫ frater ꝯsuetus fuerit
a suo socio fratre cũ mulierib⁹ seq̃strari de q̃bus iu
dicio prelati sui merito possit oriri suspitio si cano:
nice monitus et correctus se nõ emendauerit tanq̃
suspectus de mulierib⁹ oĩbus officiis ordinis et ac
tibus legitimis sit p̃uatus. Et si taliter punitus ite
rato duobus fidedignis testibus cõuincat de seque
stratiõe p̃dicta: vel si sequestratões hmõi suspitõez
violentã multã facerẽt sui p̃lati iudicio de consilio
discretoruꝫ et nõ ꝓbaret legitime absqꝫ monitione
vel p̃monitõe artetur ad veritatẽ dicendã Si vero
vnus testis fide dignus de sequestratione predicta
appareat contra eũ et alius de lapsu carnis artetur
grauius in domo discipline. Si ṽo aliq̃s de innoĩa
bili crimine ꝓpter quod ira dei venit in filios dif-
fidentie fuerit q̃d absit notatus et ꝯuictus carceri ꝑ
petuo mancipet. vbi omĩ die igne circa ip̃m accẽso
corpore denudato disciplinatus: panẽ et aquã quo
tidie comedens defleat vitã suã in amaritudine et
dolore. Circa q̃d p̃lati si fuerint negligẽtes ip̃o fctõ
suis officiis sint priuati.

¶ Q̃ ministris ꝓuincialibus ꝯcedit licẽtia recipien
di ad ordinẽ et q̃ aliis hoc committere possunt.

Quo ad scõm capitulũ regule Qualiter volen
tes venire ad ordinẽ etc. Statuimus et ordina
mus illõ fore seruãdũ q̃d felicis recordatõis Nico
laus papa tertius declarauit in p̃dicta decretali.

Exijt qui seminat. vbi dicit. Sz qm in desiderijs no
stris gerit vt ad dei gliam salus pficiat aiarū ac re
ctus ordo p quē iugiter ad amorez diuinū affectio
christiane religionis accēdit ꝛ merito ꝛ numero au
geat cōcedimus ꝛ psenti statuto ꝯfirmamus licere
nō solū gnali mistro sed etiā puincialibus mistris
psonas fugiētes a seculo in frēs recipere q̄ mistroꝝ
puincialiū licētia p ipm gnalem si qn̄ expedire vi=
derit possit artari. Vicarij vero puincialiū mistroꝝ
ex officio vicarie licentiā sibi hanc nouerint interdi
ctā nisi per ministros eosdē qbus hoc posse ꝯmitte
re vicarijs ꝛ alijs licere discernimus hoc ipis vica=
rijs spealiter cōmittat Caueant tn̄ ipsi puinciales
ꝙ hoc nō indistincte: nō passim: sed sic ꝯsiderate cō
mittāt sicqꝫ illis qbus hoc ꝯmitti ꝯtigerit fidelibꝰ
concilijs fulciant ꝙ oia discrete pcedāt. nec indiffe
renter oēs admittant ad ordinē: sed illi q suffragā
tibus eis lratura idoneitate vel alijs circūstantijs
possint vtiles esse ordini sibiqꝫ p vite meritū ꝛ alijs
pficere p exemplū. hec nicolaus. ¶ Statuimus et
ordinamꝰ ꝙ nullꝰ recipiat ad ordinē nisi ānū. xiiij.
cōpleuerit etiā si oblatus fuerit a parētibꝰ nisi pro
scandalo vitādo foret filius militis vel supioris di=
gnitatis. nec recipiat aliqs ad pfessionē nisi annū
cōpleuerit pbatōis. Et veniētes ad ordinē diligen
ter examinent de fide catholica: ꝛ de eccliasticis sa
cramētis vt in regla cōtinet. Itē ꝙ sint fideles ca=
tholici ꝛ de nulllo errore suspecti mrimonio nō liga
ti p copulaz carnalē: corpe sani aio prōpti legitime
nati. debitis expediti: cōditōe liberi: nulla infamia
vulgari notati: ꝯpetēter litterati vel ad alios labo=
res ordinis fribus honestos ꝛ vtiles apti. aut talis

cōditionis existes q eorū receptio clero et pplo nō modicā edificationē afferret. et q venietes ad ordi nē de bonis suis faciāt qcqd dñs īspirauerit eis sm regulā et declaratōem Clemētis. v. Ceter qr xpi cō fessor īgredietes velit esse liberos vt faciāt de reb suis qd dñs īspirabit. non videt phibere qn liceat eos recipe psideratis scz eor neccitatibus et modera minib declaratōis iaz dicte si qd de bonis suis in trans sicut ceteris paupib p modū elēosine libere velit dare. Itē d qlitate hit cū rla dicat q frēs oēs vestimētis vilib iduant. Statuim et ordiam vt i gñalib statutj pdicti vvilhelmi habet. c. ij. q vesti mētor vilitas attēdat in pcio pariter et colore ita q sp i vestimētis reluceat aspitas vilitas et pauptas. et vt ignorātia nemini sit occasio delinqndi. Ordinam q oēs frēs vestimētj talib iduant q nec sint adeo pciosa vt videtes ea nec curiositatē nec vanitatē no tare debeāt. nec ita vilia et grossa q ipa videtes ad terrorē iducāt et puocēt ad derisuz. Lōgitudo autē hitus vltra lōgitudinē fris deferētis talis sit q nec plica vltra qtuor digitos ptendat: nec ita breuis qn corda ex ea valeat operiri. Latitudo vo decē et octo palmor nō excedat mēsuraz nec sit minor qn decim Caputiū vero tali mō fiat q existēs i capite extremitas p lōgitudinē duorū digitor cingulū nō excedat: nec p lōgitudinē duorū digitor supra cin gulū debeat remanere: cui lōgitudi correspōdeat pportionabiliter latitudo siue caputij qtitas. De mantellis aūt et de modo dormiendi de camisijs et cingulo: et de calciamētis in oibus obseruet regle statutū vvilhelmi i. ij. caplo vbi habet sic. Mantel los quoqz de panno vili et humili fratres habeant

non rugatos circa collum vel crispos: nec vsqꝫ ad terram per integruꝫ saltē palmū protensos. Et in forma seruetur modus antiquus et hactenus consuetus curiositate q̄libet abdicata. Nec dormiant frēs vnq̄ sine habitu cingulo ꝛ femoralibꝰ nisi manifesta necitate vł infirmitate cogantur. Item sani frēs in dormitorio culcitris et puluinariis de pluma ꝛ lintheaminibus non vtantᷣ. Cingulū habeatᷣ corda cōis et rudis ꝛ oīs curiositas ab ea penitus abscindatᷣ. Iteꝫ cū ab institutiōe ordinis de forma nostri habitus sit sine calciamētis incedere. ꝛ regula calciamēta nō cōcedat nisi his qui manifesta necessitate vel infirmitate cogantᷣ. Ordinamꝰ īsup q̄ nullꝰ vadat ꝯsuetudīarie calciatus: nisi eiꝰ euidēs necītas fribꝰ īnotescat: vł p gardianū suū corā fratribꝰ fuerit sufficiēs iudicata. Si q̄s xͦo īuentꝰ fuerit viciosus ī t̄ra comedat ī ꝯuētu Excessus in tunicis ꝛ mātellis ꝛ calciamētis: castigatōe qua conuenit cōprimatᷣ. ita q̄ in oībus q̄ ad habituꝫ fratrum spectāt ad imitationē patrū nr̄oruꝫ semp relucet asperitas vilitas ꝛ paupertas.

Quo ad tertiuꝫ capl̄m regl̄e De diuino officio Statuimꝰ ꝛ ordinamꝰ seruandā esse cōsuetudinem benedicti. caplo primo. vbi sic dicit. In primis/circa agendum diuinuꝫ officium in eadem auctoritate apostolica Ordinamus q̄ ante missarum et horarū principia frēs oēs q̄s causa rōnabilł non excusat ad chorum ꝯueniant dn̄o pparaturi corda sua ibiqꝫ sine risu murmure discursu vanis ꝛ vagis aspectibꝰ sub silētio ꝛ pace cū debita ḡuitate pmaneāt cātent ꝛ orēt ꝛ vsqꝫ in finē vnanimiter pseuerēt Quia xͦo cātus eccl̄iasticꝰ diue laudis ꝛ sacrificiū

fructusq labiorũ canẽtiũ nõ solũ eoꝝ qui psallũt sꝫ etiã auditorũ edificatio eẽ debet. Eosdẽ frẽs horta mur in dño vt diuinas laudes ĩtegre attente hone ste ac religiose psoluãt gestus leues ꝛ cantus disso lutos et fractos oĩno declinẽt sꝫ tractim psallãt de bito more incepta q̃ simul canẽda forẽt simul cõci nant: simul pausent sicut ĩ pdicto capło cõtinet hoc addito ꝙ cantu in locis vbi pauci sunt frẽs qui nõ sufficerẽt ad cantandũ vel alia rõnabili causa plati possint dispẽsare cũ viderĩt expedire. Jtẽ de ieiunio illa seruẽtur q̃ in regula ꝯtinent. Jtẽ de nõ eqtãdo fiat vt regula dicit scꝫ pterꝙ in casu necessitatis At tentis tamẽ verbis dñi Bonauẽture in sua declara tiõe sup hoc passu q̃ dicit frẽs nõ debẽt eqtare neqꝫ quadrigare neqꝫ bigare nisi ĩ manifesta nccĩtate. s. prolixi itineris vel impediti itineris vel negocij vr gentis vel infirmitate cogantur.

¶ ꝙ possunt pecuniã recipe p interpositã psonã.

Q[U]o ad quartũ capłm regule. ꝙ frẽs nõ recipi ant pecuniã Statuimꝰ ꝛ ordinamus ꝙ iuxta declaratiõeꝫ Nicolai tertij ꝛ Clemẽtis qnti ꝛ Mar tini q̃rti ꝛ qnti. ꝙ quilibet ꝯuẽtus seu locus habeat suũ pcuratorẽ iconomũ sindicũ ꝛ actorẽ cui omis elemosyna pecuniaria et alia q̃ ad pecuniã reduci possunt ĩtegraliter assignent. Qui easdẽ dispẽsare debeãt legałr ꝛ fideliter p repatiõe ꝯuentuũ ꝛ loco ruꝫ ad aliasqꝫ nccĩtates fratrũ p tpe occurrẽtes et ꝙ frẽs nullo mõ denarios vł pecuniã recipiãt. si qs aũt ꝯtrariũ attẽptauerit ipo facto oĩ actu legitimo sit puatus. Et cui hec pena nõ ꝯpetit pena carceris puniat. Jn oĩbus aũt q̃ vltra hoc magis vident ar tare frẽs siue ex declaratõe Clementis siue q̃cunqꝫ

alia declaratiōe summoꝝ pōtificū vel alioꝝ quorūcūqꝫ apl̄ica notabili auctoritate cōmissa misericorditer dispēsamus. Nō astringentes eos p̄terea q̄ voluerint p̄dictas declaratōes seruare: quin suo voto satisfaciētes ꝯuare valeāt ⁊ tenere. Jtē ministri et p̄lati ꝓ nccītatib⁹ infirmoꝝ sollicitā curā gerāt diligēter ī necessarijs ꝓuidēdo ordināndo infirmarios vel alios frēs deputādo seruitijs eoꝝ. qui deputati si culpabiles inuēti fuerint vel notabilit̄ negligentes p̄sidētiū arbitrio puniant̄. Et oīa fiāt circa p̄dicta sicut in vestris gn̄alib⁹ statutis ordinis p̄dicti vvilhelmi quarto capitulo continetur.

¶ Emolimentū de labore cui assignetur.

Quo ad q̄ntū regule capl̄m De mō laborandi. Statuim⁹ ⁊ ordinam⁹ qꝫ frēs habētes grām laborādi laborēt fidel̄r ⁊ deuote ꝓut in regula continet̄. Mercesqꝫ laboꝝ si pecuniaria fuerit ꝓ soluētem statim assignet̄ ꝓcuratori cōuētus siue loci: qꝫ si pecuniaria nō fuerit ꝯsignet̄ p̄lato eiusdē loci: de qua posset oīb⁹ frībus ibidē ꝯmorātib⁹ cōiter ꝓut nccītas exegerit cōiter ꝓuidere. Per hec tn̄ null⁹ fratrū p̄sumat pueroꝝ scholas regere in ꝯuētu vel extra seculariū ꝑsonarū sub pena p̄uatiōis actuū legitimoꝝ. ¶ Qui ire debēt ꝓ elemosyna petēda.

Quo ad sextū capl̄m regule. qꝫ frēs nichil sibi approprièt. Statuimus ⁊ ordinamus ab vniuersis ꝯuandū ꝓut rl̄a dicit. Et q̄ ꝯtrariū fecerit puniatur vt supra dictū ē de pecunijs. Jtē qꝫ oēs frēs vadant ꝓ elemosyna ꝯsident̄ iuxta descretionē p̄lati p̄sidētis. cui⁹ arbitrio ꝯmittim⁹ discernendū qui cōgrui sunt pro elemosina mittēdi vel qui non.

¶ Reseruati casus quo ad absolutionem.

Quo ad septimū capl'm regule. De penitentia frībus imponēda peccantib⁹ Statuim⁹ ꝛ ordinam⁹ ꝙ nullus frater ꝓuinciali ministro īferior nisi ex spēali gñalis vl' ꝓuincialis mīstrorū licētia: possit aliquē frēm absoluere a pctō inobediētie cōtumacis: ꝓprietatis: rex detentōis: lapsus carnis: furti rei notabilis. iniectionis manuū violente. falsi testimonij in iudicio facti. cōpositiōis vl' porrectionis aut publicatiōis libelli famosi. falsificatiōis sigilli cuiuscūqꝫ ꝑsone notabilis false termīatiōis in infamiā cuiuscūqꝫ. Si q̄s aūt ꝯtrariū attēptauerit ipō fctō actib⁹ legitimis sit ꝑuat⁹ Et si legitime fuerit dephēsus carceri mācipet'. ¶ De electiōe gñal' mīstri et quot socios pōt hr̄e gñalis minister.

Quo ad octauū capl'm regl'e. De electiōe gñal' ministri. Quia languescēte capite cetera mēbra dolēt. Statuim⁹ et ordinam⁹ ꝙ electio gñalis ministri canonice celebret' in capl'o penthecostes a mīstris ꝓuincialib⁹ et custodib⁹ ꝓut regula dicit. Ipsi aūt electores in tanta religiōe studeāt habere pastorē qui sciētia vita ꝛ morib⁹ ꝛ exemplo merito valeat magis ꝓdesse q̄ ambiciose ꝑesse ouib⁹ recōmissis oī postposito amore. odio et tīore ꝑce ꝛ ꝑcio vel rancore. ꝙ si secus factuꝫ fuerit electio nulla sit et electores voce actiua ꝛ passiua ꝑpetuo sint ꝑuati Item statuim⁹ et ordinam⁹ ꝙ gñalis mīster nō habeat secū plures duob⁹ socijs notabilib⁹ vno cismōtano ꝛ alio vltramōtano addito socio scriptore: vel alio Sutore cū vno famulo Et ꝙ decetero si gñalis sit vltramōtanus socius cismōtanus teneat sigillū ordinis nec possit eos gñalis cōmutare ad libituꝫ: nisi morte interueniēte: vel alia causa legitima. vt

casu notabili in locuz vnius substitutionē alterius socij de cōsilio discretorū coartatur. Itē q̄ scd̄m declarationē quattuor doctoruz gn̄alis nō possit imutare aliqua ordinata p ip̄m capl̄m gn̄ale sine ip̄ius capituli gn̄alis assensu in his que tangunt regule puritatē. Nec possit aliquē licenciare ad cursū magisteriū: nisi fuerit pn̄tatus p ministrū ꝓuincie sue. qui neminē audeat p̄sentare nisi de cōcilio et assensu ip̄ius capl̄i ꝓuincialis. Item p̄dictus generalis minister nullam exactionē pecuniariā facere possit neq̄ pro cōfirmatione mīstrorū. neq̄ pro visitatiōe ꝓuinciarum neq̄ pro magisterio aut vestiario: vel litteris officiorū aut suffragioꝝ aut quacunq̄ occasione vel colore q̄sitis. q̄ si secus fecerit ip̄o fctō suo officio sit p̄uatus nec teneant̄ frēs vlterius sibi obedire Et si exiñ imposteꝝ p̄sumpserit gn̄alatꝰ officiū tenere: ip̄o fctō sit piurus ꝛ īhabilis ad q̄cunq̄ officia vł bn̄ficia honores seu dignitates tā in ordīe q̄ extra ordinē. Itē q̄ nō faciat vicarios in ꝓuincijs nisi ex casibꝰ nccārijs et oportunis q̄bus expletis vicariatus officium ipso facto volumus expirare.

¶ De predicatoribus.

Quo ad nonū. capl̄m regule De p̄dicatoribus Statuimus et ordīamꝰ q̄ frēs nō predicēt in ep̄atu alicuiꝰ ep̄i cū ab eo illis fuerit ꝯdictū: sed cū oī hūilitate ꝛ reuerētia p̄latos eccl̄ie debēt venerari. Itē q̄ nullꝰ p̄sumat pp̄l̄o p̄dicare nisi a gn̄ali ministro vł ꝓuincialibꝰ vł ab aliis q̄bus p gn̄alē mīstrū fuerit ꝯmissuz examīatus extiterit ꝛ approbatus ꝛ officiū p̄dicatōis sibi cōcessuz. pn̄t nichilominus p̄fati ministri ꝯcessam predicandi licentiam reuocare suspēdere et artare q̄tiens oportunū fuerit ꝛ eis

expedire videbit iuxta declarationē p̄dicti nycolai tertij in p̄fata decretali Exiijt q̄ seminat ꝛc. Qui da in eodem. ¶ Et ꝙ p̄dicti q̄bus ꝯmittit auctoritas p̄dictā licentiā ꝯcedēdi: nullū ad p̄dicatoīs officiū admittere debeant: nisi extiterit admittēdus sacerdos vel dyaconus ad minus etatis .xxv. annoꝝ cōpetentis litterature vita et morib⁹ approbat⁹ cui⁹ doctrine merito ppl'i edificari valeāt sine scandalo. Caueāt aūt oīno p̄dicatores p̄dicti ne aliq̄n presumant quicq̄ ꝯtra libertatē sacrosctē romane eccl'ie vl' eccl'iasticis p̄sonis detrahere vel qđ absit scādaluʒ cōtra clerū vel religionē aliquā excitare aut p̄sonaʒ aliquā p̄ntem crimīaliter noīare quin poti⁹ cōtra hereses ꝛ scismata ppl'os digne ꝛ fideliter aīare et orthodoxe fidei ꝟitatē firmare: maxīe ꝯtra p̄ntē sathanicā ꝛ damnatā heresim husitarū cōtra quos in aliq̄ p̄te sermōis ꝓut videbit expediēs inuehat. Si quis aūt temerarie ꝯtra statū honorē ꝛ eccl'iasticam libertatē p̄sumpserit p̄dicare ipso facto p̄dicationis officio et oī actu legitimo sit p̄uatus. ¶ ꝙ si post p̄dictā p̄uationē p̄sumpserit p̄dicare ꝑ suos p̄latos oī appellatōe postposita vel alio subterfugio carceri mancipet. et p̄lati si in p̄dictis fuerint negligētes ī eandē penā se nouerint īcidisse: nisi legitīa et rōnabili causa de īpotentia se valeant excusare. Suꝑ quos ꝛ p̄dictos p̄dicatores delinquētes ordinarij locorū plenā iurisditionē habeāt puniendi et incarcerādi sine alio ꝓcessu Ad qđ cū opus fuerit p̄dicti ordinarij īuocare possint brachiuʒ seculare. Itē ꝙ nullus frater p̄sumat in alijs eccl'ijs p̄dicare ad scandalū ꝛ dedecus ordīs: nisi in his terris vbi ꝓ tp̄e fuit ꝯsuetū. vt in quadragesima ꝓcessionib⁹

et sicib⁹. et tūc nō sine licētia ꝑlatoꝝ ordinis. Nec ꝑdicēt nouitates vel materias que scādalū videnť generare. ¶ De ammonitione fratrum.

Quo ad decimū capl'm regule De āmonitione fratrū Statuimus ⁊ ordiamus ꝙ ꝑdictū ca. diligenť ꝑ mistrū executōi debite demandeť Addē tes insuꝑ ꝙ ql'bet mister in sua prouincia vno prouido ⁊ honesto socio sit cōtentus cū vno seruitore. ¶ Sed ꝙ null⁹ mister custos gardianus vel lector vl' qcunq; ali⁹ frať qcq̄ exigat deuotiōis colore vl' causa. ꝙ si secus fecerit ip̄o fctō officio sit ꝑuatus et subditi deīceps sibi obedire mīme teneāť Et si qd aliq ministroꝝ gn̄ali mistro dare ꝑsumpserit ip̄o facto vt supra suo officio sint ꝑuati. Statuim⁹ insuꝑ ꝙ mistri diligēter ⁊ sollicite instent ⁊ inuigilēt formationi studioꝝ ꝑ quaslibet ꝓuincias: ita et taliť ꝙ qlib; studēti pro posse ꝓuideāt de suis necc̄ariis tam ꝓ libris q̄ ꝓ reliqs oportūis rebus de cōibus elemosinis ꝑ ꝓcuratorē receptis pro ql'ib; ꝯuētu siue loco natiuo fris ad studiū ꝓmouēdi. ¶ Exhortantes strictissime in viscerib⁹ ih'u xp'i ceteros fr̄es alioꝝ locoꝝ cū viderint ydoneos ad studia ꝓmouendos totis virib⁹ īpendāt eisdē auxiliū ꝯsiliu; et fauore; ī qbuscūq; oportūis q̄rendo elemosinas ꝓ eis: recōmendando volētib⁹ subueīre eisdē seruiendo ī nexib⁹ caritatis cū sciētia donū dei sit: armatura ad defensādū sctām fidē catholicā corona ordīs lumē v'itatis ⁊ vita ī tenebris ābulantiū Silr attēdant ꝑdicti mistri cū oī vigilātia et circūspectiōe ꝙ cerimoīe ordīs tam quo ad diuinū officiū q̄ ad silētiu; et alie cerimoīe coītatis sp̄ualis et tp̄alis ſm antiqs ordīs ꝯsuetudīes obseruenť Et si qua sunt

debita de fctō ꝯtracta soluant de expropriatiōe. fratrū vl' locoꝝ de vineis ⁊ possessiōib⁹ ceterisqꝫ rebus in ordīe receptis q̄ꝝ possessio ſm puritatē v̄ri status nō pōt ordini ꝯuenire Et si q̄d supesse poterit pro p̄cio taliū rerū vendendarū vl' q̄ ex reddēda rōe q̄rū cūqꝫ fratrū vl' mīstroꝝ aliorūqꝫ subditorū assignet ꝓcuratorib⁹ locoꝝ q̄rumcūqꝫ p q̄slibꝫ ꝓuincias ꝓ cōi vtilitate ⁊ ꝯmoditate eorundē fratrū vl' locoruꝫ Ministri aūt et p̄lati corrigāt suos subditos hūilit et caritatiue eos visitēt ſm regl'aꝫ deliquētes mise ricorditer puniēdo iuxta tenorē septimi capl'i statu torū bn̄dicti. xij. vel alias ꝓut eisdē mīstris et p̄lati meli⁹ videbit expedire Iteꝫ cū in eodē ordīe fuerit et sint excellētes in deuotōe ⁊ obseruātia strictiori vestre ꝓfessiōis Ordinam⁹ ꝙ tales sic viuentes ꝑ p̄latos suos bn̄ tractent ⁊ fauorabil'r in suis deuo-tionib⁹ nutriant ī suis heremitoriįs Caueāt aūt di cti p̄lati ne frēs aliq̄s ad heremitoria mittāt ꝓ resi dentia ibi faciēda nisi maturos solidos ⁊ ꝓbatos ī regulari obedientia. vbi fieri poterit bono modo. ¶ Itē decetero null⁹ audeat cōuētus aut loca seu heremitoria multiplicare ac de nouo edificare seu edificari facere nō soluꝫ ꝓ frīb⁹ q̄n etiā ꝓ sororib⁹ sine aucte dn̄i pape dn̄orū dyocesanoꝝ gn̄al' ꝓuīcia liuꝫ mīstroꝝ sine p̄iudicio ꝯuētuū ꝓpinq̄rū ī quoꝝ t'mis hec ꝯtigerīt attēptari Salua tn̄ decretali bo-nifacij. viij. ī. c. Cū ex eo. de excessib⁹ p̄uilegiatoruꝫ li. vi. ¶ Itē vbi d̄t regl'a ꝙ vbicūqꝫ sūt frēs q̄ scirēt et coḡscerēt se nō posse regl'aꝫ sp̄ūalit obſuare. De claram⁹ iustā debere eē cām recurrēdi ad mīstrū. s. vt' cū tali loco in q̄ morant ānexa ē ꝓp̄ etas vl' cura aīaꝝ pueros baptizādi ⁊ alia prochialia faciēdi aut

qr dño reclamãte ibi morãt frẽs aut qr ꝓpt necẽri
orũ penuriã oꝫ eos ĩ ↄgregatiõib⁹ vl' q̃stib⁹ ĩhone
stis ꝯ regl'e puritatẽ ⁊ vsuꝫ ordinis gñalẽ accedere
Aut ꝓpt societatẽ ĩhonestã et ĩportabilẽ fribus p̃
sertim rudib⁹ ⁊ ĩfirmis ꝓpt hmõi cãs et siles frẽs
debent ⁊ possunt ad suos ministros recurrere p eos
dem inde et pie et paternalit amouendi et in locis
deuotis et spũalibus collocandi.

Quo ad vndecimũ capl'ꝫ rl'e. ꝙ frẽs nõ ĩgrediãt mõasteria monachaꝝ Statuim⁹ ⁊ ordĩa⁹ illð eẽ fuãdũ qð p̃fatus nicola⁹. iij. ĩ sua decretali. exijt q̃ seiat. §. deniqꝫ qr ↄtinet. vbi det'miat fribus ꝓhibitũ eẽ ne ĩgrediãt mõasteria moialiũ q̃rũcũqꝫ Intelligẽs noĩe mõasterij claustrũ domos ⁊ officinas ĩteriores: sꝫ ad alia loca vbi scolares ↄuenire solẽt pñt frẽs ibi cã p̃dicatiõis vl' eleõsine petẽde accedẽ q̃b⁹ illð a sup̱iorib⁹ suis ẽ ꝓ sua maturitate vl' ydo neitate ↄcessũ Exceptꝫ sp p̃dctãꝝ mõasterijs ĩclusaruꝫ ad q̃ nulli dat accedẽdi facultas sine licẽtia speciali Et etiã grego. ix. det'miauit addẽs nichiloĩn⁹ ꝙ si q̃s sine mĩstroꝝ licẽtia aliqð mõasteriũ ĩtrare p̃sũpserit ip̄o fctõ carceri mãcipet. ⁊ diligent' attẽdãt mĩstri ꝙ moĩales sibi ↄmisse debitã clausurã fuent tã frm̃ q̃ scolariũ access⁹ ↄpescẽdo sub intermĩatiõe maledictõis et'ne. Itẽ statuim⁹ et ordĩam⁹ ꝙ null⁹ frat' p̃sumat decetero fieri ↄpat' viroꝝ vl' mulierũ ⁊ q̃ cõpat'nitatẽ ꝯtxerũt q̃tũ ĩ eis ẽ hoc noĩe se mĩme noĩari ꝑmittãt nec ip̄i alios sic noient ⁊ q̃ ꝯriũ fecerit carceri mãcipet

Quo ad. xij. ca. rl'e De eũtib⁹ int' sarracenos ⁊ alios ĩfideles Statuim⁹ et ordinam⁹ ꝙ seruet rl'a ĩ pñti capl'o et ĩ q̃buscũqꝫ alijs capl'is gñalib⁹ Et q̃tuꝫ possibile est ꝓuideat

⁊ disponat de bono regimīe locoꝝ terre sctē tā quo ad gardianū q̄ quo ad alios frēs ita q̄ sp ꝓ gubernatiōe illoꝝ locoꝝ eligāt in capitul' gn̄alib⁹ de melioꝛib⁹ ⁊ deuotioꝛib⁹ frīb⁹ toti⁹ oꝛdīs q̄ vita moꝛibus ⁊ doctrīa ꝓbati:exemplū lucis p̄beāt ⁊ edificatione ꝑiter īfidelib⁹ cū q̄bus ꝯtigerit ꝯuersari Jtez Statuim⁹ ⁊ oꝛdīam⁹ q̄ ꝓcuratoꝛes oꝛdīs in curia romana nichil exigāt vl' extoꝛq̄re p̄sumāt a frībus adueniētib⁹ vndecūq̄.q̄ si secus fecerint ip̄o facto suo officio sit p̄uati.et ꝓcuratoꝛ cismōtanoꝝ tractet negocia frm̄ cismōtanoꝝ Ultramōtan⁹ aūt tractet negocia vltramōtanoꝝ.Statuim⁹ ⁊ oꝛdinam⁹ sub eadē pena q̄ inq̄sitoꝛes heretice prauitatꝭ teneant restituere coītati ꝯuentuū.vbi officiū inq̄sitōis ꝯueniret quicq̄ sibi aduenire poterit vl' ꝯpetere ex officio inq̄sitiōis vsq̄ ad ꝯdignā satisfactōem expēsaꝝ quas in p̄dictis cōuētib⁹ ꝑceperūt dū officiū inq̄sitionis exercuerūt Sed si eisdē inq̄sitoꝛib⁹ a cōitate vel ab alia sp̄ali ꝑsona ꝯpetenter ꝓuisuꝫ fuerit de expēsis nō teneant p̄dicti ꝯuētus eidē ꝓuidere de victu ⁊ vestitu Sꝫ si q̄d supꝑfuerit vltra p̄dcm̄ victū vel vestitū de eo q̄d sibi cōpeteret de officio suo ꝯuētui natiuo reddat distribuēdo cōiter int' frēs. et q̄ null⁹ inq̄sitoꝝ eiusdē oꝛdīs in inq̄sitiōe maneat vltra duos annos s'm oꝛdīs statuta generalia p̄dicti vvilhelmi. Jtē statuim⁹ ⁊ q̄ decetero null⁹ p̄latoꝝ minister vel mag̃r aliquē frēꝫ eiusdē oꝛdinis p̄sumat astrīgere vl' ꝯpellere ad solutiōeꝫ aliquā pecuniariā rōe cuiuscūq̄ g̃dus scholastici videlꝫ magisterij lectoꝛat⁹ baccalariat⁹ vel alteri⁹ cuiuscūq̄ sub pena p̄uatiōis g̃dus tam ī exigēdo q̄ in tribuēdo Jnsup qꝛ parū est leges ꝯdere nisi executiōi debite demā

dentur. Uolumus et mandam⁹ ac districte pcipimus vniuersis ꝛ singul̄ fribus eiusdē ordīs vbicūqꝫ fuerint vel morā traxerint: cuiuscūqꝫ gradus vl̄ ꝯditōis existāt. ꝙ in oībus his supradictis suis p̄latis teneant̄ firmit̄ obedire scꝫ gn̄ali mīstro ī toto ordine: mīstris ꝓuincialib⁹ in sua ꝓuīcia Custodib⁹ ī suis custodijs. gardianis in suis gardianatib⁹ ceterisqꝫ p̄latis ī his ꝛ alijs licitꝫ ꝛ hōestis q̄ nō sunt ꝯ aīam suā ꝛ regulā dicti ordīs Et si q̄s qđ absit contrafecerit trina monitiōe p̄missa ꝯgruis īteruallis postea si rebellis ꝛ inobediēs extiterit carceri mancipet̄. Jn oībus alijs ꝯstitutōib⁹ statutꝫ ordīatōib⁹ declaratiōib⁹ taꝫ sūmoꝝ pōtificū q̄ alioꝝ q̄rūcūqꝫ siue de nō edēdo carnes ī festītatib⁹ natītatꝫ resurrectōis ascēsionis dn̄ice pēthecostes apl̄orū petri ꝛ pauli assūptōis v̄ginis gl̄iose btī frācisci btī anthonij btī ludouici epī. et q̄buscunqꝫ alijs tp̄ib⁹ p regulam eccl̄iasticā nō ꝓhibitis ꝛ ieiunijs siue q̄buscunqꝫ alijs ꝯstitutiōib⁹ positis q̄ nō sunt cōtra legē dei vel eccl̄ie gn̄ale p̄ceptū Auctoritate apl̄ica dispensamus nolētes aliquē dicti ordīs ex p̄dictis statutꝫ seu ordinatōib⁹ vl̄ declaratōib⁹ de q̄bus in his p̄ntibus nō fit mētio mortal̄ pctī vinculo alligari: nisi tales essent casus vl̄ excessus ꝙ dīna lege vel lege sacrosancte romane eccl̄ie merito ducerēt ad mortale Et vbicūqꝫ in alijs statutis eiusdē ordinis papalib⁹ ꝛ gn̄alibus pena excōicatiōis imponit̄ ꝙ in aliā penā tp̄aleꝫ valeat cōmutari arbitrio p̄sidētis reseruamus remittim⁹ ꝛ relaxamus in ꝯtrariū faciētibus nō obstātib⁹ q̄buscūqꝫ Predicta aūt statuta cōstitutiōes ordinatiōes declarationes volum⁹ ab oībus tam p̄latis q̄ subditis integre et īuiolabilit̄

obseruari mandantes ꝛ districte ꝑcipientes oībus ꝑlatis tā gn̄alibꝰ ꝙ prouincialibꝰ mīstris ꝙ aliis ꝑlatis ordinis q̄buscūqꝫ ꝙ oīa ꝛ singula supradicta seruēt et faciāt ab oībꝰ inuiolabiliter obseruari. ꝙ si in ꝑdictis fuerīt negligētes ip̄o fctō officio suo sint ꝑuati. Et ne alicui ignorātia sit causa vel occasio delinquēdi sub intermīatiōe diuini iudicij mandamꝰ ꝑlatis ꝑdictis quatenus p quēlibet ꝯuentū ꝛ locū ad minus semel in mense legi faciant ꝛ diuulgari.

¶ Explicit martiniana.

¶ Notandum ꝙ cōciliū cōstancien̄. quod decreuit fratres minores de obseruātia triū ꝓuinciaꝝ p̄rio esse debere diuisos a gn̄ali et prouincialibꝰ mīstris ꝛ militare sub vicarijs Incepit Anno dn̄i. M.cccc. quartodecimo. ꝛ durauit quattuor annis. In q̄nto decimo anno Conciliū constancien̄. dedit frībus ꝑdictis decretū. In decimoseptimo ān̄o fuit martinꝰ papa q̄ntus electus. In vicesimo anno cōfirmauit martinus papa q̄ntus Decretū concilij cōstācien̄. In. xxx. anno fecit declarationē que dicit statuta martini ꝛ quodāmodo reuocauit decretū cōcilij cōstancien̄. In tricesimop̄mo anno obijt martinus ꝛ electus fuit Eugenius papa quartꝰ. In tricesimo secūdo anno incepit cōciliū basilien̄. in quo fuit Eugenius depositus māsit tn̄ rome in papatu sedecim annis. In cōcilio aūt basilien̄. fuit decretū concilij constancien̄. datū frībus obseruantibꝰ denuo confirmatū Eugenius autem in penultimo anno vite sue dedit fratribus de obseruantia eoꝝ prouisionē scilicet bullam que dicit Eugeniana. Post mortē Eugenij electus est Nicolaus papa quintꝰ qui cō

gregauit trigintaquinque famosiores doctores totius ytalie ad examinandũ bullam Eugenij datã fratribus minoribus de obseruãtia. qui vnanimiter oẽs determinauerunt bullam esse bonã et rationabilem. quare papa nycolaus eã cõfirmauit ac etiã summi põtifices ei9 successores scz pyus paulus sixtus innocenti9 ac alexãder sextus papa modernus &c.

¶ Ista est bulla piana quod vicarij de obseruãtia sunt veri et indubitati ministri.

Pius episcopus seruus seruorum dei Dilectis filijs vicario generali et fratribus vniuersis ordinis beati francisci de obseruantia nuncupatis in vltramontanis partibus constitutis Salutẽ et apostolicam benedictionem Cum ex determinatione et concessione apostolica Presertim felicis recordationis Eugenij quarti. et Nycolai quinti romanorum pontificum nostrorum predecessorum. et nostra Vestros superiores vicarios appelletis et nõ ministros. quod cum sedes aplica vestre familie de obseruãtia post generalem totius ordinis ministrum generalem et prouinciales vicarios ministrorum certis pijs et sanctis respectibus esse voluerit et decreuerit Vicarij ipsi qui vobis presunt: et quibus vos ex debito professionis vestre pdicte obeditis veri et indubitati vestri ministri et tales quales beatus franciscus regulã vestrã cõdens fore intendebat sunt et ppetuo erũt quoadusque apostolica sedes in cuius arbitrio consistit aliud alio nũc respectu ordinare statuerit. Differẽtes solo nomine auctoritate apostolica

ex certa nostra sciētia interp̄tamur et declaramus et id ex p̄missa determinatiōe ap̄lica quā ip̄i quoqꝫ p̄ntiuꝫ tenore ex simili auctoritate ratā ꝛ gratā h̄ntes Cōfirmamꝰ ꝛ approbamꝰ Uosqꝫ qui eisdē vicariis obeditis s̄m determinatōeꝫ p̄dicte sedis ap̄lice regule vestre p̄fate et p̄cipue in ea p̄te vbi hꝫ Precipio firmiter frīb⁹ vniuersis vt obediāt suis ministris plene ꝛ integre satisfactis: ac plene et integre satisfacere Auctoritate p̄fata p̄ p̄ntes decernimus et declaramus In cōtrariū faciētibꝰ nō obstātibus q̄buscūqꝫ. Datū rome apd̄ sanctū petruꝫ Anno dn̄i M.CCCC. Sexagesimotertio pridie ydus Januarii Pōtificatus nostri Anno sexto.

Primum capitulum.

REgula ꝛ vita minoꝝ fratrū hec est scꝫ Dn̄i n̄ostri ihesu xp̄i sanctū euāgeliū obseruare viuēdo Uotū in obediētia Uo. sine ꝓprio Uo et in castitate Frater frācis cus ꝓmittit obediētiā et reuerētiā Dn̄o pape honorio ac successoribꝰ eiꝰ canonice intrātibꝰ ꝛ eccl̄ie romane Alii h̄ntes precepti et alii fratres teneant̄ fratri francisco et eius successoribus obedire.

Conditio.

Secundum capitulum

SI qui voluerint hāc vitā accipe ꝛ venerint ad frēs n̄ros mittāt eos ad suos mīstros ꝓuinciales q̄bus solūmō ꝛ nō aliis recipiēdi frēs licentia cōcedatur Con Ministri xo diligēter examinēt eos de fide catholica ꝛ eccl̄iasticis sacramētis Con Et si hec oīa credāt ꝛ velint ea fideliter confiteri et vsqꝫ in finē firmiter obs̄uare Con Et vxores non

habēt Con. Uel si habēt ⁊ mōasteriū iā intrauerit vxores vel licētiā eis dederint aucte dyocesani epi voto ꝯtinētie iā emisso Con. Et illi⁹ etatis sint vxores ꝙ nō possit de eis oriri suspicio Con. dicāt illis Xbū scti euāgelij ꝙ vadāt ⁊ vendāt oīa sua Con Et studeāt ea paupib⁹ erogare. qḋ si facere nō potuerit sufficit eis bona volūtas Exhortatio Et caueant frēs ⁊ eoꝝ mīstri ne solliciti sint de reb⁹ suis tpalib⁹ Cōditio. Ut libere faciāt de reb⁹ suis qcq̄d dn̄s īspirauerit eis. Si tn̄ ꝯsiliū reqrat licētiā habeāt mīstri mittēdi eos ad aliqs deū timētes quoꝝ ꝯsilio bona sua paupib⁹ erogent Eq̄pollēs. Postea cōcedāt eis pānos ꝓbatiōis videlꝫ duas tunicas sine capucio ⁊ cingulū ⁊ bracas ⁊ caparonē vsqꝫ cingulū. Con. Nisi eisdē mīstris aliḋ scḋm deū aliqn̄ videat Con. Finito Xo āno ꝓbatōis recipiant ad obediētiā ꝓmittētes vitā istā et reglā sp obſuare. Equi. Et nullo mō licebit eis de ista religiōe exire iux̄ mādatū dn̄i pape qꝛ scḋm sctm̄ euāgeliū nemo mittēs manū ad aratrū et aspiciēs retro apt⁹ est regno dei. Equi. Et q̄ iā ꝓmiserūt obediētiā habeāt vnā tunicā cū capucio ⁊ aliā sine capucio q̄ voluerit habere Equi. Et q̄ necītate cogunt possint portare calciamēta. Equi. Et frēs oēs vestimētꝭ vilib⁹ induant. Libertas. Et possint ea repetiare de saccis et alijs pecijs cū bn̄dictiōe dei. Exhor. Quos moneo ⁊ exhortor ne despiciāt neqꝫ iudicēt hoīes q̄s mollib⁹ vidēt vestimētis et coloratꝭ īdutos vti cibis et potib⁹ delicatis. Am. Sed magis vnusquisqꝫ iudicet ⁊ despiciat semetipsum.

Tertium capitulum. Equi.

Clerici faciãt diuinũ officiũ scd̃m ordinẽ sctẽ romãe eccl'ie. excepto psalterio ex q̃ hr̃e poterunt breuiaria. layci vo dicãt. xxiiij. pater nr̃ ꝓ matutino ꝓ laude q̃nqȝ. Pro p̃ma. tertia. sexta. nona. ꝓ q̃libȝ istaꝝ septẽ. ꝓ vespis autẽ duodecim. pro cõpletorio septẽ. ⁊ orẽt ꝓ defunctis. Equi. Et ieiunẽt a festo oĩm sctõꝝ vsqȝ ad natiuitatẽ dñi Liber. Sctãȝ vo q̃dragesimã q̃ incipit ab epiphania dñi vsqȝ ad cõtinuos q̃draginta dies quã dñs suo sctõ ieiunio ꝯsecrauit q̃ voluntarie eã ieiunãt bñdicti sint a dño ⁊ q̃ nolũt nõ sint astricti: sȝ aliã vsqȝ ad resurrectiõeȝ dñi ieiunẽt Vim. Aliis aũt tẽporib⁹ nõ teneant nisi sexta feria ieiunare. Liber. Tp̃e vo manifeste nccitatis nõ teneant frẽs ieiunio corporali. Exhor. Consulo vo moneo ⁊ exhortor frẽs meos ĩ dño iesu xp̃o vt q̃n vadunt p mũdũ nõ litigẽt neqȝ ꝯtendãt vbis nec alios iudicẽt Ammo. Sȝ sint mites pacifici et modesti mãsueti ⁊ hũiles honeste loquẽtes oĩb⁹ sicut decet. Equi. Et nõ debeãt eq̃tare nisi manifesta nccitate vl' ĩfirmitate cogant. Am. In quãcũqȝ domũ ĩtrauerint p̃mũ dicãt Pax huic domui. Liber. Et scd̃ȝ sanctum euãgelium de oĩbus cibis qui apponuntur eis liceat manducare.

Quartum capitulũ. Preceptũ

Precipio firmit' frĩb⁹ vniuersis vt nullo mõ denarios vl' pecuniã recipiãt p se vl' p ĩterpositã psonã Equi. Tñ ꝓ nccitatib⁹ ĩfirmoꝝ ⁊ aliis frĩb⁹ ĩduẽdis p amicos spũales mĩstri tm̃ ⁊ custodes sollicitã curã gerãt s̃m loca ⁊ tp̃a ⁊ frigidas regiões sicut nccĩti viderint expedire eo sp saluo vt sicut dictũ est denarios vel pecuniam non recipiant.

Quintum capitulum Am.

FRatres illi qb⁹ graz dñs dedit laborãdi laborẽt fidelr ⁊ deuote. ita ꝙ excluso ocio aĩe ĩimico sctẽ orõis ⁊ deuotiõis spm̄ nõ extinguãt cui dñt cetera tpalia desuire Equi. De mercede vo laboris pro se et suis frĩbus corpis nccãria recipiant preter denarios vel pecuniã et hoc hũiliter sicut decet seruos dei ⁊ pauptatis sanctissime sectatores

¶Sextum capitulum Equipollẽs.

FRatres nichil sibi approprieẽt nec domũ nec locũ nec aliquã rẽ et tãꝗ pegrini ⁊ aduene ĩ hoc sc̃lo ĩ pauptate ⁊ hũilitate dño famulãtes Am. Uadãt ꝑ eléosyna ꝯfident. nec oꝫ eos verecũdari qꝛ dñs ꝑ nob̃ se fecit pauperẽ ĩ hoc mũdo Am. Hec ẽ illa celsitudo altissĩe pauptatꝭ q̃vos charissĩos frẽs meos hẽdes ⁊ reges regni celoꝝ ĩstituit: paupes reb⁹ fecit vtutib⁹ sublimauit Hec sit portio vr̃a q̃ pducit ĩ trã viuẽtiũ cui dilectissimi frẽs totaliter ĩherẽtes nichil aliꝺ ꝑ noĩe dñi nr̃i iesu xp̄i ĩppetuũ sub celo hr̃e velitis Am. Et vbicũqꝫ sũt ⁊ se ĩuenerĩt frẽs ostẽdãt se domesticos ĩuicẽ ĩter se ⁊ secure manifestet vn⁹ alteri nccitatẽ suã. qꝛ si mr̃ nutrit ⁊ diligit filiũ suũ carnalẽ: quãto diligẽti⁹ dꝫ q̃s diligere ⁊ nutrire frẽz suũ spũalem Equi. Et si quis eorũ in ĩfirmitate ceciderit alij fratres debẽt ei seruire sicut vellẽt sibi seruiri.

¶Septimum capitulum Uim.

SI q̃ fratrũ ĩstigãte ĩimico mortalr̃ peccauerĩt ꝑ illr̃ pctĩs de qb⁹ ordiatũ fuerit ĩter frẽs vt recurrat ad solos mĩstros ꝓuĩciales teneãt p̃dicti frẽs ad eos recurrẽ ꝙ citi⁹ poterũt sine mora. Am. Ipi vo mĩstri si p̃sbyteri sũt cũ mĩa ĩiungãt illr̃ pniam Si vo p̃sbyteri nõ sunt ĩiungi faciãt ꝑ alios sacdotes or

dis sicut eis ꝺm deū meli⁹ videbit expedire Exhor.
Et cauere dn̄t ne irascant ⁊ cōturbent ꝓpt pctm̄ ali
cui⁹ qꝛ ira ⁊ ꝯturbatio i se et i aliis ipediūt caritatē.

¶ Octauum capitulum Aim.

Uniuersi frēs vnū de frib⁹ isti⁹ religiōis teneāt
sp hr̄e gn̄alē mistruz et seruū toti⁹ fraternitatis
Aim. et ei teneant firmit obedire Aim. Quo dece
dente electio successoris fiat a mistris ꝓuincialib⁹ ⁊
custodib⁹ i capl'o pēthecostes in q̄ ꝓuiciales mistri
teneant sp insil' ꝯueire vbicūqꝫ a gn̄ali mistro fuerit
ꝯstitutū Et hoc semel i trib⁹ ānis vl' ad aliū termim
maiorē vl' miorē sicut a p̄dicto mistro fuerit ordiatū
Aim. Et si aliq̄ tp̄e apperꝫ vniuersitati mistroꝝ pro
uincialiū ⁊ custodū p̄dictū mistrū nō esse sufficientez
ad ꝺuitiū ⁊ cōeꝫ vtilitatē frm̄ teneāt p̄dicti frēs q̄b⁹
electio data ē in noīe dn̄i sibi aliū eligere i custodem
Liber. Post capl'ꝫ vo pēthecostes possint si volue
rint singuli et eis expedire videbit eodē anno i suis
custodiis semel fratres suos ad capl'm cōuocare.

¶ Nonum capitulum Equi.

Frēs nō p̄dicēt in epatu alicui⁹ epi cū ab eo illi
fuerit ꝯdictuꝫ Equi. Et null⁹ frm̄ pplo peni
tus audeat p̄dicare nisi a mistro gn̄ali hui⁹ fraterni
tatis fuerit examinat⁹ ⁊ approbat⁹ ⁊ ab eo officiū p̄=
dicatiōis sibi cōcessuꝫ Am. Moneo q̄qꝫ ⁊ exhortor
frēs vt i p̄dicatiōe quā faciūt sint examinata ⁊ casta
eoꝝ eloq̄a ad vtilitatē et edificationē ppl'i ānūciādo
eis vicia ⁊ virtutes penā ⁊ gl'iam cum breuitate ser=
monis qꝛ verbū abbreuiatū fecit dn̄s sup terram.

¶ Capitulum decimum. Am.

Fratres q̄ sunt mistri ⁊ serui alioꝝ fratrū visitēt
⁊ moneāt frēs suos ⁊ hūiliter ⁊ caritatiue cor=

rigãt eos nõ p̄cipiẽtes eis aliq̃d q̃d sit ꝯ aĩaz suã ⁊ re gulã nostrã. Am. Frẽs vo q̃ sunt subditi recordẽ tur ꝙ ꝓpter deuz abnegauerũt proprias volũtates. Preceptũ. Vñ firmiter p̄cipio eis vt obediãt suis mĩstris ĩ oĩbus q̃ ꝓmiserũt dño obseruare ⁊ nõ sunt ꝯria aĩe ⁊ regłe nr̃e Equi. Et vbicũqꝫ sũt frẽs q̃ sci rẽt ⁊ ꝯgnoscerẽt se nõ posse regłam spũalit̃ obŝuare ad suos mĩstros deãnt ⁊ possĩt recurrẽ Am. Mĩstri vo caritatiue ⁊ benigne eos recipiãt ⁊ tantã familia ritatẽ habeãt circa ĩpos vt dicere possint eis ⁊ facere sicut dñi seruis suis nã ita debet esse ꝙ mĩstri sint ser ui oĩm frm̃ Exhor. Moneo vo ⁊ exhortor in dño ĩhu xp̃o vt caueãt frẽs ab oĩ sup̄bia. vana gl̃ia. ĩuidia auaricia. cura ⁊ sollicitudĩe hui⁹ seculi. detractiõe et murmuratiõe Exhor. Et nõ curent nesciẽtes lr̃as lr̃as discere Am. Sꝫ attẽdãt ꝙ sup̄ oĩa desiderare debẽt hr̃e spm̃ dñi ⁊ sctãm ei⁹ opatiõem orare semp̄ ad eũ puro corde. Am. Et hr̃e hũilitatẽ patientiã ĩ p̄secutiõe ⁊ ĩfirmitate. et diligere eos q̃ nos p̄sequũ tur rep̄hendũt ⁊ arguũt qꝛ dicit dñs. Am. Diligi te ĩimicos vr̃os ⁊ orate ꝓ p̄sequẽtib⁹ et calũniãtib⁹ vos. btĩ q̃ p̄secutionẽ patiunt̃ ꝓpt̃ iusticiã: qm̃ ĩpoꝝ est regnũ celorum. Qui autem p̄seuerauerit vsqꝫ in finem hic saluus erit.

¶ Capitulũ vndecimum. Preceptũ.

PRecipio firmiter frĩbus vniuersis ne habeãt su specta ꝯsortia vel cõsilia mulieꝝ Pre. Et ne ĩgrediant̃ monasteria monacharũ p̄ter illos q̃bus a sede ap̄lica ꝯcessa est licẽtia spẽalis Pre. Nec fiãt cõpatres virorũ vel mulieruz ne hac occasione inter fratres vel de frĩbus scandalũ oriatur.

¶ Capitulũ duodecimũ. Libertas.

Q Uicunq̧ fratrū diuina īspiratiōe voluerint ire iter sarracenos ⁊ alios infideles Pre. Petāt īde licētiā a suis mīstris ꝓuincialib⁹ Pre. Mistri vo nullis eūdi licētiā tribuāt nisi eis q̄s viderint idoneos ad mittendū Pre. Ad hec ꝑ obedientiā iniūgo mīstris vt petāt a dño papa vnū de scte romane eccl'ie cardīalib⁹ q̄ sit gubernator ꝓtector ⁊ correctoꝛ isti⁹ fraternitat; vt sꝑ subditi ⁊ subiecti pedibus eiusdē sctē eccl'ie stabiles ī fide catholica pauꝑtatē et hūilitatē. Pre. Et sctm̄ euāgeliū dñi nr̄i ihu xp̄i qd̄ firmit̄ ꝓmisim⁹ obseruem⁹. ¶ Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā nr̄e cōfirmatiōis infringere vel ei ausu temerario ꝯire. Si q̄s autē hoc attēptare p̄sumpserit īdignatiōem oīpotētis dei et btōꝝ petri ⁊ pauli apl'oꝝ ei⁹ se nouerit incursuꝝ Datū laterani tertio Kalēdas decēbris pōtificat⁹ nr̄i āno octauo.

Explicit vita minoꝝ fratrū

¶ Ex speculo ꝑfectionis fratrū minoꝝ Quomō beatus Franciscus respōdit ministris nolentib⁹ obligari ad regulā quā faciebat. Nota.

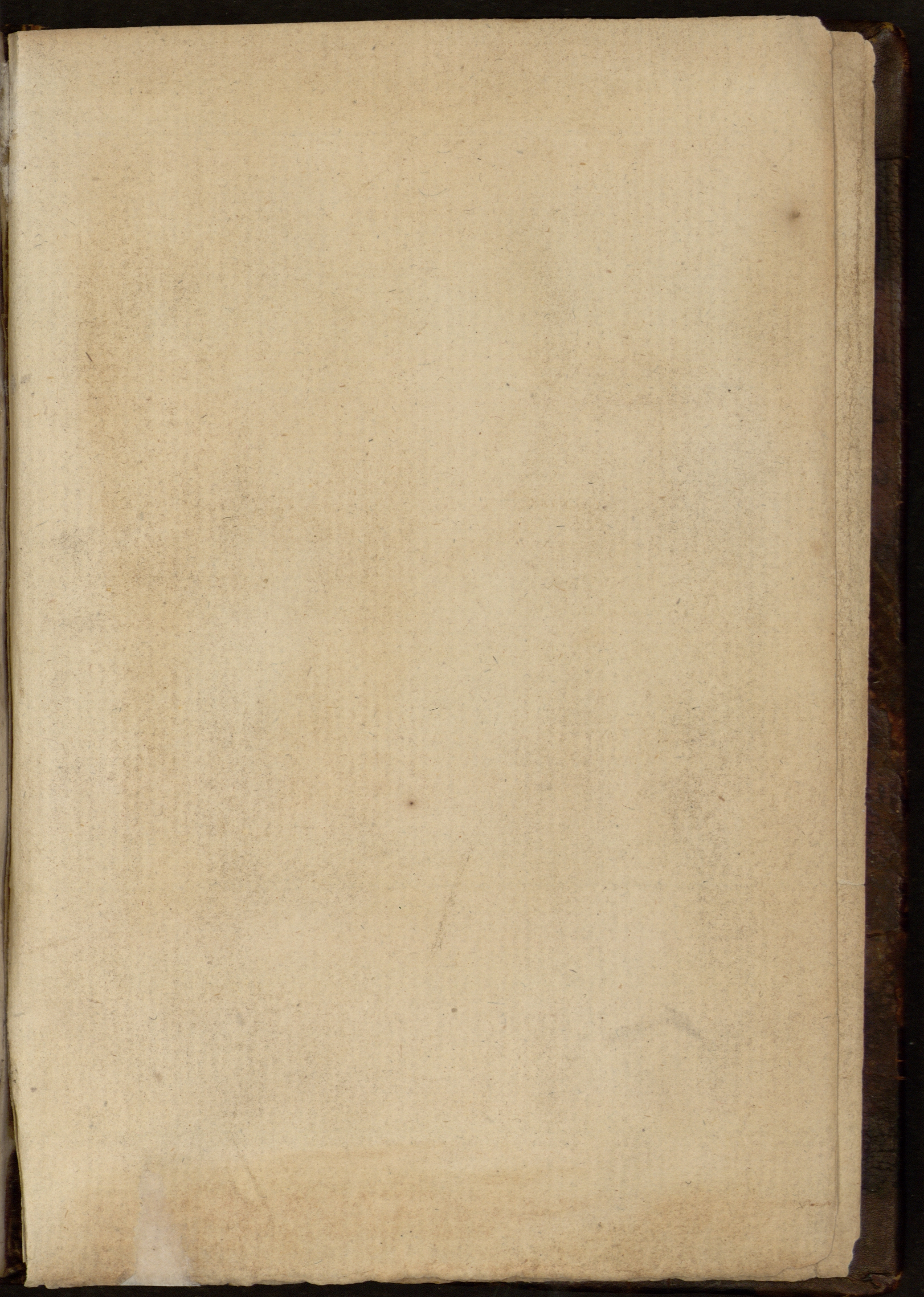
P Ostq̄ secūda regula quā fecerat btūs Frācisc⁹ ꝑdita fuit ascēdit ī quēdā montē cū frē Leone de assisio et frē Boniso de bononia vt faceret aliā regulā quā christo dictāte scribi fecit. Cōgregati autē simul plures mīstri ad fratrē Helyam q̄ erat vicari⁹ bti Frācisci dixerūt sibi audiuim⁹ q̄ iste frater Frāciscus facit vnā nouā regulā timem⁹ autem q̄ faciat eā nimis asperā. q̄ nō possum⁹ eam obseruare. volumus ergo vt vadas ed eū ⁊ dicas sibi q̄ nolum⁹ esse

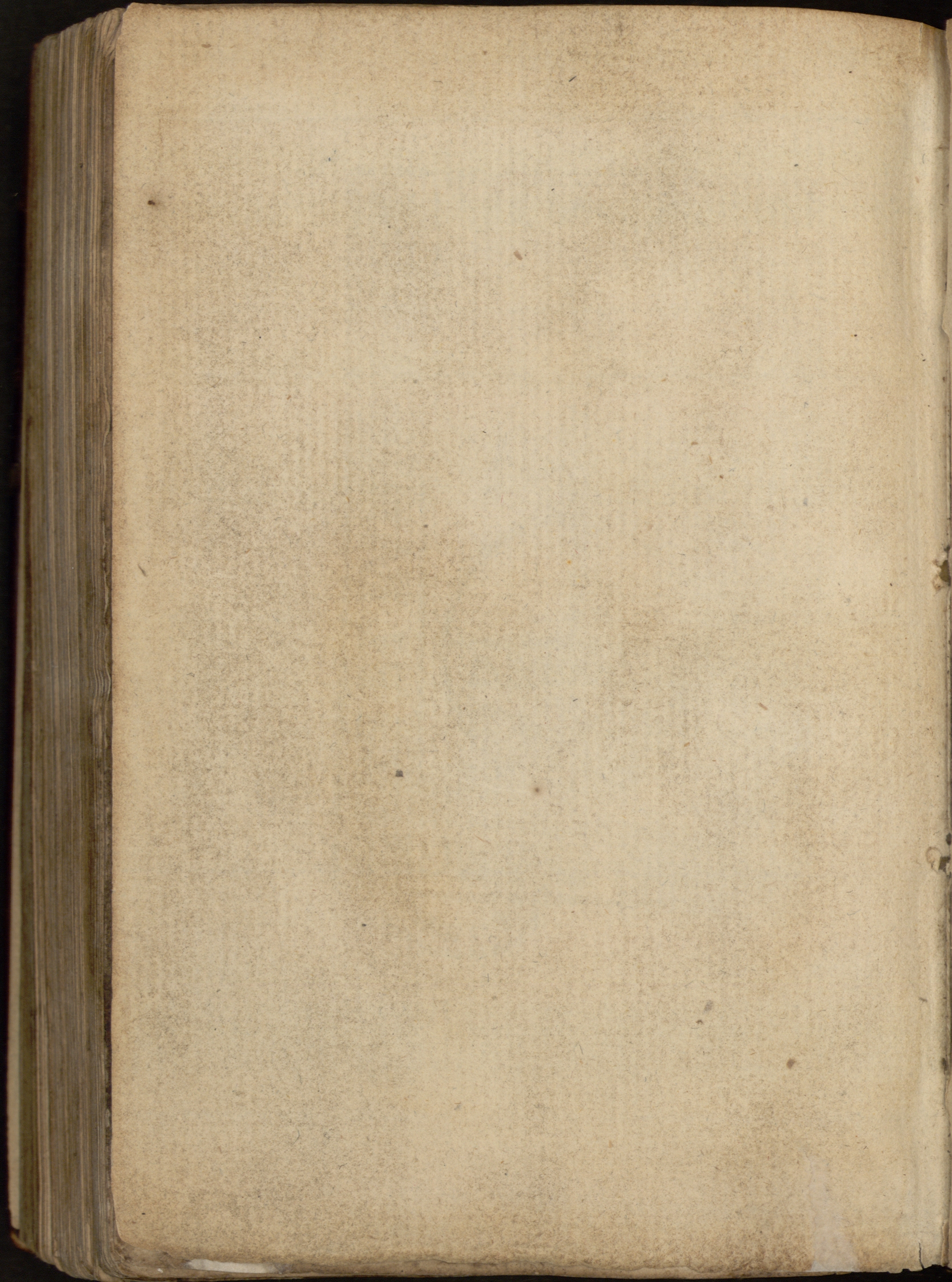
obligati ad illā regulā faciat eā pro se ꝛ nō ꝓ nobis. Quibꝰ frater Helyas rn̄dit q̄ nolebat sine ip̄is ire. et tūc oēs simul iuerūt. Cūq̄ esset frat̄ Helyas ꝓpe locū vbi stabat btūs Frāciscus: vocauit eū frater He lyas. quo respōdēte ꝛ vidēte ministros p̄dictos dixit btūs Franciscꝰ. Quid volūt isti fratres Et frater he lyas ait. Isti sunt mīstri qui audientes q̄ tu facis re gulā nouā ꝛ timētes q̄ tu facis eaȝ nimis asperā: di cunt et ꝓtestant̄ q̄ nolūt esse obligati ad illā. facias eā pro te ꝛ nō ꝓ illis. Tūc btūs frāciscus vertit faciē suā ad celū et loq̄bat̄ christo sic. Dn̄e nōne bene dixi tibi q̄ ip̄i nō crederēt michi. Tunc audierūt om̄s vo cem christi respōdētis in aera. Frater frācisce nichil est ī regula de tuo sed meū est q̄cquid est ibi. et volo q̄ regula sic obƀuet̄ ad litterā sine glosa. sine glosa. sine glosa. Et addidit Ego scio q̄ tuȝ pōt humana in firmitas ꝛ q̄tum volo iuuare eos. Qui ergo nolunt seruare eā exeāt de ordine. Tūc btūs frāciscꝰ vertit se ad illos frēs ꝛ dixit eis Audistis? Audistis? Vultis q̄ iterum faciam vobis dici. Tunc ministri seipsos intuentes confusi et territi recesserunt.

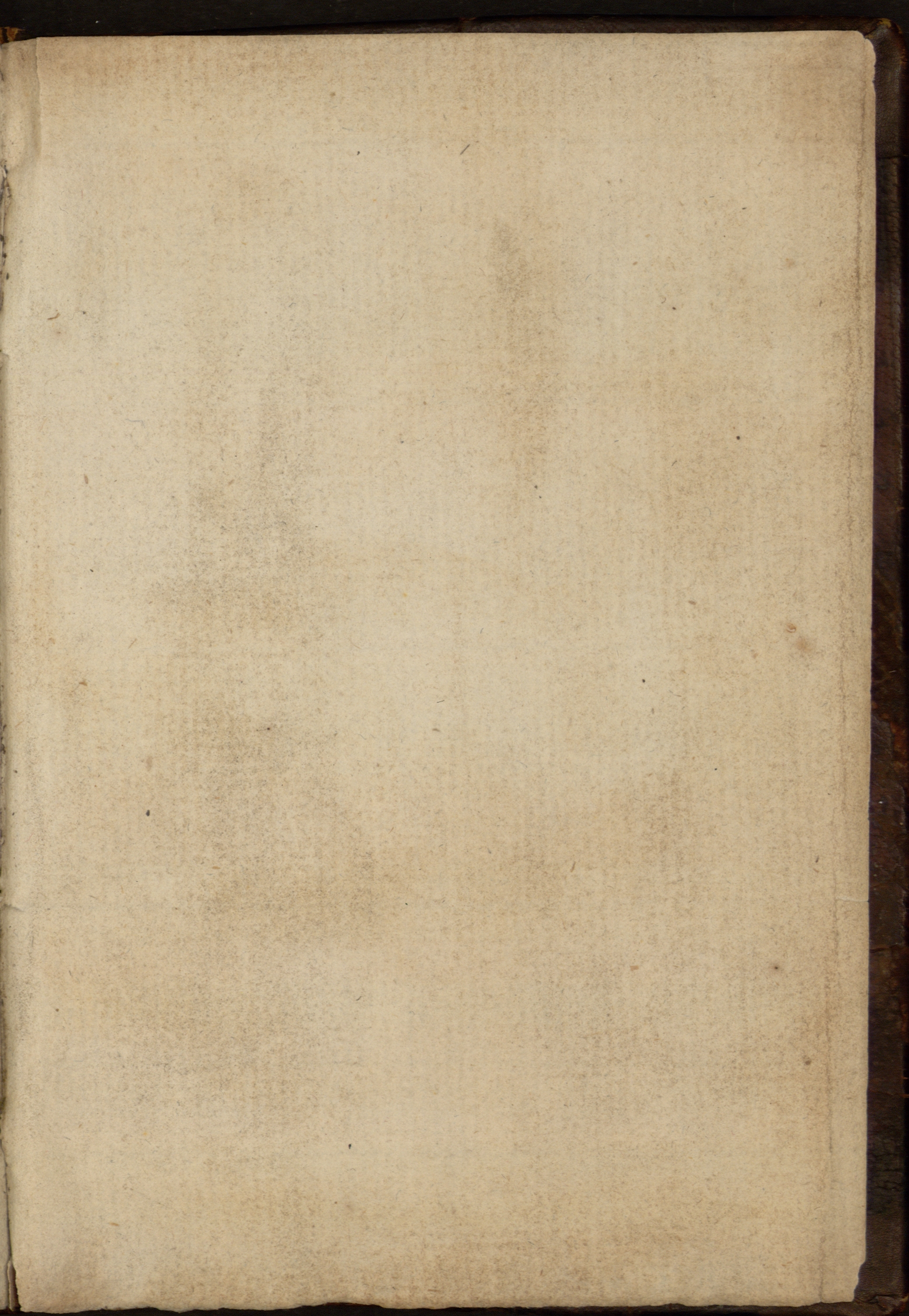
¶ Et sic est finis deo laus et gloria trinis. Ex parisijs. xxij. martij. M. cccc. xcix.

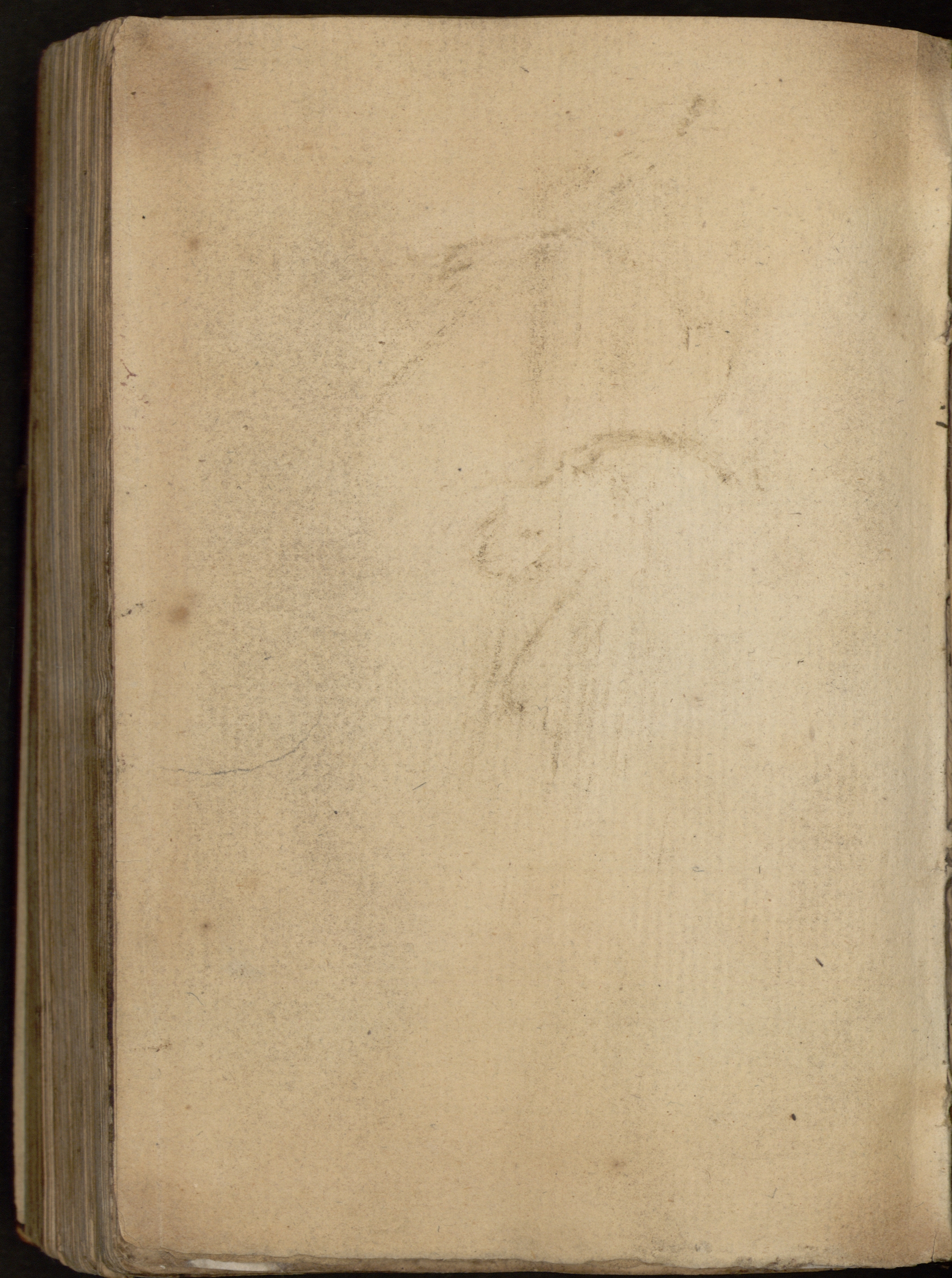



DIEU GART
LE ROY ET LA NOBLE
CITE DANG
ERS ET LUNIVERSITE
I
A
R
DE BOUGNE









filius diaboli imitando ñ quia crea

aut genuit; In hoc manifesti sunt fi

ia fr̄s om̄s peccatores ex diabolo nati

tū peccatores; Adam a do factus e

do consensit diabolo ex diabolo n

Et tales om̄s genuit quales erat; C

cupiscentia nati sumus et etiam quo

bitam nr̄a addamus de illa dāna

mur; Nā sicū nullo peccato nascim

q̄d cum infantib; ad baptismū currit

Ergo duas nativitates attendite fr

et xp̄i ; Duos homines sed ip

homo alter ipsorum homo ds; p hom

minē peccatores sumus p hominē

tificamur; Nativitas illa deiecit

Nativitas ista erexit





